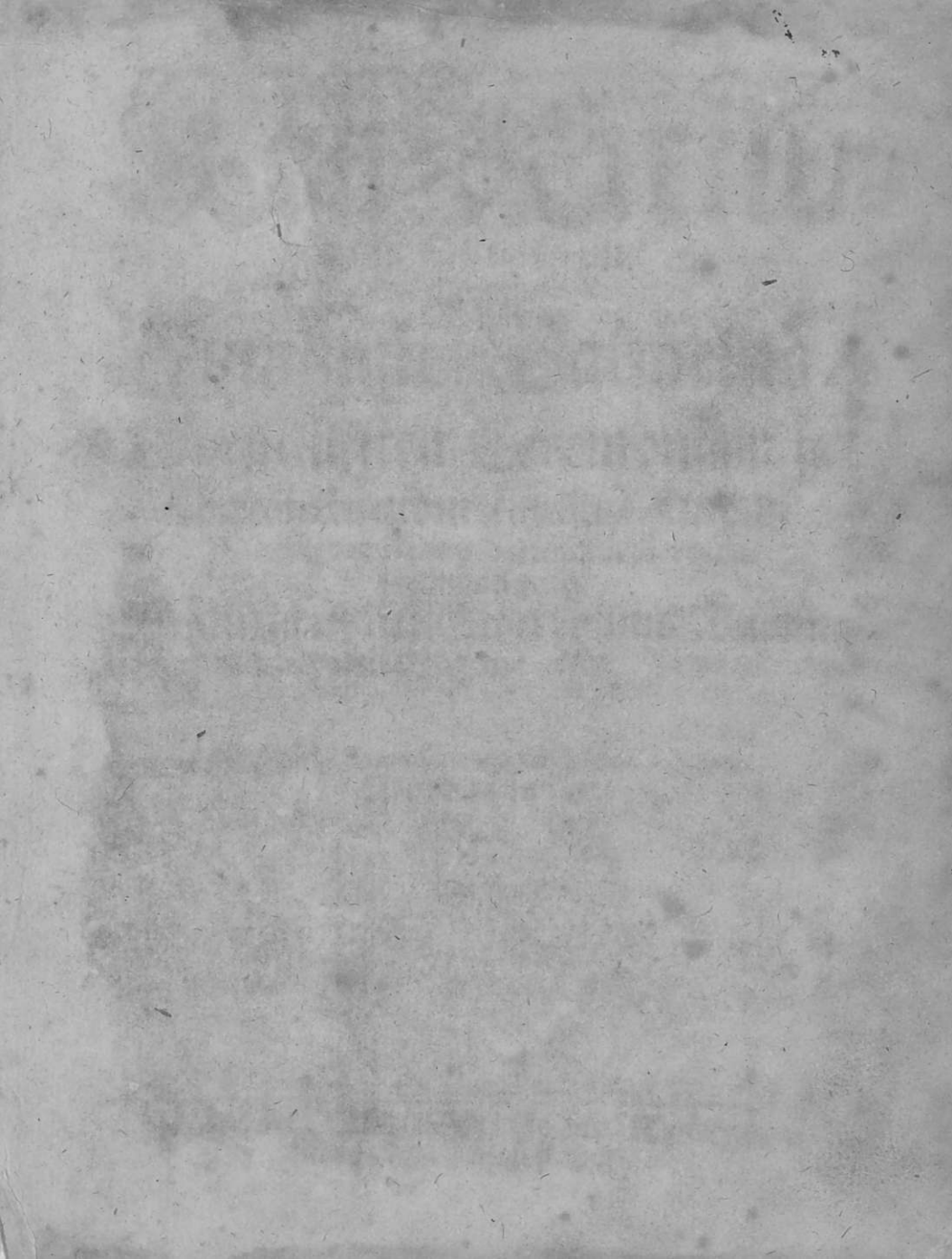

Suppl.

RAAT-KITIM

in 1811

aan de

van

van

van

van

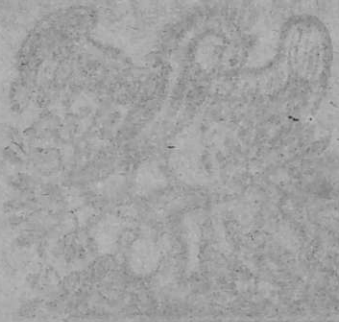
van

van

van

van

van

van

BIBLIOTHECA
UNIV. HELS.

Rai = Kiria!

Kosa käsitetty on/
Cuinga

Tumalan = Salwelus /

Christillisten Ceremoniain ja

Kircon menoin cansa / meidän
Seuracunnissam pidettämän ja toimi-
tettaman pitä.

Parattu ja enätty Stockholmis Wuonna

1599. yligen caçottu Wuonna 1608. Ja vielä enäm-
min uuden Kirco-Ordningin jälken ojettu / Wuonna
1693. Illoşkay nyt Suomeksi / hänen Cuning:sen

MAj:ins Armolisella erinomaisella Privilegiumilla,

Wuonna 1694.

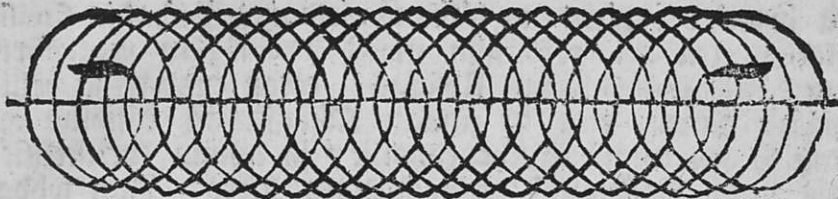

Prändätty TUKUSI / Johan Winterildä/
Cuningaliseda Kirjain Prändäksidä.

I. Cor. XIV. v. 40.

Laicki

soweliast ja säädyllisest
tapahduon.

M E I N I G u m a l a n A r m o :
sta/ Ruozin/ Götthein ja Wändein Cumin-
gas; Suomen suuri Ruhtinas; Hertua
Skånis/ Estin maalla/ Wirois/ Carelis/
Brehmis / Werdis/ Stetin-Pommeris/
Cafubis ja Wändis; Rugenin Ruhtinas; Inge-
rin maan ja Wismarin Herra: Niin myös Pfaltz-
Greivi Rheinin Bejerisä/ Gylchin/ Clewin ja Ber-
gin Hertua etc. Teemme tiettäwäri/ että me kyllä yh-
den hywän Ordningin ja järjestyren Woimasa pitämi-
seri/ Jumalan Huonesa ja Seuracunnasa/ tässä meidän
Waldacunnasam ja Isän maasam/ jo muutamia wuosia
sitten olemme andanet cocoon panda/ ja prändistä ulos-
käydä meidän Kirko = Lakim; jonga jälken me myös cur-
liaisesti caikisa paicoisa elettäwän/ ilolla ja erinomaisella
mielisuosiolla ymmärrämme. Mutta että siinä ainoastans/
mitä Kircon menoihin päi = astain puolesta tule/ asetettu
on/ ja eij nñn cappalittain eli erinomaisest edes panna/
joista Saarnawiran ihecungin asian toimitures/ joco cere-
moniais ja Kircon menoisa/ eli muutamisa wahwois Formu-
lareis (sanain muodois) tule waarin otta; joca eij myös eri-
nomattain ihe Kirko = Lakihin/ mutta yhteen nñn kuhuttu-
hun Kirko = agendahan/ eli toimiturñn: (josta se cauwan
aica meidän Christillisissä Seuracunnisam/ pidetty Käsi Kirja
esicuwa on;) oikeutta myöden tule: Sentähden olem me nñn
waarin ottain tässä / cuin myös että nimitetty meidän Kir-
ko = Lakim/ muutamisa paicoisa Käsi = Kirjan päälle cäso/ armoi-

sa hywäri löytänet / ne lähimmā olewaišet Bispat ja Consi-
toriumitten Praeferet / nijn myös Theologian Professorit
meidän Academiasan Upsalas / cocon cūhua / ja heille
päälle panna / että he saman Käsi-Kirjan käsibins ot-
taisit / sen wiijst läpihe cāhoisit / ja hywin tutkistelisit /
jos jotain sijnā wielä / erinomattain Kirko - Lain johda-
turesta muistettapa / eli jollakin tawalla parattawa olis.
Tätä meidän armollisā käsikān nöyrimmästi seuraten
owat nämät / tämän työn cāppalen aicāa sitten / eteens
ottanet: heidän ajaturens sen nlihen / toinen toisens cāns-
ja yhdistānet / yhteen wahwaan päätörehen seisāhtanet /
ja wielä uftambain Piipain ja Pappain ajaturet sen yli-
he coomet. Ja nijneuin me ymmärrām / nämät jälkim-
mäiset niiden edellisen cānsā / perāti yhteen sopiwan / et-
tä he myös / tämän meille suälle annetun / ylihen cāho-
tun ja paratun Käsi-Kirjan / ynnā muiden cānsā ala kir-
joittanet owat: Ikäwöitten sen paljota pikemmin prāndisikā
ulos käymān ja julistettamā / cuin he sen cāutta enāstāin surutto-
mari saatetan sitā walaa pitāmān / cuin he Kircon lain wa-
arin ottamisesta ja täyttāmisestä waunonet owat. Nijn sal-
lim me ennen nimitetyn Käsi-Kirjan meillem armosa kel-
wata: Nijn cuin me myös hänen tämän cānsā wahwistān-
me. Tahtoēn että se Saarna wiralle / ja myös muille joi-
denga se tule / yhtenä särkemättömānā ojenus nuorana
tāstedes oleman pitā. Sentāhden pois kiellām me anga-
rasti ja tähdellä todella sen wāarin kätntāmisēn / cuin en-
nen tätā paljo tapāhtunut on / sijnā että muutamat oma-
sta hywāstä luulosta / owat ottanet heillensā sen wapau-
den / että pois jättā ja lyhetā mitā taicka ceremoniari eli
sanān parsiri / nyhin edellishin Käsi-Kirjoihin on ollut sijäl-
le wedetty ja eteen kirjoitettu. Tahtoēn me sitā wastan
sen yhdenealdaisuden tōhden / cuin me jekkā Kircon cere-
moniaisa / että ihe Christillises opis / Suracunnisa tājā
met.

meidän waldacunnasam pidettävän ylikien caictia halajam-
 me/ että ilman säädyn / tilan / eli paican muodon-cakonu-
 sta/ niissä asioisa/ kuin tässä nimitetän Saarna wiran toimi-
 turisa/ caictia kuin tässä cocon panduna ja eteen kirjoitettuna
 löytän / ilman muuttamisesta ja wähendämistä waari otet-
 taman / ja niiden jälkeen elettämän pitä. Paitsi mitä Pa-
 ppi erinomaisisa tiloisa / niincuin sairasten ja heikkomie-
 listen lohduuttamisesta / niin myös fangein walmistamisesta
 cuolemahan / ja muissa senealdaisisa / personain / ja itse
 asian haaraain ja tilain jälkeen / omasta toimellisudestans
 muutta / wähetä eli tygö panna tarpelliseri coettelewat /
 niincuin se silloin olewa tila waattia taita / että he ihens
 sen jälkeen laittawat ja menettawat. Jonga ylikien Bis-
 pain ja Superintendentein Duomio - Capitlumin canssa /
 ihcungin paicasansa / walwowaisen Silmän ja wisun waa-
 rin pitä tule / nan ettei tämä jollaculla tawalla ylikien
 käpdyxi ja ricotuxi tulis. Rohkene jocu itse otetusta wal-
 lasta / eli muille mielen nouteri sen tehda; ei pidä sen
 rangaisemata pääsemän: Waan / cosea se oikeuden eteen
 tuotetan / cowan rangaisuren sen päälle seuraman. Tä-
 män jälkeen caicti joidenga tule / taitawat ihens cuulaisi-
 den canssa laitta. Wahwemmari todistureri / olem me tämän
 omalla kädelläm ala kirjoittanet / ja meidän Cuningallisel-
 la Sinetilläm wahwista andanet. Annettu Stockholmis
 22. päiw. Heinä cuussa / Wuonna 1693.

CAROLUS.

**Nämät jälken seurawaiset Cappalet/
owat tässä Käsi Kirjas:**

Cap.	Fol.
I. Casteesta.	14.
II. Häätä - Casteesta.	13.
III. Judalaisten/ Turckein/ Murtanein ja Paac- noitten Casteesta.	23.
IV. Millä tavalla yhteinen Jumalan Palwe- lus/ Sunnundaina/ Suurina Jub- lina/ Julki - Ruouos - Kytös - ja Py- hä päiwinä/ pidettämän pitä.	36.
V. Arwiostästyistä.	99.
VI. Waimoin Kirckoon ottamisesta.	119.
VII. Sairaista/ ja nūstä jotca heidän syn- deins ja uscons heickouden tähden/ ahdistetut owat.	128.
VIII. Kuumin Hautamisesta.	152.
IX. Nūstä jotca mestatan eli päiwildä pois- otetan.	174.
X. Litania ja muut Ruouoret.	191.

Caikille Jumalisille ja oikiamielisille
Christin-uscowaisille/ erinomattain cunnialisille/
Hywinoppeneille/hywille Niehille/ jotca ownt siinä Py-
häsa Saarna Wirasa/ minun erinomaisille hy-
wille Ystävillen/ ja rackaille Welijteni
Christuresa/ toiwotta.

PETRUS KENICIUS

A. Upsaliensis,

Armo/ Rauha ja Laupputta/ Jumalasta Caikki-
walbialda/ meidän Herram ja Lunastajam JE-
suren Christuren cautta/ nñn myös Pyhän Hen-
gen woimallista ylöswalstusta/wahwistusta / ja
Apua/ heidän uscotusa Wircans toimiturisa!

SUnniallisest/ toinellisest/ Jumalata pelkääwät
set/oikia mieliset hywät Niehet ja Weljet: Sen-
päälle että caikille/ erinomattain meidän jälken
tulewaisillenme mahdais olla tiettäwä/ mingä
Synn ja Tilan cautta/ meidän Ruohalainen Käsi Kir-
jam' on ylitse cahottu ja parattu/ ja millä Aiwoilla/ ja
keldä se on toimitettu/ nñn myös mitä täsä on ulos-
jätet-

P R Æ F A T I O.

jatetty elictä sisälledetty / tahdon minä lyhykäisest
 tiettäväxi tehdä / cuninga Religionin (Uscos) Usain
 cansa meidän Isäin Waldacunnas edesmenneinä
 Wuosina on käynyt ja tapahtunut.

Ensisti sen syyn tähden / että se Eripuraisus ja Riita
 Religionis eli Uscos / joca meidän rackaas Isäin Maa-
 samme hetken aica ollut on / tulis aseteturi ja poistoi-
 miteturi / on se Suurivaldias / Corkiasuinen Ruhti-
 nas ja Herra / Herr EARL se IX. Ruohin / Götheim ja
 Wändein etc. Cuningas / muinen meidän caickein Ar-
 mollisin Herram ja Cuningam (corkiast ylistetty ja
 Autuas kancalcikises cunnia muistos) Christillifestä
 Murhen- ja Surun pitämifestä / Jumalan cunniaista / ja
 sittä oikiaista ja autuarterekewäisest Ewangeliiumin opista
 nyden jalombain Waldacunnan Säätyien yrimielisen
 anomuren jälken / cocoon cubunut yhden cuuluisan ja wa-
 paan Conciliumin (eli cocouren) Upsalas / Wuonna 1597.
 Helmen ja Maalis Cuucausina / josa hänen Cuning: nen
 Maq: tins alusta nyin loppuun asti itse omas Cuningalises
 personas on läsnä ollut / ynnä Waldacunan Neuwonan-
 daitten / ja muutamitten Ridderkapist ja Adeleista /
 nyin myös nyden jalombain cansa Papeista ylike coco
 Waldacunnan. Silloin jälken Sydämellisen aurihuu-
 tamisen / on ehdollifesta ja hywin ajatellusta Mielestä /
 sen Pyhän Colminaisuden Nimeen suostuttu senca-
 dauseen tehtyn sowindoon / että caickein Ruohin Wal-
 dacunnan Säätyjen Ylimmäisten ja Alamaisten / Hen-
 gell-

P R Æ F A T I O.

gellisten ja Mailmallisten / ei yhtäkän ulosottain / pit-
tä yrimielisesti pyshymän Jumalan puhtaas ja autuar-
tekwäises Sanas kuin Pyhäin Prophetain / Ewange-
listain ja Apostolein kirjoituris on käsitetty: Ja niissä
Apostolein / Nicean ja Athanasiuksen Symbolis, eli
Uscon tunnustoris: Niin myös siinä wanhinmas / oi-
kias ja muuttamattomas Augsburgin Tunnustores / joca
Ehur-Försteildä ja Säädhyildä Keisar Carl / sille Wjt-
denelle / niissä suurisa Herrain Päiwisä Augsburgis /
Wuonna 1530. annettiin etc. Ja sitä wastan owat he
kelpamattomari tehnet / duominnet / ja hyljännet
Pawilaiskein / Sacramenterarein / Zwinglianein /
Calwinisterein / (wastacastajain) ja muiden eriseu-
rain Opin ja Erhetyret / mikä ikänäns Niimi heillä
olla taita.

Mutta että se Liturgia / jonga Pawilaiset Opettajat
ja Jesuiterit wieckaudella ja cawaludella / owat tähän
Waldacundaan sisälle tuoneet / löyttin ihe perusturensa
olewan yhdenaldainen Pawilaisen Messu-Uhrin can-
sa / joca peräti wastanseiso ja wähendä (halwari teke)
meidän Herran ja Lunastajan Jesuksen Christu-
sen caikeen pyhimmän Uscon ja Maxon / ja siinä
siwus oli juuri ja syy / caikeen siihen rihtaan ja lewotto-
muteen / kuin Religionin (Uscon) asiois ylös tullut oli:
Sentähden se myös coco pahan seurans cansa / sekä
Opis' että Ceremoniassa / Naamatun perusturen jälkeen /
niñcuin yri cauhia ja wahingollinen erhe:ys / p:räti
hyl-

PRÆFATIO.

hyljättin ja kieltin: Ja sitä vastaan yrmielisesti suo-
 stuttin ja Päätetin / että caickein sijtä Pääwästä piti
 ihens yrmielisesti pitämän sekä Opis' / että Kircon me-
 noisa präänttistä / Wuonna 1572 uloskäynnen Kirckordnin-
 gin (järjestyksen) ja yhteisildä Waldacunnan Säädyil-
 dä / meidän rackaas Isän maasam vastaanotetun jäl-
 ken / cuitengin että siinä olit muutamit Ceremoniat pi-
 detyt / jotka näwyhit myötäns tuowan jongun wäärin
 käyttämisen / ja sen syhyntähden enimmästi nylldä Seu-
 racunnilda / joilla se puhdas Ewangeliumin Oppi on
 jo parhallans / owat poispannut. Njñcuin oli: Nlön-
 däninen / Kläpätä (colcata) cosca ylöndäninen ta-
 pahdui / Kyntilä ic. Herran Jesuren Christuren Eh-
 tolises / item, (njñ myös) Suola / Kyntilä ja monda
 muuta sencaldaista Casteesa: Njñ yrmielisesti suosut-
 tin / että Bispit Visitationis (Seuracundain menoin tut-
 tistelemisis) njñ myös Pitäjän Papiet jocainen Seu-
 racunnasans / Jumalan Sanast' uscollisimmast' piti neu-
 womä sanancuulhoitans sijtä wäärinkäyttämisest' / cuin
 näiden Ceremoniain cansa muinea ollut on / ja wielä nyt
 monesa paicasa löytä taitan / ja jos he nyärtäwät / ettei
 wäärinkäyttäminen tule aseteturi muutoin / jollei ihe Ce-
 remonioita pois toimiteta / Bispain ynnä muutamitten
 Capiculareste cansa / njñ myös muiden oppenembain pa-
 peista pitäedespäin cocoontulemä / ja ihens yhdistämän /
 cuingaja millä sowelialla tawalla ja wällicappaella nä-
 mät ennen nimitetyt Ceremoniat hiljaisudes / ilmo" yh-
tätän

P R Æ F A T I O.

tämän metelitä (capinata) ja pahennust taittai sin pois panda. Ja tämä tuli sillä tavalla pidetyssä Upsalan Cocouresa suostuen päätetyri.

Sitte cuin Bispit Vihratiois niin myös Pitäjän Bapit jocainen Seuracunnasans/ owat suurimmalla wirehdellä ahkeroineet poistoimitta Liturgian Kirjan coco hänen pahan ja wahingollisen seuransa cansa/ niin myös neuwonet yhteistä Cansa sijtä wäärin kätytämisestä/ cuin muinen ollut on/ ja wielä nyt monen tykönä oli ennen mainittuin Ceremoniain cansa. Tulit Bpsalas cocoon Wuonna 1595. Helmencuulla/ Bispit muutamain cansa Capicolumista/ niin myös muita openeita Bappismiehiä. Ja silloin muiden Asiain seas/ jotea tulewat yhteisen Seuracunnan parhari/ aieaisesta neuwon piteestä löyttin tarpellisummar/ että usein nimitetty Ceremoniat, Conciliumin päätören jälkeen/ piti peräti pois pandaman ja maahan lafettaman: Ja Kirckordningi Käsitkirjan cansa sitä paremmin jotea pikemin nlihe cahottaman. Jonga tähden tämä työ muutamina jälkeen seurawaisina Herrain Väiwinä es teenotettin/ ja erinomattain Wuonna 1598. Niin myös Wuonna 1599. Stockholmis: Mutta että Regementin Asiat paljon sekä tätä että muita esit/ andoi hänen Cuningallinen Mathestetins nyt Jumalan tykönä autuas/ Käskyn/ että Bapit piti tuleman Bpsalas cocoon/ Wuonna 1608. Kesä- Cuulla nlihecahoman ennen nimitettyä meidän Kirckolakiam Käsitkirjan cansa/ ja tekemän sen päälle yhden täydellisen päätören/ jotea myös niin

R P Æ F A T I O.

nijn tapahdun. Ja täsä työs owat nämät hywin oppenet jalot Michet ollet läsnä/ cuitengin erinomaisilla aivoilla: M. Abrahamus Arch. Ups. M. Nicolaus O. Electus U. M. Olaus Mart. Arch. Ups. M. Petrus K. Arch. Ups. M. Petrus B. Ep. L. M. Petrus J. Episc. St. M. Ericus J. Acad. Rect. M. Olaus S. Ep. A. M. Petrus J. Ep Wex. M. L. Paulinus. Ep. St. M. Ionas Kyl. Ep. Lin. M. Ericus, Scepp. Past. Stock. M. Johan. Ungius Sup. Calm. M. Matthias. Sup. M. M. Petrus Melart. Sup. M. M. Israel Past. Linc. M. Nicolaus Krok Past. W. Ja monda muuta cunniallista Pappismiestä/ joiden nimiä nlösluetella tulis täsä pitkäri. Sillom annettin käsikirja nöyrymmästä sille suuriwaldialle/ corkia succuiselle Ruhtinalle/ ja Herralle/ Herz Gustaf Adolphille/ Ruosin Götheim ja Wändein etc. uloswalitulle Cuningalle ja Perindö Förstille/ suurrelle Ruhtinalle Suomes/ Estin- ja Wesmannin Maan Hertualle/ meidän armolliselle Herrallem ja Cuningallē Herrain päiwillä Nykiöpingis Wuonia 1611. Ja hänen Cuninganen Matij. tius on andanut sen hywin uscotuin ia corkiast oppenuitten Miestens cautta ei ainoastans ylhisen luetta/ mutta myös armoisa siben suostunut/ ja sen wastä ottanut/ niijnein myös andanut hänen Cuningallisen Privilegiumins, että se Pränttistä ulos käwis/ ia caikisa Seuracunnisa ylhisen coco tämän ylistettävän Cuningan Waldacunnan pidetyri ja sen jälken eletyri tulis.

Sitä likin pitä myös tiettäwä oleman / ettei tästä ylise cahotusta käsikirjast ole mitän muuta

pois

P R Æ F A T I O.

pois jätetty/waan se cuin Conciliumin päätöden jälken ulos suljettaman piti/ eikä mitän lisätty/ jollei se eli meidän prändätystä Kirkkordningista/ eli myös muista puhtaista ja wäärin luulemattomista Ewangeliiumillista Kirkkordningeista otettu ole.

Sitä ensimmäisestä Cappalesta / Casteesta / owat ne sanat ulossuljetut / cuin cuuluwat Suolasta / Kyn-tilästä / &c. Consiliumia aseturen ia suosion jälken. Exorcismuren eli manauren sanat: **Mene tästä ulos etc.** owat pois jätetty/ ia siihen sian jällens **Pannut: mene/ eli Pakene tästä pois etc.** Ja ennen nimitetty Exorcismus eli manaus on samoilla sanoilla täh. in lisätty / cuin se puhtais Ewangeliiumillisis agenda Kirjois käsitetty on / ia ne monet kertoimiset / cuin eij näkynet olewan tarpeliset / owat ulos suljetut. Ristinmercki on myös castesa pidetty / sentähden ettei se ole Conciliumin päätöres pois pandu: Nijn myös puhtaisa Ewangeliiumillisa Seuracunnisa se wiellä pidetän. Mutta että tosin on hymnäretty muutamain Seuracundain täsi Waldacunnasa sen parhallans pois panneri / ia muutamain sitä wiellä pitävän: Sentähden on Saarnawiran cocouris muutamia kertoja suosuttu / että nijsä Seuracunnisa / joisa se tähän asti pidetty on / mahta täsi edesskin pidettä. Mutta cusa se parhallans pois pandu on / eij tarwita sitä wast udesti hlös otta / ettei siitä nousis joeu lewottomus eli pahemus. Sillä ennennimitetty ristinmercki eij ole nijn erinomaisesti

tar,

P R Æ F A T I O.

tarpellinen Casteesa/ ia paiksi sitä on se Pyhä Caste täy-
 dellinen ia wahwa. Waan että se on ainoastans res a-
 diaphora, se on/ sencaldainen asia/ kuin Ramatus^(a) ei-
 kä käsketty eikä kielty ole / ia jonga Christillinen Seuracunda taita häwällä omalla tunnolla / tilan jälkeen eli pitä eli maahan langeta anda / ia muiskutta meille/ että niistä / jotka castetan Pyhällä Castella/ cobtaa tässä Mailmasa risti ia tusca/ ia arinollisesti siittä wapaadetan / ia wihmein hancacikisest' ainoastans ristin nautitun Jesuren Christuren cautta autuaxi tulewat/ ja sentähden Christillisestä wapaudest' Ewangeliumillisissa Seuracunnissa pidetään. Eij pida siis yhdengän duomiheman eli pahendumian niistä Seuracunnista / iotca sen samasta Christillisestä wapaudest' owat pois panneet ia maahan langeta andanet/ ettei Jumalan Seuracunnan yhtens / joca ainoastans seisoo puhtas Ewangeliumin opis ja Sacramentein oiktasa nautihemisessa / sencautta estetyri tulis.

Nitä toiseen cappaleen Hätä-Casteesta tule/ niin se on ilman epäilemätä/ paliota selkiämmästi/ tähän ylise cahoottuun Käsi Kirjaan sisälle pandu/ kuin se siinä edelises' oli: Ja on enimitten otettu meidän prändätystä Kirjefordningista / niincuin ne hywin nähdä ja hymmärtä taitawat / jotca ne molemmat ylihen cahoa ia toisens cansa confererata tahtowat.

Colmas cappale. Cuinga Kirkon menot pitä pidetään Sunnuntaina ia Pyhäpäiwinä/ eij ole erinomaises

^(a) Gal. 5:11. 2. Cor. 6:17. Gal. 6:12. 1. Cor. 2:2. Eph. 2:6. Heb. 11:2. Phil. 3: 18.

PRÆFATIO.

maises Kirjas / niñcuin Emen / mutta on tähän itse paicahans pandu ja käsitetty / muiden puhdasten ja wilpittömään Seuracundain esimerkin jälkeen. Sitte on ylöndäminen / Kläppäminen (Colcaus) ylöndämisen aican / Altarin Kyntilä / ja muut sencaidaiset Conciliumin päätořen jälkeen pois jätetty.

Neijäs Cappale. Cuinga niiden causa pitä tehtämän / jotca tahtowat anda itsens Awioskäskyn sääty / on lisätty yhdessä manauxes Awioskäskystä / cuca sen on säättänyt ? mingä syiden tähden ? Ja cuinga Awio-
oparin pitä molemmin puolin toinen toistans vastaan käyttämän ? On myös enätty formula Copulationis, eli cuinga Ylkä ja Morsian pitä yhteen annettaman / Evangeliumillisista Käsi Kirjoista / joca niissä edellis näky puuttuwan. Ja että Pyhä Hengi lupa sekä Miellelle että Waimolle Ramatus (a) Awun ja tukemisen / niñ myös Hengellisen ja Ruunnillisen Siuna-
uren heidän Awioiädysäns / jos he pelkäävät HERRA / ja hänen Teilläns waeldawat : Nyt on Morsian siunaus asetettu molemmalle Personalle / että Jumala heitä woi-
mallisesti caikest waarasta ja wahingosta warjella ja ajallisella ja kancalcifella onnellisudella runsasti lah-
joitta tahdois.

Wydönes Cappalees. Waimoin Kirckoon ottamisesta: (käymisestä) yrikertaisie tähden on yri lyhykäinen formula eli mnoto lisätty / cuinga irtaimet portot ja Suorat / jotca
luvat.

b

(a) Psal. 127. Psal. 128.

PRÆFATIO.

luwattoman secanoren kautta owat lapsia siittänet/ pitä Seuracundaan otettaman. Ja että me ymmärräm (Jumala paratcon) että tämä jumalatoim paha työ päivä päiväwäldä enäne/ ja täldä Mailmalda eij ensingän synniri lueta / on suuresti tarpellinen / että me uscollisessi neuwom heitä Jumalan Sanast (a) cuinga Jumalan Hengi salawuoteiset ja huorintekit pane toinen toisens wiereen ja langetta sencaldaisen hirmuusen Duomion heidän ylitens/ että Jumalan pitä heitä duomiheman: Eij heillä pidä olemän yhtän perindötä Jumalan ja Christuren Waldacunnas: Mutta Jumalan Wiha tule sencaldaisen epäuskoisten Lasten päälle. Taincal, daisia Ramatun todisturia ja muita pitä niiden uppiniscaisten syndisten eteen oikiällä sekä ajattontalla ajalla asetettaman/ jos Jumala tahdois heille jouseus anda parannuren totuutta ymmärtämän/ ja wielä tulisit rewäisfyri Perkelen Pauloist/ jolda he fangitut (käsitetyt) owat hänen tahtons jälken.

Cuudennesta Cappalesta/ cuinga ruunit pitä haidattaman; se Rucous/ joca sijälläns pitä nämät sanat: Jos cuolluitten tila niin myötä anda/ että me taidaisim rucoilla heidän edestäns etc. on ulosjuhettu/ että se nähy wahwistawan Pawilaisen ylösajatellut ja wäärät willityret. Mutta Jumalan Hengi pyhäsä Ramatus osotta waiwoin cari sia/ joihin cuolluitten

Sic.

(a) Heb 13: 4. Eph. 5: 5. G. al. 5: 19. 1. Cor. 6: 10. Eph 5: 6. 2. Tim. 2: 25.

Sielut cooturi tulewat/ nimittäin/ että niiden Wan-
hurscasten Sielut owat Jumalan Kädes / ja cuoleman
waiwa ei lähesin heitä (b) Mutta jumalattomain Sie-
lut wiedän Helwettijn ja hancackiseen cadoturcen / ja
sielda ei ole yhtän lunastusta (c) Sitten on lisätty muu-
tamia wirsiä ja monda caunnista tertiä Ramatusta /
jotca taitan pidettä cuolluitten hautannisis.

Ja tämä on lyhykäisesti tiettäwäri tehty/ mikä sy-
on ollut tämän Käsi-Kirjan ylidzecaomiseen ja paran-
damiseen/ ja cosca/ ja cuiden personain cautta se tapah-
tunut on/ niin myös mitä tästä (Conciliumin aseturen
jälken) ulosjuljettu/ ja cuinga paljo lisätty ja tygö-
pandu on.

Wijmeiseri niñcun se caickein Corckein Jumala
fanomattomast Laupiudestans / on meille iotca täsä
Ruogin waldaçunnas asunne / Armollisest hänen py-
hän ja autuax tekewäisen sanans selkiäst ja wilpittömäst
ilmoittanut / jonga summa lyhykäisest sijnä wanhin-
masa / oikias ia muuttamattomas Augsburgin tunni-
stores käsitetty/ ja pidennäldä Christillises Concordian
Kirjas selitetty on / josa opis / uscos ja tunnustores / me
Jumalan armollisen awun ja tukemisen cautta toiwom-
me lujana ja wahwana cuolemasakin pyhä/ ja wijmeis-
nä päiwänä Jesuren Christuren Wanhurskan Duo-
marin edes hancackisest tallella pidetyri ja autuaxi
tulla: Niñ on suuresti tarpellinen/ että me tämän cal-
lin

PRÆFATIO.

lin tawaran tähdellä todella ihellem omistam / ja myös sydämeistämme rucoilem Jumalata caickiwaldiafi / että hänen Jumalinen Maajestetins sen meille ia meidän jälkeen tulewaisillem ilman estetä armollisest siis ja annais: Eij sallein Berkelen / joca tämän Mailinan wiikmeisellä ajalla moninaisten labcocundain ja wäärain opettaitten cansa hirmuisesti kinkuise ja pauha / Ewangeliumin terwellistä juorua / meidän moninaiste syndeim tähden estä ja cukista. Sitälikin on suurest tarpellinen / että me jotca Ewangeliumin (saarna) wireaan asetetut olem / ydämme walwowaisen silmän meidän ihe ja meile uscottuin Seuracundain ylise / ettei muutamat eryttäväiset labcocunnat ja wieekat weljet cawaludella ihens sisältungis / jotca oman luulonsia yrijuonifudens jälkeen tätä työtä ja caickia muuta panettelewat ja pilekawat / että he yhteyden siteen culutta (särke) / ja pahennoren / lewottomuden ia monelle yrikertaiselle hancaicikisen wahingon ia cadoturen matcaan saatta taidaisit / josta Jumala meitä ja meidän sanancuulioitam Armollisesti suojelcon ja warjelcon! Mutta ihe meidän **HE**Xram Jesus Christus ja Jumala meidän Isän / joca meitä racasti / ia andoi hancaicikisen lohdu-turen / ia hywän toiwon armon cautta / lohduittacon meidän sydämitäm / ja wahwistacon meitä siinä puh-tas Ewangeliumin opis / ja caikisa hywisä töisä (a) jollen oleon cunnia / iakytos / ja ylistos ia woima hancaicikisest hancaicikiseen (b).

A M E N.

(a) 2. Thos. 2: 16. (b) Apoc. 5: 13.

CAP. I.

Castesta.

Ensist Pappi kysy kenen Lapsi on/ jollei/
Eä hän sitä muutoin tiedä/ ja jos Lapsi on cotona
castettu taicka eh/ sitälikin Lapsen Nimen/ ja sitte
pitä hän tämän Manauren siinä läsnä ole.
waisen Causan tygö.

Nimen Isän ja Pojan ja
Pyhän Hengen!

Alcat Christuren y=
stävät/ meille caikille on
Zumalan Sanasta kyllä
tiettäwä / cuninga caicki
Ihmiset/ jotca Adamista tulleet owat/
sikiwät ja syndywät syynisä / josta

¶

me

me myös sen tiedämme / että jos ei
 JESUS Jumalan Poika meidän Ba-
 pähtäjäm / olis tullut meitä autta-
 man / niin me caieki / niincuin Wihan
 Lapsset / olisim ijancaiekisest cadotetu-
 ri tulleet. Että myös tämä Lapsi / niin-
 cuin mekin / ja caieki muut Ihmiset /
 ennen cuin he Weden ja Hengen caut-
 ta wastudest syndywät / on luonno-
 stans saastainen ja Synnillä tahrat-
 tu / ja on sentähden Perfelen woiman
 ja cadotuxen alla / tarwike hän myös
 Christuxen Armo ja Apua niincuin
 mekin ja caieki muut / jota ei hän en-
 singän keldäkän / oleon se nuorem-
 milda taieka Wanhemmilda (niin-
 cuin Kamatusta kyllä tiettäwä on)
 tiellä. Sentähden tehkäm nyt tämän
 köy,

Pöyhän Lapsen canha / cuin Christillinen ja
 Weljellinen rackaus meidän waati / nimit-
 täin / saattacam händä Casten cautta / mei-
 dän rackan H E Kram ja Wapastajam J E-
 surē Christurē tygō / rucoillē caikest sydämest /
 että hän armollisest näin händä wastan ot-
 tais / añais hänelle caicki hänen syndins ja
 riettaudens anderi / siunais händä / niin
 myös lohduituxeri ja wahwistuxeri Pyhällä
 Hengellä runsast hänen lahioitais / ihe hä-
 nellens / ynnä Isälle Jumalalle ja Pyhälle
 Hengelle kiitoxeri / tälle Pöyhälle Lapsucai-
 selle autuuderi / ja hänen Christilliselle Seu-
 racunnallens lohduituxeri ja enändämiseri /
 Amen.

Tuulcam Pöyhän Casten ja sen tarpellisuden ihe asetū 3 = Si-
 noja / jota Pöyhät Ewangeliserit Mattheus ja Johan-
 nes kirjoittawat.

Matth. 28. v. 18, 19.

Jesus sanoi hänen Opetuslapsillens :
Minulle on annettu kaikki woima Taivas
ja Maan päällä / menkät siis ja opettacat
kaikkei Kanss / ja castacat heitä Nimien Isän /
ja Pojan / ja Pyhän Hengen ; ja opettacat
heitä pitämän kaikki / kuin minä olen teille
käskennyt. Ja :

Joh. 3. v. 5.

Ellei joku syñny Vedest ja Hengest / ei hän
taida Jumalä Baldacundaan sisälle tulla.

Sitte sano Pappi Lapsesi / nämät sanat:

Mene tästä pois sinä saastainen hengi /
ja anna Pyhän Hengen sia / hänen woimans
cautta / joca on tulewa duomikeman
eläwitä ja cuolleita / Amen.

Tehtän sitte ristin Lapsen Caswoin ja Rin-
daan / sanoden:

Sta pyhä ristin merkki / sekä sinun Cas-
wois että Rindahas.

Rucoil.

Rucoilcam.

Cateſtwaldias ijancateſtinen Ju-
 mala/ meidän HErran JEsuxen
 Chriſtuxen Jſä/ cako armollieſti
 tämän palwelias (Piijas) puolen/ jon-
 gas uſkoõ cugunut olet/ aja häneſtä pois
 caieki Sydämen ſokeudet/ ja ſärje caieki
 Perkelelen ſiteet/ joilla hän ſidottu on /
 atwa hänen eteens ſinun Laupiudes D-
 wi/ että hän merkitäiſin ſinun wiſſau-
 des merkillä / ja että häneldä caieki
 pahat himot catoiſit / ja ſeurais myõs
 ſinun Pyhiä Käſtyiäs / ja niin ſinua
 iloieſti ſinun Pyhäſ Seuracunnasas
 palwelis / liſänyis hywydes / ja olis
 ſinun Pyhän Caſteſes ſowelias / ja
 ſais ſiinä totieſen terweyden / JEsuxen
 Chriſtuxen meidän HErran cautta /
 Amen.

HERRA olcon sinun cansas.

Rucoileam.

Dcaickiwaldas hancalcinen Jumala/joca sinun
oikian cowan Duomios jälken/ olet Weden paissu-
misella cadottanut sen uskottoman Mailman/
ja Uskollisen Noahn ihe Cahderandena sinun suuren
Laupiudes cautta pelastanut/ ja olet paatunen Pha-
raon/ ja caiken hänen Sotawäkens punaisen Meren u-
pottanut/ ja olet sinun cansas Israelin sen läpi ihe cui-
win Jalwoin wiennyt/ jolla sinun pyhä Castes merki-
tän/ sinä joca myös sinun Pyhän Poicas meid.in. HER-
ran Jesuren Christuren Easten cautta/ teit Jordanin
ia caiteki Wedet terwelliseri wirrari/ ja sääsit Easten/
josa sennit Jesuren nimeen pois pestän; Niin cako-
nyt armollisesti/ tätä sinun Palweliatas/ (Pijcas) ja an-
na Hänelle oikia usco/ ja udistä händä Hengejä/ tä-
män terwellisen Wirran cautta/ että hänestä catois
caiteki se sondi/ cuin Adamista häneen tullut on/ ja se
cuin hän ihe tehnyt on/ että hän ercanis sittä jumalat-
tomasta joucosta/ ja tulis siihen Pyhän Arckijn/ joca
on sinun pyhä Christeundas/ täntetäisin sinä Pyhäl-
lä Hengellä/ ja tulis myös hancalcikisen elämän/ meidän
HERran Jesuren CHRJsturen cautta/ Amen.

Minä manan sinua sinä saastainen hengi/ Jsin
Jumalan/ Pojan ja Pyhän Hengen Nimen cautta/
ettäs pakenet tämän Jesuren Christuren Palwelian
(Pijcan) tykö/ Amen. Rw

Rucoilecam.

SPyhä Isä/Caictiwaldjas/ Yhanciekinen Jumala/
 josta caicti totuden walkens tule/ me rucoilem-
 me sinua sinu käsittömätromän hywydes tähden/
 ettäs annaisit sinun sinnaures tulla tämän sinun Bal-
 welias (Pijcas) päälle/ ja annaisit hänelle sinun py-
 hän armos/ että hän olis sinun pyhän Casteses mah-
 dollinen/ ja pyshis sinun pyhisä sanotias /meidän HEr-
 ran Jesuren Christuren cautta/ Amen.

**Cuulcam tätä Pyhä Ewangeliumita/
 cuin P. Marcus Kirjoitta 10. lugusans.**

Sijhen aican / toit he Lapsia Jesu-
 ren tygö / että hän heihin rupets.

Nijn Opetuslapses nuhtelit heitä /
 jotca niistä edestoit. Cosca nyt Jesus
 sen näki / närkästyi hän ja sa-
 noi heille : sallicat Easten tulla mi-
 nun tygöni / ja älkät te kieldäkö hei-
 tä / sillä sencaldaisten on Jumalan
 Baldacunda. Totifest sanon minä teil-
 le / jocainen cuin Jumalan Bal-

dacunda ei ota nijncuin yxi Lapsi/
 ei hän itänäns sinne sisälle tule. Ja
 hän otti heitä syliins / ja pani Kätens
 heidän päällens / ja siunais heitä.

Sen jälkeen pane Pappi Kätens Lapsen pään
 päälle / ja rucoile sanoden:

Sä meidän joca olet Taiwaisa.
 Pyhitetty olcon sinun Nimes.
 Lähestulcon sinun Baldacundas. Ol-
 con sinun tahtos / njin Maasa cuin
 Taiwaisa. Anna meille tänä päivän
 meidän jocapäivänen Leipäm. Ja
 anna meille meidän syndim anderi/
 nincuin me meidän welvollistem an-
 namme. Ja älä johdata meitä kiu-
 sauxcen. Mutta päästä meitä paha-
 sta. Sillä että sinun on Baldacunda/
 ja woima / ja cunnia / ijancuicififest/
 Amen.

Sen

Sen jälkeen sano Pappi:

Herra kätkeön sinun sisälle ja ulos,
känmises / nyt ja ijankaikisesti.

Cosca lapsi Sundin päällä pidetän / Ky-
sy Pappi Lapsen Nime / ja Cummit sa-
nowat Lapsen Nimen.

Sitten kysy Pappi:

N. Luowutcos pois Perkelestä?
Cummit wastawat Lapsen puolesta.

Minä luowun.

Ja caikista hänen teoistans?

Wastaus. Minä luowun.

Ja caikista hänen menoistans?

Wastaus. Minä luowun.

Sen jälkeen kysy hän Uskosta ja sano:

Uskotco sinä Jumalan päälle / J-
sän Caikiwaldian Taiman ja Maan
luojan?

Wastaus. Minä Uscon.

Uskotco sinä Jesuren Christuren
päälle / hänen ainoan Poicans mei-

dän Herram. Toca on sijynnyt Pyhästä Hengestä / syndynyt Neikestä Mariasta / pijnattu Pontius Pilaturen alla. Ristinnaulittu / cuoletettu ja haudattu. Alasastunut Helwettiin / colmandena päivänä ylösnotnut cuoluista / ylös astunut Taitwasen / istu J. sän Jumalan Caickiwaldian oikialla Kädellä / siellä on tulewa Duomikeman eläwitä ja cuolleita?

Wastaus. Minä Uscon.

Uscotco sinä Pyhän Hengen päälle / yhden Pyhän Christillisen Seuracunnan / Pyhain Ihmisten yhteyksen / syndein anderi saamisen / Kuumin ylösnousemisen / ja ijancaickisen Elämän?

Wastaus. Minä Uscon.

Sitte kysy Pappi:

Tahdotco sinä Castetta tämän U-
scon Tunnustoren päälle?

Wastaus. Tahdon.

Niin Pappi taas kysy Lapsen Ni-
me/ otta Weden ja casta sen Col-
me kerta / ja sano:

Minä castan sinun N. Nimen Isän/
ja Pojan / ja Pyhän Hengen / Amen.

Castien jälkeen Kytös.

Rucoilem.

SCaicfiwaldias ijancaicfinen Ju-
mala / racas Taitwallinen Isä/
me sinua kiitām caifesta sydämmestä/
ettäs sinun Christillisen Seuracundas/
aina woimasa pidät ja enännät / ja
olet nyt tämän Lapsen andanut wast-
udest syndy ijancaicfiseen Elämään.
Ja rucoilemme sinua / ettäs sen ar-
mollisesti sinun laupiudesas warjelisti /

ja

ja annaisit niin ylöscaswaa / että se
aina olis sinulle kelvollinen. Sinun
rackan Poikas Jesuren Christuren
meidän HERRam kautta / Amen.

Senjälken sano Pappi.

HERRa hywästi siunatcon sinua
ja warjelcon sinua. HERRa wali-
stacon Caswons sinun päälles / ja ol-
con sinulle armollinen. HERRa kääns-
däkön Caswons sinun puoles / ja
andacon sinulle ijancatekisen Rau-
han / Nimen Isän / ja Pojan / ja
Pyhän Hengen / Amen.

Wijmeiin manatcan Pappi niistä /

jotca Lapsen Cummina olit /
tällä tawalla.

Muokat Istawät Christures / että tämä La-
psi Uden syndymän Peson kautta / joca on
tapahunut Weden ja Pyhän Hengen kautta /
on tullut Jumalan Lapsesi ja Jesuren Chri-
sturen

sturen cansaperillijeri. Nijn minä manan teitä /
 jotca sijnhen todistajat olette/ että te ensist sanotte
 Lapsen Wanhemmille/ että he ylös castattawat
 Lapsen Jumalan pelwos / ja caikisa Christillisi-
 sä menoisa/ ja että he opettawat Lapsen lukeman:
 Jä meidän / Uskon Tunnistoren / Jumalan käsky-
 sanat / etc. Sittejos Jumala curu Lapsen Wan-
 hemmat hänen Lapsudelas / että te otatte tä-
 stä Lapsesta Christillisen waarin / cuinga se ylös
 castwa rangastores ja Herran manaures; Ja
 että hän sen uskollisest pidäis mitä nyt Castees
 on ulos luwattu. Jos sen tahdotte tehdä / njn
 palio cuin Jumala armons laina / ja mahdolti-
 nen on / njn sanocat caicki / me tahdom?

Wastaus. me tahdom.

Mengät Herran rauhan.

CAP. II.

Gata = Casteest.

Ensist kysykän Pappi niille jotca La-
 psen cansa owat / ja jotca owat olleet sijnä
 läsnä / cosca Lapsi cotona castettin / njn cuin
 täsä jälken seura.

I. Ongo Lapsi castettu? Wastaus. On.

E

II.

II. **Mingä canja hän on castettu?**

Wastaus.

Yhteisen ja secottamattoman Weden cansa.

III. **Millä sanoilla hän castettu on?**

Wastaus.

Millä sanoilla joilla Christus käski casta
caicke Cansa/ nimittäin Isän/ Pojan/ ja Py-
hän Hengen Nimeen.

IV. **Cuca Lapsen casti? Wastaus. N. N.**

V. **Oletteco sijnä pitäneet Christillisiä
Rucouria? Wastaus.**

Me olemme lukeet Isä meidän Rucouren.

VI. **Cutca muut sijnä olit? Wastaus.**

Minä/ hän/ se/ taicka se.

VII. **Mikä Lapsen Nimi on? Wastaus.**

N. Mutta jos se unhotettu on/ niin annetan
Lapselle Nimi.

VIII. **Tiedättekö wahwast että nijn on teh-
ty / cuin nytt sanotan? Wastaus.**

Tiedämme.

Ja

Ja koska Pappi ymmärtä että Lapsi
Cotona on oikein Castettu / niinkuin tule
Casta / niin sanocan niiden tygö/
jotca siinä läsnä ovat.

Ruokat Ystävät / että te Suma-
lan ja hänen Seuracundans e-
desä tunnustatte / että tämä La-
psi / N. Christuren Käskyn jälkeen Be-
dellä Castettu on / Isän / ja Pojan /
ja Pyhän Hengen Nimeen. Niin mi-
nä todistan / teidän oikein tehnen tä-
sä asian / ja myös Lapsen olewan oi-
kein Castetun / ja nyt ei enä Castetta
tarwige.

Sitte pitäkän Seuracunnan tygö
Vhden Mananren / jonka causa hän sen-
caldaisen Casten Wahwista / näillä sanoilla /
cuin täsä jälkeen seura.

Ruokat Christuren Ystävät / että minä nyt
Kolen tutkistellut / ja toderi löytänyt / että tämä
Lapsi

Lapsi/ Jumalan sen Pyhän Colminaisuden Ni-
meen/ oikein Castettu on. Wahwistan minä sen
saman Pyhän Colminaisuden Nimeen sencaldaisen
Casten. Sillä että Lapsen tosin tarwitzewat Ju-
malan Armo/ jonga meidän racas Herram ja
Lunastajam Iesus Christus / ei coscan heildä
kiellä / cusa ei cosca se hänelä hänen Sanans
jälken/ heidän puolestans anotan. Sillä ei hän
sitä ole sitonut/ Nicaan Siaan eli Personaan/ erin-
omaisest / costa hätä päällä on. Mutta cusa itä,
näns Paicas / Christityt Ihmiset yhteen tulewat/
hänen Nimeens/ siinä Hän on kestellä/ ja osotta
woimallifest hänen Jumalisen Armons/ Sanan /
Sacramentein ja Rucouren cautta / caiketi niin-
cuin hän luwannut on.

Ja että me sitä wahwemmat olisim/ että mei-
dän racas Herram Iesus Christus tämän Lapsen/
sen saman Casten cautta on hänen tygöns
ottanut / niin cuuleam siitä/ hänen pyhät ja loh-
dulliset Sanans Kwangelumista / jonga Pyhä
Marcus Kirjoitta näin sanoden: Marc. 10.

Sitten aican toit he Lapsia Jesu-
ksen tygö/ että hän rupeis heihin.
Nijn

Nijn Opetuslapset nuhtelit heitä /
 jotca niistä edestoit. Cosca nyt J̄s̄
 sus sen näki / närkästyi hän ja sa-
 noi heille: sallicat Lasten tulla minun
 tygöni / ja älkät kieldäkö heitä / sillä
 sencaltaisten on Jumalan Waldacun-
 da. Totifest sanon minä teille / joca-
 nen cuin Jumalan Waldacunda ei
 wastan ota nijncuin yri Lapsi / ei hän
 ikänäns sinne sisälle tule. Ja hän
 otti heitä Sylijns / ja pani Kästens
 heidän päällens / ja siunais heitä.

Näistä Christuren Sanoista me kyllä tie-
 dämme / ja wahwat olemme / että tämä Lapsi yn-
 nä caickein muiden Ihmisten cansa / jotca J̄s̄n
 Jumalan / Pojan ja Pyhän Hengen Nimeen ca-
 stetan / on J̄s̄uren Christuren Waldacunnan ja
 Seuracunnan oma. Sentiähden minä myös /
 sen saman meidän Herran J̄s̄uren Christu-
 ren puolest / annan hänen / J̄s̄n ja Nitin / nijn
 myös Cunnain huomaa / nijn että se Christil-

lifest pitä ylös castwatettaman ja opetettaman/
 nkincuin Jumalan Lasten ja Perillisten tule.

Sijtte pane Pappi Kätens Lapsen pään
 päälle/ ja rucoille sanoden:

Isä meidän joca olet **Taiwaisa**/ etc.

Euulcam Useon **Tunnustosta** / jonga päälle
 tämä Lapsi castettu on.

Minä Useon **Jumalan** päälle/ **J.**
sän **Catekwalidian** **Taiwan** ja **Maan**
Luojan.

Ja **Jesusen** **Christusen** päälle/ hä-
 nen ainoan **Poicans** meidän **Her-**
ram. Joca sikis **Pyhäst** **Hengest**/ syn-
 dyi **Neigestä** **Mariasta**/ pijnattin
Pontius **Pilaturen** **Wallan** alla. **Ki-**
stinnaulittin/ **cuoletettin** ja **hauda-**
tin. **Ulas** astui **Helwettin**/ **nousiylös**
cuoluista **colmanden** **päiwän**/ **ylös a-**
stui **Taiwasen**/ **istu** **Isän** **Jumalan**
 oifialla

oifiällä Kädellä / siellä on tulewa
Duomikeman eläwitä ja cuolleita?

Minä uskon Pyhän Hengen pääl-
le / yhden Pyhän Christillisen Seura-
cunnan / Pyhain Ihmisten yhteyden /
syndein anderi saamisen / Kuumin
ylösnousemisen / ja ijancatckisen Elä-
män? Amen.

Sijterucoile hän myös tällä ta-
walla sanoden.
Rucoilcam.

Sinä wiatoin Carika Jesu
Christe / joca racastat wiattomia /
ja sentähden käskit anda Lasten
tulla sinun tygös. Sinä joca panit
myös Kätes heiden päällens / siunai-
sit heitä ja sanoit / että niiden on Ju-
malan Waldacunda. Me rucoilen si-
nua nöyrästi / että armollisest cahoi-
sit

sit tämän Lapsen päälle / joca myös
 aina sinun Pyhä siunaustas pyytä /
 että niincuin se sinun Pyhään Ni-
 mees on castettu / ja Weden ia Py-
 hån Hengen kautta wastudest syndy-
 nyt / mahdais myös saman Hengen
 Wäes castwata ja enändyä / siihen sisäl-
 liseen Ihmiseen. Ja sinun armosas /
 ja caikisa hywisä Lahjoisa täytetyri tul-
 la. Sinä joca Isän Jumalan / ia
 Pyhån Hengen cansa / elät ja hallitset
 ijancaickiseen / Amen.

Sijtte sanocan Pappi Lapse ylitset si-
 nuxen näillä sanoilla.

SERRA siunatcon ja warjelcon si-
 nua. HERRA walistacon Castwons si-
 nun päälles / ja olcon sinulle armol-
 linen. HERRA kändäkön Castwons si-
 nun

nun puolees / ja andacon sinulle ijan-
 catekisen rauhan / Nimen Isän / ja
 Pojan / ja Pyhän Hengen / Amen.

Wijmein manateen Pappi

Cummeia tällä
 tawalla.

Ouokat Istawat Christures / että tämä La-
 ppi / uden syndymän Beson cautta / joca
 on tapahunut Weden ja Pyhän Hengen
 cautta / on tullut Jumalan Lapseni / ja Isä-
 ren Christuren cansaperiliseri. Uin minä ma-
 nan teitä / että te jotca siihen todistajat olette /
 ensin sanotte Lapsen Wanhemille / että he caswat-
 tawat Lapsen ylös Jumalan pelwos / ja caickis
 Christillisis menois / ja että he opettawat La-
 psen lukeman Isä meidän / Uscon Cappalen / ja
 Jumalan kästysanat / etc. Sitte jos Jumala cu-
 gu Lapsen Wanhemat hänen Lapsudesans / että
 te otatte tästä Lapsesta Christillisen waarin / cuin-
 ga se ylöscaiswa rangaiSTORES ja Herran mana-
 ures / ja uscollisest pitä sen mitä nyt Castes on
 luwattu. Jos te sen tahdotte tehdä / niin pal-
 jon

jon kuin Jumala armona laina / ja teillen mahdollinen on / niin sanocat kaikki / me tahdom?

Wastaus. Me tahdom.

Mengät HERRAN RAUHAN.

LÖYTYISTÄ LAPSISTA.

Sälken edellä käynnen wisun Tutkistelemissen Seuracunnassa / tehdän seurawaisella tavalla löyttyin Lasten Casten cansa.

Näköat ystäwät / että Christus itse on sanonut / ellei joku synny Wedest ja Hengest / eih hän taida Jumalan Waldacundaan sisälle tulla. Ja en me ole niin wahwat siitä / että tämä Lapsi / pyhän Casten kautta on wastudest syndynyt / niin waati Christillinen rakkous meillä / että me saatam sen pyhään Casteseen / sen päälle että tämä köyhä Lapsi Uden syndymän Person kautta mahdais tulla ylösoteturi armon Lüttohon Jumalan cansa Christures Jesures / ja yhderi Jäseneri Jumalan Seuracunnas / johonga Jumala hänen Armons ja Siunaurens Christuren tähden lainatcon!

Senjälken toimitetan Caste ilman ehdota sillä tavalla kuin ennen kirjoitettuna seisoo / p.

CAP. III.

Judalaisten/ Turckein/ Murjanein ja
Pacanoitten Casteest.

NOsca niin tapahdu/ että jocu Judalainen/
Turcki/ Murjani eli Pacana/ vuosijns
tullut pitä castettaman/ niin tehdän hänen
Cansans seurawaisella kawalla.

Ensist/ pitä yhden sencaldaisen Personan
Saarnawiralda caikella ahkerudella wisust ja
hywällä perusturella sinä puhtasa Christillises
Opis neuwottaman ja kündigt sijhen pidettä-
män/ wähittäin näyttämään ne coeturet/ joista
jocu taita idzens tehdä wahwari wilpittömäst ja
pysywäisest aicominestans todella päälle pitä-
män Ewangeliumin Opisa/ josa hän sen nyt wa-
stanottaen neuwottu on.

Ennen kuin Caste toimitetan/ pitä siitä Saar-
nastuolilda/(jos Saarna pidetän) ilmoitettaman/
muistuttain/ että Seuracunda yrimielisest rucoile
Jumalalda armo ja siunausta hänen Christilli-
seen edesottamiseens.

Cosca nyt wihdoin sijhen tule/ että
hän castettaman pitä/ pitä Pappi tämän pu-
hen Seuracunnan tygö.

Ulkat ystävät / teille kaikille pitää tässä tietävä
Coleman / että tämä eteen asetettu persona on Jumalan
 Armon kautta hänen pyhän Sanans woi-
 malla ylöswalaittu ja kääntty siitä Turkein / Pacana-
 in / Judalaisten pimeydestä ja erhetyrestä (josa ei hän
 ainoastans syndynyt / mutta myös ennen tätä waeldan-
 nut on) sen ainoan totisen Jumalan / Isän Jumalan /
 Pojan ja Pyhän Hengen tygö / oppenut tundeman
 hänen / niin kuin hän pyhästä Sanasans ilmoittanut on /
 hänen olemisens / tahtons / työnsä ja hywain tecoisia
 puolesta / erittäin coco Ihmisen Sucucunda vastaan /
 ja yhdellä oikiällä Uscolla pitää itzens hänen ja coco ma-
 ilman Lunastajan Jesuren Christuren tygö / ja Hänen
 ansionsa ja maronsa cansa käsittä ja itsellens omista;
 josta muitten cansa hän / niincuin tulekin / on opetettu
 ja cuulusteldu : että siitä (niin paljon kuin mahdollinen)
 ymmärretty on / hänen tulleen totuden tundohon / ja
 nyt todella ilman ulcocullatsutta uloslupa / Jumalan
 awun kautta siinä wahwana pysyä. Sentähden että
 hän ikäwöise Casten Beson jälken / sillä enätärens ja
 wahwistarens Uscons / ja Jumalan Seuracunnasa / cai-
 ken sen wapauden ja oikeuden täydelliseen harjoitu-
 reen ja nautitsemiseen julkisest sisälle oteturi tulla.
 Du siis Christillinen / etten me sencaidaista Jumalista
 aicoimista ja edesottamista estä / mutta paljo enäm-
 min kaikella wireydellä autam ja holhomme : kytän
 sitä kaikkein korkeinda Jumalata / joka armonis Owen
 hä-

hänen eteens an annut on / rucoillen myös / että hän edespäin tahdois lainata hänelle pyhän armonsa ja siunauksensa / jocapäiwä / niñcuin yxi oikia Jumalan Seuracunnan Jäsen / Chriftiliſhydesänsä / ja siinä puhtaas opia lisändymän ja caswatian / siinä loppuun asti wahwana pyshmän / ja caickein Christinuscowaitſten cansa saaman Dſcon lopun / Sieluen ijancaicikſen Onnellisuden ja Autuden.

Tämän päälle lufe Pappi

tämän Rucouren.

Rucoilecam.

Caickeiwaldias Jumala / joca niñden caickein cuolematoin turwa olet / jotea sinulda jotakin pyytävät / caickein niñden Wapahtaja / jotea sinua aurens huutawat / ja caickein niñden rauha / jotea sinua rucoilewat / siinä joca olet uskollisten elämä / ja cuolluitten ylösnoussemus : Niinä huudan tämän sinun Piltis (Piicas) ylige / joca sinun Castes Lahja ano / ja pyytä sinun ijancaicikſista armos / sen uden syndymisen cautta / joca Hengesä tapattu / ota händä sinun tygös Herrä / niñcuin siinä sanonut olet : Anocat / niñ te saatte: ezikät / ja te löydätte: colcuttacat / ja teille awatan. Niñ tee myös nyt cuin sinua rucoillan. Ja awa Owi hänen eteens joca

colutta/ että hän jaisi sen Hengellisen Casten ijanc
caickisen Hywästi sinuayen/ ja osalliseri tulis siittä
Waldacunnasta/ songas ulos luwannut olet/ Jesu-
suren Christuren meidän Herram cautta/ Amen.

Herra olcon sinun cansas.

Rucoileam.

P Pyhä Isä / Caickiwaldias ijanc
caickinen Jumala / jolda caicki totuden Walkeus tu-
le / me rucoilemme sinua / sinun käsittä-
mättömän hywydes tähden / että annaisit sinun
sinuayes tulla sinun Palwelias (Pitcas) ylige /
ja ylös walaisisit hänen / ja annaisit hänelle oi-
kian tunnon / että hän olis mahdollinen sinun
Pyhän Castetees tuleman / ja pysyis sinun pyhi-
sä sanoisas / meidän Herram Jesuren Christu-
ren cautta / Amen.

Sitälifin pane Pappi hänen eteens seurawaiset Kysymyret.

S Idätkös sen opin / josa sinä ennen yloscaswatettu
olet / wäärän / erhettymäisen ja cadotettawan
edestä / cauhistutcos sitä sama / ja tahdotcos Ju-
malan Armon cautta / sen nyt ja edespäin poiskiellä
ja unhotta ?

Wastaus / Tahdon.

Pidät

Pidättös Evangeliumin Opin/ josa sinä nyt neuwottu olet/ sen puhtan ja autuarterekewäisen edestä/ jonga Jumala armostans pyhästä Sanasuns meille ilmoittanut ja julistanut on?

Wastaus. Pidän.

Lahdotcos Jumalan armon cautta/ uscollifesta ja wilpittömästä Sydämeestä/ siinä käsitetys Opis ja neuwos caiken sinun elinaicas wahwana pyhä / siinä päiwä päiwäldä lisändyä/, ia Jumalan puhtasa Sanas idzes ahkerast harjoitella?

Wastaus. Lahdon.

Euulcam Pyhän Casten aseturen Sanoja /ja sen tärpellisutta/ niincuin pyhät Evangelisterit Mattheus ja Johannes kirjoittawat.

Matth. 28. v. 18, 19, 20.

Jesus sanoi Opetuslapsillensa: minulle on annettu caieki woima **Tai** waas ja Maan päällä. Mengät siis/ ja opettacat caiekee **Cansaa**/ ja castacat heitä **Nimeen Isän**/ ja Pojan/ ja pyhän **Hengen**; ja opettacat heitä pitämän

män caieki / cuin minä olen teille kä-
skennyt. Ja

Joh. 3. 5.

Ellei jocu synny Bedest ja Hengest/
ei hän taida Jumalan Baldacundaan
sisälle tulla.

Senjälken pitä Papin paneman Kärens hänen
Pääns päälle / ja ruoileman sanoden.

Sä meidän joca olet Taitwaisa.
Pyhitetty olcon sinun Nimes.
Lähestulcon sinun Baldacundas.
Olcon sinun tahtos / niijn Maasa cuin
Taitwaisa. Anna meille tänä päivän
meidän jocapäiväinen Leipäm. Ja
anna meille meidän syndim anderi /
niincuin me meidän welwollistem an-
namme. Ja älä johdata meitä kiusa-
ukseen. Mutta päästä meitä pahasta.
Sillä että sinun on Baldacunda ja
woi

woima / iacunnia / ijancaickisest niin
 ijancaickisehen / Amen.

Sijtte kysy Pappi: Mitä

on Easten Sacramenti?
 Waskaus.

Caste ei ole ainoastans paljas Besi /
 mutta on Besi suljettu Jumalan Kä-
 skyn / ja hänen sanans cansa yhdistetty.

Cutcasta ne Jumalan sanat owat?
 Waskaus.

Meidän Herran Iesus Christus sano: P.
 Matth. 18: 29.

Mengät / ja opettacat caickia
 cansoja / ja castacat heitä Nimeen Is-
 sän / ja Pojan / ja Pyhän Hengen.

Mitä hyödyntystä castesta on?
 Waskaus.

Caste saatta syndein anderi saa-
 misen / wapahda cuolemasta ja Perke-
 lestä / ja anda ijancaickisen Elämän
 ✠

caikille nijsle jotca Jumalan Sanan
ja Lupauzet uscowat.

Cuusta se Jumalan Sana ja Lupaus on?
Wastaus.

Meidän Herran Jhesus Christus sano
Marc. 16: 16,

Joca usko ja castetan / se tule au-
tuaxi; mutta joca ei usco / se cadotetan.
Cuinga Westi taita niin corkiat Aasiat matkaan
saatta? Wastaus.

Ei tosin Westi sita igestans tee / mutta
Jumalan sana / joca Beden cansa
ja tyfona on / ja usco / joca sen caldaisia
Jumalan Sanoja Bedesa usco: ja sen
paalle igens luotta. Silla ilman Ju-
malan Sanata ei Westi ole muu kuin
Westi / ja ei Caste. Mutta sana Beden
cansa yhdistetty / on Caste / se on / ar-
mon ja elaman Westi / ja uuden syn-
dymisen peso Pyhasa Hengesa / nijsuin
P.

P. Pawali sano Tituren tygö / 3. lugus.
 v. 5. 6. Hänen laupiudens cautta hän
 meidän autuaxi teki / uuden syndymi-
 sen peson ja Pyhän Hengen udistoren
 cautta : Tonga hän meidän päällem
 meidän wapahtajam Jesuren Chri-
 sturen cautta runsast wuodattanut
 on : että me hänen armonsa cautta
 wanhurscaxi tulisim / ja ijancaickisen
 Elämän perilliseri toiwon jälken. Tä-
 mä on totinen Sana.

Mitä Caste merkitse ? Wastaus.

Että se wanha Adam / joca meissä
 wielä on / jocapäiwäisen catumuren
 ja parannuren cautta / caickein syn-
 dein ja pahain himoin cansa / pitä u-
 potettaman ja cuoletettaman. Ja jäl-
 lens jocapäiwä ylösnouseman usi Ih-
 minen / joca pyhydesä / wanhurscaude-

Ja ja puhtaudes ijancaickisest Jumalan edes Elämän pitä.

Cusa se on Kirjoitettu? Wastaus.

P. Pawali sano Romarein tygö / 6. lusus: v. 4. Me olem Christuren cansa haudatut Easten cautta cuolemaan / että / nijneuin Christus on cuolluista Isän cunnian cautta ylös-herätetty / nijn pitä myös meidän uudesta Elämästä waeldaman.

Uscos Isän Jumalan / Pojan ja Pyhän Hengen päälle?

Wastaus. Minä Uscon.

Tees nyt Jumalan ja hänen Seuracundans edes uscoss Tunnuksos; Wastaus.

Minä uscon Jumalan päälle / Isäncaickiwaldian Taitwan ja Maan luojan. Ja Jesuren Christuren päälle / hänen ainoan Poicans meidän Her-

HEKRAM. Toca on sijinnyt Pyhästä Hengestä / syndynyt neidzestä Mariasta / pijnattu Pontius Pilaturen alla. Ristinnaulittu / cuoletettu ja haudattu. Ulasastunut Helwettin / colmandenapäivänä ylösnošnut cuoluista / ylösastunut Tairwasen / istu S. sän Jumalan caickiwaldian oikialla Kadellä / sielä on tulewa duomidzeman eläwittä ja cuolleita.

Minä uscon Pyhän Hengen päälle / yhden Pyhän Christillisen Seuracunnan / Pyhain Ihmisen yhteyden / syndein anderi saamisen / Kuumin ylös nousemisen ja ijancaickisen elämän.

Tahdotcos tämän Uscon tunnustoren päälle castetta?

Wastaus. Tahdon.

Silloin kysy Pappi / Mingsä nimen sinä tahdot?

Wastaus. N.

Nijn callistaahan igens weden päälle/ ja Pappi casta hänen Pääns colmekerta Wedellä ja sano:

Minä castan sinun N. Nimeen Isän/
ja Pojan/ ja Pyhän Hengen/ Amen.

Kyttäkäm ja Rucoileam.

Siekiwaldias ijancatkeininen Jumalaracas Taitallinen Isä/ me sinua kistäm caikest sydämmest/ ettäs sinun Christillisen Seuracundas aina woimas pidät ja enännät/ ja olet nyt tämän Personan N. andanut wastudest syntyä ijancatkeiseen Elämään: Ja rucoilemme sinua/ ettäs hänen sinun Laupiudesas warjelisit/ ja siinä ylös pidäisit/ että hän aina olis sinulle kelvollinen. Sinun rackan Poicas Jesuxen Christuxen meidän Herram cautta/ Amen.

Sitte

Sitte edes pane Pappi hänelle
tämän / sanoden :

Nukas Weljen / (Sisaren) että sinä Jumalan
Kirkkoon ja Seuracundaan / niincuin sen
oikia jäsen julkisest' nyt sisäl otettu olet / ja olet
Jumalan ja meidän läsnä olewaisen edes / teh-
nyt sinun Dios tunnustoren; Niin neuwon mi-
nä sinua Jumalan puolest' että sinä wahwana
pysyt sinä cuins luwannut olet; ja kiität Juma-
lata / joca sulasta armosta on tehnyt sinun La-
pserens. / pesnyt sinun synneistäs / sytyttänyt ja e-
nändänyt sinus elävän ja ainoastans autuari te-
kewäisen Oskon: rucoillen nyt ia aina / että hän si-
nun sinä tahdois wahwista ja warjella / ja anda
sinunwijnlein perisä ijancaickijien ilon ja autuden.

Herra siunatcon sinua ja warjelcon sinua.
Herra walistacon Caswons sinun päälles / ja
olecon sinulle armollinen / Herra käändäköön Cas-
wons sinun puolees ja andacon sinulle ijancaicki-
sen rauhan. Niineen Isän / ja Pojan ja Pyhän
Hengen / Amen.

Manaus Cummain tygö.

Nakat Nstāwāt / että te oletta teidän päälles-
ne ottanet / todistarene tämän meidän Kristi
Weljem (Sisarem) käändymisestä / tehdy-
stä

stá uscon: tunnustoresta/ luwatusta wahwudesta/
ja wastan otetusta Castesta. Sentáhden manan
miná teitá / että te wielá edespáin teette hánelle
uscollisen arvon / neuwolla / opetuxella ja tarpelli-
silla muistutuxilla / että hán alati pysyis siinä lif-
tos / jonga hán Jumalan Pyhán Colminaisuden
cansa tehnyt on. Cartais caickia erhetyriá / cur-
lis / lukis ja tutkistelís Jumalan Sanaa / ja usiast
wahwistais uscons HErran JEsuren Christuren
Ehtollisen mahdollisella nautizemisella / palwellen
Jumalata Pyhydes ja Wanhurscaudes caickena
elinaicanans / jos te sen tahdotte tehdä / niin pal-
jon cuin Jumala armoa laina ja teille mahdoli-
nen on / niin sanocat caicki / me tahdom?

Wastaus. me tahdom.

Mengát HErran Rauhan.

CAP. IV.

Tällä tawalla pidetán julkinen Ju-
malan Palwelus Sunnundaina / suurina Juhlí-
na / yhteisíná Ruuous = Riitos
ja Pyhá Päiwíná.

Usist cosca Pappi ja Cantá ou cocondu-
net Kircoon / josa Jumalan palwelus pi-
dettámán pitá / Namu Saarnasa aljetan
Jumalan palwelus yhdellä Namu = eli
myu

muulla sowelialla Wirrellä sitten: **D** Sumal
 sinua kistäm/ jos aica niin myötä anda/ sen
 jälkeen yri wersy Pyhän Hengen awusta Saara
 naan. Saarna aljetan Namu, ja Isä meidän
 Rucouxella. Ilman pitkätä esi puhetta eteen ote-
 tan sitte yri Cappale Catech ismuresta / joca ru-
 cousten cansa eij pidä oleman pidembi kuin liki
 puoli hetke.

Rucous Catechismuren Saarnan jälkeen.

S Caickiwaldias ja laupias Ju-
 mala/anna meille PyhäArmos/
 että me päiwä päiwäldä sinun
 tundemisesas lisännysim / oppisim ja
 tutkisim meidän Christin Opia cappa-
 leita/ ja niistä ymmärräsim / cuinga
 meidän sinua oikias Uskos ja cuuliat-
 sudes palweleman / ja syndiä ja erhety-
 riä wältämän pitä. Pyhitä/ **D** Ju-
 mala P. Hengi / sinun Seuracundas/
 wahwista ja ylöspidä händä/anna hä-

nen enämin ja enämin lisändyä / et-
 tä hän sinua cunnioitais / palwelis /
 kijtätis ja ylistätis täällä oikias pel-
 wos / ja siellä ijancaickises autudes /
 Jesuxen Christuxen meidän Herram
 cautta / Amen.

Puolipäiwä Saarnaan altetan Ju-
 malan palwelus täällä yhteisellä tunnusto-
 rella / langeten maahan caicki polwilens.

Ruokat ystävät / Weljet ja Sisaret Christu-
 kes Jesuxes / että me nyt olem cocoon tul-
 leet / meidän Jumalan palwelusta pitämän /
 kijtämän Jumalata / caickein hänen Jumalisten
 hywän töidens edest. Ja myös rucoileman hä-
 neldä caickia / mitä me tarwizem / sekä hengellis-
 tä että ruumillisia tarpeita / ja myös sen ym-
 määm / että me caicki ilman epäilemätä olem-
 ma synnillä raskautetut ja pydämme synnistä pää-
 stä. Sentähden langetkam meidän Polwillem /
 ja nöyryttäkäm meidän Jumalan meidän Tai-
 wallijen Isämme edes Sydämnellä ja Suulla /
 ja tunnustacam meidän waiwaisiri wiheljäisiri
 syndisiri / cuin me myös olemme / rucoillen häneldä

Armoa ja Laupiutta / näin sanoden izecutin cob-
dastans.

Täsi lange myös Saarnamies poltwillens.

Näin waiwainen syndinen Ihminen / joca
synnis / sekä siinnyt / että syndynyt olen / ja
wielä siittekkin / caiken elinaicanani / syndi-
stä elämästä pitänyt olen / tunnustan caikesta Syn-
dämestän / sinun edesäs / O Caickiwaldias ijan-
caickinen Jumala / minun racas Taiwallinen J-
sän / etten minä ole sinua racastanut ylize caickia
cappalita / engä minun lähimästäni, niijneuin
izeni. Minä olen (sen pahembi) minun Isäni
cansa / monella muodolla rickonut sinua / ja sinun
pyhiä Kästysanojas wastan / sekä ajatorilla / sa-
noilla ja töillä. Ja tiedän izeni sentähden ansai-
nen Helwetin ja ijancaickisen cadoturen / jos sinun
pidäis minua niin duomizeman / cuin sinun cowa
oikendes waati / ja minun syndini ansaineet owat.
Mutta nyt sinä racas taiwallinen Isä wlosluwan-
nut olet / ettäs tahdot Armon ja Laupiuden teh-
dä / caickein waiwaisen syndisten cansa / jotea hei-
täs perata tahtowat / ja wahwalla uscolla paeta
sinun käsittämättömän laupiudes / ja wapah-
jan JHuxen Christuren Ansion tygö / niille sinä tah-
dot armollinen olla / ehkä cuinga he owat sinua wa-
stian rickoneet / ja et itänäns enä heidän syndiäns
soimats ; siihen minä myös waiwainen syndinen

iheni luotan / ja rucoelen turwalisest / että sinä sen
 saman sinun lupaures jälkeen / olisit minulle armol-
 linen ja laupias / ja annaisit caikki minun syndini
 anderi / sinun Pnhän Nimes kijtorexi ja cunniaxi.
 Sitten sano Pappi tämän rucouren /
 Cansan ylitse.

Suikewaldias ijancaickinen Jumala / hänen suuren käsittämättömän laupiudens ja wapah-
 jan Jesuren Christuren Anston tähden / andacon meille caikki meidän
 syndim anderi / ja andacon meille armojans / parata meidän syndistä
 Elämätäm / ja saada hänen cansans ijancaickisen elämän / Amen.

Seura siette.

Terra armahda meidän päällem!

Christe armahda meidän päällem!

Terra armahda meidän päällem!

Siette.

Sunnia oleon Jumalan corkeudes.
 Ja maasa Rauha / ihmisille hywä
 tah.

tahto. Me kytäm sinua. Me sinam
 sinua. Me sinua rucoelem. Me yltä
 stäm ja cunnioitam sinua. Me sinua
 kytäm/sinun suuren Cunnias tähden.
 O Herra Jumala Taitwalinen Cu
 ningas / Isä Caickiwaldias Jumala.
 O Herra sen caickein Corkeiman ainoa
 Poica / Jesu Christe. O Herra Ju
 mala / Jumalan Cariga / Isän Poica /
 Sinä cum pois otat Mailman synnit/
 armahda meidän päällem. Sillä sinä
 olet yxinäns Pyhä. Sinä olet yxinäns
 Herra. sinä olet yxinäns se Corkein
 Jesu Christe / Pyhän Hengen cansa /
 Isän Jumalan Cunnias / Amen.

Sitte kuin Pappi on weisanut:

Cunnia oleon Jumalan Corkeides.

Weisa. Seuracunda:

Ja Maasa Rauha:

Taiika: O Herra Jumala Taiwast/
Eli: Ainoan Jumalan Korkeudes etc.

Nijn Pappi käändä hänen's Cansan puoleen
ja sano.

Herra olcon teidän cansan!

Seuracunda Wasta:

Nijn myös sinun Henges cansa.

Rucous / joca tässä seura / eli se cuin tei-
so Epistolan edes.

Rucoelcam.

ME rucoelemma sinua Caiikiwal-
dias Jumala racas Taiwalli-
nen Jsa / ettäs meille lainaisit
wahwan Uscon / sinun ja sinun Poi-
cas Jesuren Christuren päälle / häm-
mästymättömän toiwon sinun Laupi-
udes päälle / caikisa meidän hädisäm
ja wastoin käymisissä / ja palawan
racauden meidän Lähimäisem tygö /
Jesuren Christuren meidän Herran
cautta / Amen. Ru-

Rucouren jälken/ luetan eli weffatan
Epistola/ joca sen Päiwän päällelange/
ja mahta näin alietta:

Nämät seurawaiset Sanat/ kirjoitta
P. Pawali Apostoli Romarein / Co-
rinterein etc. tygö.

Psalmit ja kytos wirret Kaamatusta
ulos otetut/ Sunnundaina/ Juhlina Pyhä- ja suuri-
na Rucous Päiwinä weffatta/ eli muita sentaldaisia/
joca siinä ylihen cahotusa Wirsi kirjasa/
sisäll wedettyinä löyt.in.

Dominica I. Adventus.

Woi meitä Köyhiä synneisit /
Ihmisen Luondo turmeldu on/
Seuracunda iloise.

II. Adv.

O Jumal anna minull armos/
Niin caurwan cuin me eläm tääl/
Te Christityt ylös herätkät /
Christus ja Apostolit aicanans.

III. Adv.

Kytet olcon Jesuren Nuni/

Engös Herra Jesu Christe/
Sanoi Herra Asuwa Taiwanas.

IV. Adv.

Herra Christus tuli Jordanill/
Christus Jumalan Poica/
Herra Jesu Christ/ minun wapahujan wisist/

Joulun Juhlana.

Caicki Christityt/ iloiteat/ täällä Juhlalla/
Tule toiwottu turwa tänn/
Sät on meil iloinen Aica/
Cunnioittacam Christust Cuningast/
O Jesu Christ cuin Luonon sät/
Ole kätetty Jesu Christ/
Nyt caicki Christityt iloiteat/
Pau luja nyt lasfecam/
Engel ilmestyi Taiwanast.

Wden Wuoden Päiwänä.

Caicki Christityt iloiteat/ täällä Juhlalla/
Iloitecam säs caicki/
Kätet olcon Jesuren Nimi.

Christuxen Casteesta.

Herra Christus tuli Jordanill/
O Jesu Christ cuin luonon sät/
Christus Jumalan Poica.

Loppiainna.

Caicek Christityt iloiteat/ täällä juhlalla/
 Bildin hymnytti Bethlehem/
 Euin cirkkast Coingtähti coitta.

I. Loppiaifest.

Christus Jumalan Poica/
 Sanoi HErra asuwa Taiwan/
 Ole kätet JEsu Christ.

II.

Autuas se cuin pelkä HErra/
 Suru Ilon edell/
 Päälles minä HErra useallan/
 Moni Awioskäsky laitta.

III.

Tulcat tänn caicek sano Jumalan Poic/
 Kätet oleon JEsuren Nimi/
 Tygös HErra JEsu Christe.

IV.

Josei HErra auta meitä /
 O Jumal anna minull armos/
 Sinun Pyhä Sanas O Jumal/
 Euin JEsus askui Habtehen.

V.

O HErra sin Pyhä Sanas/
 S

Jumal on meidän wäkewä apum/
 Warjel Jumal sinun Sanas.

VI.

Laiko Domin: 27. Trinit.

Septuagesima.

Taiwan Waldacunda on wedetts/
 Ilwös sinä pahares pango/
 Hädäsän huudan HErra.

Sexagesima.

Jumala suurest hywydest/
 O HErra Jumala Taiwast/ me kyllä
 HErra Jesu Christ/ mun Warastajan wiskist/
 Kylwäjä Siemenens meni kylwämän.

Esto mihi.

Woi meitä köyhi syndisist/
 Sinun tygös HErra tulen/
 Ihmisen luondo turmeldu on.

Invocavit.

Meidän Linnam on Jumal Taiwaas/
 Joca Corkelman turwis istupi/
 Päälles minä HErra uscalle.

Reminiscere.

Sinun tygös HErra Christe huudan/
 Mitäs Jumal tahdot/ tapahtu tott/

Walitta waitiast mahdan.

Oculi.

Joca korkeiman turwis istupi/
Päälles mind HErra uscallan /
Linna luja on Jumala.

Lætare.

O Ihminen ajattel aina/
Mielen nur suret Mailman pääll /
Mikä silloin taita puuttu.

Judica.

O HErra Jumala Taitwast / me kyllä
HErra cansas perittäwis pääll /
Jumalast en erit taida.

Palmarum.

Kätet olcon Jesuren Nimi/
JESus Christus Lunastajam /
HErra Jesu ainoa auttajan/
Kehu Kielen /muista Mielen.

Tymindä Wijcoll.

O Jesu cuings olet pünattu/
Christu scuoleman kiwus sanoi /
Auta mua Jumalani täsä tuscas /
Jumal aut minä taidaisin /
JESus Kristin päällä ripui /
O Puhdas Jumalan Eariha.

Pääsiäis Juhlana.

Iesus Christus uhris meille/
 Iloitkam Pääsiäis Juhlasi/
 Christus cum cuoletettin/
 Nott caicki Christityt iloitcat/
 Iloifest IEsurell kytost weisat mahdan/
 Iesus nous cuoluist ylös/
 Iesus Christus Sielun turwa.

Qualimodogeniti.

Iesus Christus Uhris meille/
 Christus Jumalan Poica/
 Iloifest IEsurell kytos weisat mahdan.

Misericordias Domini.

Iä Jumalat kytäkäm/
 Nyt caicki Christityt iloitcat/
 Jumalast en erit taida.

Jubilate.

Sinun tygös Herra Christe huudan/
 O Jumal anna minull armos/
 Mitäs Jumal tabdot tapahstu tott.

Cantate.

Jumala suurest Hywydest/
 Tygös Herra Iesu Christe/
 Meidän Linnam on Jumal Taitwas.

Rogate.

Isä meidän ylhääll Taitvas/
 O Sinä meidän Isäm ylhääl Taitvas/
 Sinun tygös Herra Christe huudan/
 Litania: eli: Jumal Taitvas Isä hyvä.

Hela Tuorstaina.

Nyt caicki Christityt iloiteat/
 Jesus Isäns tahdon täytti tääl/
 Jesu meidän lunasturem/
 Christus cuin edestäm cuoli.

Exaudi.

Meidän Liiman on Jumal Taitvas/
 Päälles minä Herra uscallan/
 Valitta waikias mahdan.

Heluntai Jublana.

Pyhän Hengen armo/ oleon/
 Tule Pyhä Hengi luoja. eli
 Tule Luoja Lohduttaja/
 Tule Pyhä Hengi Herra Jumal/
 O Pyhä Hengi tule nyt tämm/
 Esajall Prophetall tapahtui/
 O Pyhä Hengi tule/ täytä/
 Jumala suurest hywydest/
 Nyt caicki Christityt iloitean/
 Christus Taitvas ylös meni/

Jloitcan nyt tähän aican/
 HErran Hengi ilman alust.

S. Trinitatis.

O Laupias Isä HErra Jumala/
 Isä Jumala Taiwahast/ älä meit
 O HErra Jumala Taiwast/me kytäm

I. post Trinit.

Weisatecan nyt riekast Miehest/
 Nyn cauwan cuin me eläm tääl/
 O Jesu Christe wiatoin/
 Nyt tän tulcat.

II.

Yr ricas mies wäkewä työs/
 Mikä silloin taita puuttu/
 HErra Jesu ainoa auttajan.

III.

Jumal on wedet Miehen werrax/
 Minun Sielun kytä HErra / ja
 Ole armollinen minul Jumal/
 O Jesu elämän HErra /
 Jesusta tabdon kytä.

IV.

Se cuin tahto Christit olla /
 Mix kerskat wäkewä Sangar /
 HErra cuca sinun Majasas.

V.

Mikä silloin taita puuttu /
 Mielen miex suret Mailman pääll /
 Jumala päällessen armahtacon /
 Jumalat kättä yliaica mahdam.

VI.

Jumala Suurest Hywydest /
 Nyt caicki Christityt iloiteat /
 Waiwainen walitan waitiast.

VII.

Christuxen Kirkastamisest.

Christus Jumalan Poica /
 Tain Elämän peräst / eli :
 Sanoi HErra asuwa Taitwas /
 Rakk Taitwasa / eli :
 Cuin JESUS Wuorell kirkastui /
 Minun Sielun kättä HErra.

VIII.

DHErra Jumala Taitwast / me kyllä /
 Isä Jumalat kättäkäm /
 DHErra sun Pyhä sanas.

IX.

HERRA cuca sinun Majasas /

Njn JEsus puhui wertaunill/
 Tygds HErra JEsu Christe.

X.

Jerusalem Pyhä Caupung / eli:
 Historia on tosin ihestäns/
 Juur Wirtais wieres Babylon /
 O HErra sun Pyhä sanas.

XI.

Jumala suurest Hywydest /
 Se cuin tahto Christit olla /
 Walitta waikiast mahdan.

XII.

O Jumal anna minull armos /
 Kätet olcon JEsuren Nimi /
 Minun Sielun kättä HErra / monin kerran.

XIII.

Ylpens on Wika sangen suur /
 Woi meitä köyhä syndisit /
 Suullans tyhimät kyll kerstawat.

XIV.

Ihmisen luondo turmeldu on /
 Jumalast en erit taida /
 Hädasän huudan HErra.

XV.

O Ihminen ajattel. ana /

Mielen miy suret Mailman pääll/
 Allmos sinä pahares pango/
 Jumalan pääll panen turwan.

XVI.

Woi meitä köyhi Syndisit/
 Niin cauwan cuin me eläm tääll/
 Mitäs Jumal tahdot tapahtu tott.

XVII.

Nämät ne kymmenen käsky owat/
 Cost Murhe ja Waiwa päällen käy/
 Jos ei HErra auta meitä.

XVIII.

Sanoi HErra asuwa Taimas/
 Se cuin tahto Christit olla/
 Mutuas se cuin ei käyskelle.

XIX.

Minun Sielun kättä HErrä/
 Tygös HErra Jesu Christe/
 O Jumal kenen edes walitan.

XX.

Ox rikas Mies wäkewä työs/
 O HErra Jumala Taimast / Me kyllä
 HErra Jesu ainoa auttajan.

XXI.

Minun Sielun kättä Herra/ monin kerran
 Kätet olcon Jesuren Nimi/
 Cuih hata cowa kasis on.

XXII.

Yr Cuningas tahdoi lucc laste/
 Ole armollinen minuill Jumal/
 Sinun tygös Herra tulen.

XXIII.

Jumal seiso Jumalden seas/
 Suo meille rauha Herra nyt/
 Auta Herra meit armostas.

XXIV.

Sinun tygös Herra Christe huudan/
 Ach Herra ala wihasas/
 Misis wiwyt cauwan ulcon.

XXV.

Isä Jumalat kättäkäm/
 O Jumal anna minuill armos/
 Autuas autta köyhä waiwaist.

XXVI.

Te Christityt ylös herättät/
 Mailman menon turhudest/
 Nän cauwan cūm me elām tääll/
 Sanoi Petar Duomio päiwän.

XXVII.

Christicund Christurell Kihlattu/
 Te Christityt ylösherätkät/
 O Jesu Christe wiatoin.

Samat Psalmit weisatan myös

Dom. 6. post. Epiph. Cosca se si-
 säll lange.

Caicein Apostol. ja Pyhä Päivinä.

Niemuitcan Maa Taitwas wahwast.

S. Andr.

Cusu Christus caice tygön tulcat/
 Isä meidän ylhäll Taitwas.

S. Thomæ.

Sinun tygös HErra Christe huudan/
 Tygös HErra Jesu Christe/
 Ach HErra Christ/ synnit

Conv. Pauli.

Josei HErra auta meitä/
 O Ihminen synnis / syndinen.

Purif.

Caiceit Christityt iloitcat tällä Juhlalla/
 O Jesu Christ cuin luonon saitt/
 Cuin kirkast Coimähti coitta.

S. Matthiæ.

Tulcat tån caick sano Jumalan Poica/
 Christus Jumalan Poica/
 Sinun edesäs walitan Christe.

Annunc.

O Jesu Christ cuin Luonon sait/
 Nyt caicki Christityt iloiteat/
 Tule toiwottu turwa tänn/
 Niemuit me mahdam wahwast/
 Ilothe Christicund Sydämešt.

Phil. Jac.

Ihmisen Luondo turmieldu on/
 Ainoan Jumalan päälle turwa.

Joh. Bapt.

Nyt caicki Christityt iloiteat
 Minun Sielun kättä HErra/ monin kerran/
 Päälles O HErra aina/
 Sen Suwen suloisutta.

Pet. Pauli.

Iloiteat nyt: tähän aican/
 Christus Jumalan Poica.

Visitat.

O Jesu Christ cuin Luonon sait/
 Minun Sielun suurest ylistä HErra/

Jumala päällem armahdacon /
 Minun Sielun suurest kättä HErra /häänd ylistä
 S. Jacob.

O HErra Jumala Taitvasi / me kyllä
 Ole armollinen minull Jumal.
 S. Barth.

HErra Jesu Christ / minun vapahdajan /
 Npeys on wica sangen suur.
 S. Mathæi.

Ole armollinen minull Jumal /
 Euzu Christus caick tygön tulcat.
 S. Mich.

Minun Sielun kättä HErra /
 O HErra Jumal cuin caicki olet Inonut /
 Armon lhton Engel /
 Joca Corkeinman turwis istupi.

S. Judæ.
 O Jumal anna minul armos /
 Jumal on meidän wäkerwä apun.
 Omn. Sanct.

Allwös sinä pahares pango /
 HErra cuca sinun Majasas /
 Minun Sielun suurest ylistä HErra /
 Caicki cuin Christust cunjoittit.

Rucous Päiwinä.

O Lauptas Isä HErra Jumala/
 Päälles O HErra aina/
 Racas Tairallinen Isä/
 Jumal seisjo Jumalten seas/
 Isä meidän ylhäll Tairwas/
 O sinä meidän Isäm ylhäld Tairwas/
 Suun Sydämen Sielun Kijttäkän.

Suurina julki Kijtos, Paasto, ja Rucous
 Päiwinä weisatan ne Psalmit / jotca Textein
 cansa yhten sopiwat / niñcuiñ seura-
 waiset eli muut.

Oleon HErra sinull laupias/
 Auta HErra meit armostas/
 HErra cuin armollinen olit/
 HErra cansas perittäwäs pääll/
 Ota pois Jumal / vääläm julma wihas/
 Ach HErra älä wihasas/
 O JEsu pünas cautta/
 Engös Jumal ikäwöihen aina/
 Walitta waikiast mahdan/
 Cuin hätä cowa käsäs on/
 O Christicund Morsian puhdas/
 HErra sinä minun turki tiennet/
 Minun Sielun kijttä HErra / monin kerran/
 Minun Sielun kijttä HErra / ja

Jerusalem Pyhä Caupung/
 Ole armollinen minull Jumal/
 Ole kytet Isä Jumala/
 Jos ei Herrra rakenna huonetta.

Sitte weisatan Ewangeliium joca sen
 Päiwän päälle lange (erinomattain costä Herr-
 ran Ehtolinen pidetän/ muutoin weisatan ai-
 noastans Epistola) ja aljetan näin:

Tämän P. Ewangeliiumin kirjoitta
 P. Johannes Ewangelista. etc.

Sitten pitä weisattaman Saarnan edellä.

Meuscom yhden Jumalan pääll/
 Joca on laupias Isä/ cuinsuurell
 woimall ja wäell/ meill lahjoi
 anda ja lisa/ Hän on Taiwan ja Maan
 luonut/ Caicek hywät myös Mailman
 suonut/ Hän meist murhen aina pitä/
 En me mahda epäillä sitä/ Hän mei-
 tä takto rawita/ Ja myös caiceki tarita/
 Mitä me mahdam tarwita.

Meuscom Jesuxen Christuxen pääll/
 Jumalan Pojan meidän Herram/
 Joca on woimalla ja työll/ Isäns wer-
 tainen monin ferroin/ Hän sit sikis
 Pyhäst Hengest/ syndyi myös Mari-
 ast Neikest/ Kristin päälle cuoletettin /
 Haudattin/ nijn astui Helwettin /
 Nous ylös omall woimall/ Jstu J-
 säns oifioll/ siel dtahto tulla Duomioll.

Me uscom Pyhän Hengen pääll/
 yhden Pyhän Seuracunnan. Johon
 Saarnalla ja Castell/ Cootan monda
 Maacunda. Josa caieč synnit anne-
 tan andex/ Päästetän myös Lain can-
 dest. Nijn me wijmein ylösnousem /
 Saam myös nähdä toinen toisem /
 Sittijancaiečisen Elämän pitä Christi-
 tyt perimän / Ja nijn aina ilos pysy-
 män / Amen.

Mutta

Mutta Jublina ja suurina Rucouspäiwinä
Symbolum Nicenum.

Westcom yhden Jumalan pääll Isän caicki-
waldian/ Taiwan ja Maanluojan/ ja myös
caickein näkywäisten ja näkymättömäin
tekiän.

Ja yhden Herran päälle Jesuren Christu-
ren/ Jumalan ainocaisen Pojan/ ennen caicki
aicoi Isästä syndynen/ Jumalan Jumalast/ wal-
keuden walkeudest/ totisen Jumalan totisesta
Jumalasta/ syndynen ei tehdyt/ Isän cansa yhdes
olemises/ jonga caultta caicki tehdyt owat. Joca
meidän Ihmisten tähden/ ja meidän autudem täh-
den alas astui Taiwaast. Ja otti miehuden Py-
hän Hengen caultta/ Neizestä Mariast/ ja tuli
Ihmiser. Meidän myös edestäm/ ristinnaulittin/
Pontius Pilaturen alla/ cuoletettin ja haudattin.
Alas astui Helwettin/ colmandena Päiwän ylös-
nous/ Kirjoitusten jälkeen. Ja ylös astui Taiwa-
sen: Jitu Isäns oikiall Kädel. Ja sieldä tulewa
taas on suurell cunniall / duomitzeman eläwit ja
cuolleit. Jong Waldacunnall ei loppua ole.

Ja Pyhän Hengen päälle/ Herran wirwot-
tajan/ joca ulostäy Isästä ja Pojasta. Jota ynnä
Isän ja Pojan cans/ palwellan ja cumarretan/ ja
aina cunniotetan/ Joca Prophetain caultta myös
puhunut on. Ja yhden pyhän yhteisen/ ja Apostoli-

sen Seuracunnan. Me tunnustam yhden Easteen
 syndein anderi saamiseri. Ja odotam cuolluitten
 ylösnoujemista. Ja tulewaisen Mailman elä-
 mät/ Amen.

Sytte/ cosca Papin pitä menemän Saarna-
 stuoltin / pitä tämä Wirsi wessattaman.

SPyhä Hengi tule/ täytä sinun
 uscollistes Sydämet/ ja sinun rac-
 kaudes Tuli sytytä heihin/ Quin
 moninaisill Kielillä Pacanat cocoisit/
 Pyhän Useon yhteyten caikesa Mail-
 masa/ Jumalan olcon kistos ijancaic-
 kisesti/ Amen.

Taitka tämä.

SPyhä Hengi/ tule nyt tän / wah-
 wistaman meidän Sydämitäm/
 Useohon ja taitoon ja ymmärry-
 reen/ Jumalan myös Sanan wah-
 wan pitämyreen. Kyrje eleison/ &c.

¶ Eli locus muu sowelias Werisy.

Senjälken pidetän Saarna / mutta
 cuitengin / corkeina Jublina / weisatan
 Saarnastuolis ennen ruousta ja
 Evangeliumi.

Jouluna.

Sijt on meill iloinen Aica.

Pääsiäisnä.

Christus cuin cuoletettin.

Helundaina.

Tule Pyhä Hengi Luoja.

Pyhän Colminaisuden Sunundaina.

Isä Jumala Taiwahast / älä meit ylön anna.

Suurina Ruouus Päiwinä weisatan yri sowe-
 lias / ja Tertihin sowitettu Psalmi.

Saarnan jälken / mahdetan tämä

Tunnustus eli Ruouus pidettä sen jäl-
 ken cuin Tila on.

Suupias Jumala racas taiwa-
 lisen Isä / jonga laupitudella eij
 yhtän loppua ole. Sinä joca
 olet kärsiwäinen / pitkämielinen ja

suuresta Armosta/ anderi annat caicki
 pahat teot/ ricoret ja synnit. Me o-
 lemme (sen pahembi) tehnet syndiä/
 meidän Isäim cansa/ me olem wää-
 rin tehnet ja ollet jumalattomat/ ja
 sinun MieleS riconet / sinulle aino-
 alle olem me syndiä tehnet / ja sinun
 edesäs pahoin tehnet / mutta älä a-
 jattele meidän endisten pahain tecoin
 päälle / armahda sinuas nopiast mei-
 dän päällem / sillä me olem sangen
 wiheliäiseri tullet. Nuta meitä Ju-
 mala meidän Wapahtajam/ sinun
 Nimes cunnian tähden / wapahda mei-
 tä / ja anna meille caicki meidän syn-
 dim anderi / ja anna meille sinun Py-
 hän Henges armo / parata meidän
 syndistä elämätäm / ja saada sinun cans-

fas ijancaikkisen elämän / sinun Poicas
 Jesuxen Christuxen meidän Her-
 ram kautta / Amen.

Sijtte mahta Saarnaja pitää Manauret /
 Kytoret ja Rucouret / sen tarvan jälkeen / cuin
 nyt Seuracunnis pidetän / jos hän myös toisinans
 tahto luke Litanian / taikka tämän seura-
 waisen Rucouren / mahta hän sen
 tehdä / sanoden:

Deiwaaldias Jumala ja laupias Isä / me
 sinua kytäm caikest sydämmestäm / caikken
 sinun niin monen sanomattoman hywän
 työs edest / ja erinomaisest sen edest / että sinä su-
 last armostas / sinun ainocaisen Poicas kautta mei-
 tä lunastanut olet / ja sinun pyhän Sanas kaut-
 ta meitä ylös walaisnut / ja tähän tundoon an-
 danut tulla. Ja rucoillemme sinua nöyräst / että
 Pyhän Henges kautta armollisest meitä aina niin
 lohduitaisit / wahwistaisit ja warjelist / että me
 Loppun asti tässä wahwana pysyisim / ja sijtte
 ijancaikkisest autuaxi tulisim.

Sijtte me sinua rucoillemme rucas Taitwalinen
 Isä / sinun pyhän Christillis-n Seuracundas edest
 caikesa Mailmasa / wapahda ja warjele häändä
 caikesta pahasta / ota hänelä pois caikki uscotto-

mat ja wäärät Opettajat. Lähetä ja anna uscollisia Paimeneita ja toimellisia työmiehiä sinū elohos. Anna ja lisä sinun Pyhän Henges armo heidän Sydämmihins / että he sinun Seuracundaas sinun terwellisellä sanallas uscollisest ruockisit / ja heidän wirrans Herrasa hywin edes seisoisit.

Edespäin ruoilem me myös sinua racas Taiwallinen Isä / caickein Pakreliais edest / jotcas Esiwallan wirraan cūhunut / ja joilles Mailmalisen Niiecan andanut olet / mutta erinomaisest ruoilemme sinua / meidän rackan Cuningam ja Herram edest. C. A. Drottningein / Cuningallisten Perillisten / Neuwonandaitten / Säätyin ja cortiain Wirramiesten / Maan ja Canssan edest / warjele heitä armollisest caikesta pahasta. Anna ja lisä sinun Pyhä Henges heidän sydämmihins / että he sen Taiwallisen Cuningan / meidän Herram Jesuren Christuren / jonga woiman kautta caikki Cuningat hallizewat / oikein tuta mahdaisit / hänen Waldacundaans holhoa ja autta / ja Alamaisia sinun kōyhä Canssas / niin hallita ja wallita / että sinun Jumalinen ylistyres ja cunnias / hywät cunnialliset tawat / yhteinen Maan rauha / Raki ja Oikeus / ja sijtte caikki hywyys wahwisturi ja nōspidetyri tulis / mutta sitä wastan Sota ja Werenwuodatus / capina / eripuraisuus / warryys / wätimalda ja caikki pahus estetyri tulis.

Me

Me rucoilem myös/ että sinä racas Taiwallinen
 Jsa/ armollisest cargoisit caickein Ihmisten päälle/
 cuitengin erinomaisesti niiden/ jotta owat meidän
 Weljemme ja Sisaremmme uscosa/ ja lihatengin niiden
 jotta josacusa tuscasa ja hädäsä owat/ Kuumin eli
 Sielun puolest/ erhetyrisä/ rascasja synneisä/ Per-
 kelen waiwamisest ja kiusaures/ epäilyres/ heikko-
 mielisydes/ kärsimättömydes/ waiwaisudes ja köy-
 hydes/ taudis/ kiuus ja waiwas/ surus ja mur-
 hes/ fanguides/ Meren hädäs ja muusa senealdai-
 sifa. Niin myös cargoisit caickein Leskein/ Orwola-
 sten/ rascasten Waimoin ja synnyttäm. äisten / ja
 caickein niiden puolen/ jotta sinun Jällistä apuas
 tarwizewat ja pyhtäwät/ niin että caickein näi-
 den päälle armahdaisit/ heitä auttaisit / wahwi-
 staisit ja lohduitaisit/ että me caickei nyt ja ijancaic-
 kilest sinua kiittä ja ylistä mahdaisimme/ Amen.

Eli myös.

S Inua eläwätä / Caickiwaldiasta
 Ijancaicista Jumalata/ meidän
 Herram Jesuren Christuren Jsa
 caickein cappalden Luoja ja Holhojata/
 ynnä sinun Pojcas Jesusta Christu-
 sta meidän Herram/ ja Pyhä Hen-

geme aurem huudam; armahda meidän päällemme / sen saman sinun Porcas Jesuren Christuren ansion tähden / jongas ihmelistä neuvostas / olet tahtonut anda uhrixi tulla meidän Syndeim tähden / ja asetit hänen meille wälimeheri ja sowittajari; ettäs angaran Bihäs Mailman syndiäwa-
 stan / sekä sinun laupiudes meidän päällem näyttäisit: Pyhitä ja hallise meitä sinun Pyhällä Hengellä; coco / wahwista ja warjele sinun Christicundaas sanan ja corkiain Sacramentein kautta / ja anna meille armo / että me sinun totises sanasas / oikiasa uscosa ja Pyhäsä elämäsä / caikisa asioisa wahwana waellaisim.

Warjele ja siuna meidän racasta Cunnin.

ningastam ja Herram / jongas meil-
 le Pääri ja edeswastajari armollisest
 andanut ja asettanut olet. Warjele hän-
 dä/ O Jumala/ caikisa hänen teisäns/
 ettei hänelle yhtän Bahingoa ja Waa-
 ra sala eli julkisest tapahduis; Ja y-
 lös walaise hänen sydändäns/ että
 hän oikein halliis Canssans ja Wal-
 dacundans / warjelis ja holhois Chri-
 stillistä Seuracunda/ pois poistais caic-
 ki Wihollisten wäkiwallat ja pahat juo-
 net / ja aina sais nautita sulloista Rau-
 ha / sinun Pyhän Nimes kistoreri ja
 Cuniari / hänen ja hänen alimaistens
 ilori ja hywäri. Cuningan Aitiä Le-
 sski Drotningia tahdoisit myös / O
 Laiwalinen Isä / woimallisest suo-
 jella. Samalla muoto rucoilem me /

ettäs meidän Cuningan cortiaſt: rae-
 kahamman Puolisan / niſjn myös Cu-
 ningaliſen Perindö: Ruhtinan ja Prin-
 ceſſat tahdoisit caikella Hengelliſellä ja
 Kuumilliſellä ſiunauxella lahjoitta /
 ja ennen caikia oikias Jumalan pel-
 wos / ja caikis Chriſtulliſis ja Cuning-
 galliſis awuis enätä. Wahwiſka ja ylöſ-
 pida coco Cuningalliſta Huonetta cau-
 wanpysyiwäiſes woimas ja ſiunauxes.

Warjele Cuningalliſia Neuwon
 andaita / Säätyjä ja caikia uſcolliſia
 Birca Miehiä / niſjn myös Cuningan
 Kotajoukkoa Maalla ja Merellä; aña
 heille caikille yriwacainen ja yrimiel-
 linen Sydän / egiä Cuningan ja Iſän
 Maan paraſta / ja pelasta heitä caike-
 ſta ſiſtä cuin wahingollinen ja onne-
 toin

toin taita olla. Pois käännä myös /
 Laupias Jumala / caikista meistä ne
 rangasturet ja Maan waiwat / cuin
 me meidän synneilläm olem hywin an-
 sainnet; Anna meille terwenttä / ela-
 tusta ja ylös pitämistä / sisällistä rac-
 kautta / uscollisutta / hywä suosto ja
 sowindo / että meidän seasam rauhalli-
 nen ja wilpitöin hallitus pidetäisin.

Sitälkin osota meille H & Kra Ju-
 mala / yriwacaisia ja Christillisiä neu-
 woja caikisa meidän töisäm ja edes-
 ottamisisam / anna hywä ja pahenda-
 matoinda cansakäymistä / ja tämän
 ajallisen Mailmallisen cansakäymisen
 perästä ijancatkeininen Gloja Autuus / si-
 nun Poicas Jesuren Christuren caut-
 ta / joca sinun cansas elä ja hallitse

totises Jumaluden woimassen Pyhän
Hengen cansa ijancaickisest / Amen.

Wielä lyhemmin.

S Inua eläwätä Caickiwaldiasta ja
ijancaickista Jumalata / meidän
HERran JEsuren Christuren J
sā / caickein cappalden Luoja ja Holho-
jata / ynnä sinun Poicas JEsusta Chri-
stusta meidän HERran ja Pyhā Henge-
me aurem huudam / armahda sinuas
meidän päällem sen sinū Poicas JEsu-
ren Christuren ansion tähden / jongas si-
nun ihmellisest neuwoistas olet tahtonut
anda tulla ubrixi meidän tähtem / ja
asetit hänen meille wälimiehet ja sowitzari /
ettäs angaran Wihas Mail-
man syndiā wastan / sekā Laupiudes
meidän päällem näyttäisit. Pyhitä ja
hallige meitä Pyhällä Hengelläs /
coco / hallige ja warjele Christicundas /
Sanan ja corftain Sacramentein cauf-

ta/anna meille armo / että me samas
 totises Sanasas / oikiasa uscosa ja py-
 häs elämäs / caikisa wahwana wael-
 laisim. Warjele meidän racasta Cu-
 ningastam / niin myös Drotningettar
 Cuningallista perindö · Rustinast ja
 Princessoja / yhteisest Cuningallisia neu-
 won andaita ja caictia uscollisia Bir-
 ca Miehiä; Niin myös sota joucko Maal-
 la ja Merellä / sinun Pyhän Nimes
 cunniari ja meille caikille warjelluxeri;
 anna hywä mailmallist hallitust / hywä
 tarpellista ilmaa / anna meille mei-
 dän elaturem / Rauha ja Lepo / an-
 na onnellisia neuwoja caikis asiois ja
 menois / hywiä ja sijwollisia Thmisiä
 cansakäymises / Jesuren Christuren
 meidän HExram cautta / joca sinun
 cansas elä ja hallise totisesa Jumalu-
 den woimasa P. Hengen cansa ijan-
 caictisest / Amen.

Josca yhteinen Ruconus päätetty on/
tehdän esirucouret sairasten edestä / erinomaisesti
kütoret Jumalalle nyden edest jotea tullet owat
endiseen terweytens / kütoret cuoluitten edestä:
sytte cuulutetan Morsian Wien edest.

Sitäläkin tehdän esirucous nyden edest / cuin käy-
wät Herran Ehtolliselle / tällä tavalla:

Herra Jesu Christe / joca Pyhä Ehtol-
lies annat meille Leiwän ja Wijnan alla
sinun totisen Ruumin ja Weres; anna
heille / jotea nyt aicowat sytä osalliseri tulla /
Pyhä Henges / että he sen mahdollisest naurizi-
sit / uscons wahwistureri syndein anderi saamisest /
ja muistutaisit izellens sinun catkeran Pünas ja
cuolemas oikein / uudistaisit sen Lijton cuin he Caste-
sa tehnetowat / ja sillä wahwalla aicomisella sinun
awullas mahdaisit alati pyhä yhdes totises uscos /
Jumalifudes / rackaudes / lujas toimos ja Christilli-
ses kärsimises : ja niin ei wapalla aicomisella ylihen
käydä / mitä he synuin päästös sinun pyhain Cas-
wois edes ulos luwannet owat; Että he caickein
Christin-uscowaisien cansa / mahdaisit wäimein sytä
suuresta Ehtollisesta Laitwasa osalliseri tulla / Amen.

Sytte luetan: Isä meidän. etc.

Recouren jälken ylös luetan kirjoituret Ruumin
hautamiseen: ja wäimein ne kirjoituret / cuin tule-
wat Eshwallan asioihin / ja muihin tarvellisijn ja Saarna-
stuolilda sopiwaisijn asioin / ja caickei senealdaiset kirjoj-
turet pitä aicanans Bapin tygö toimittaman / en-
nea cuin Jumalan palvelus aljetan. a Sijt.

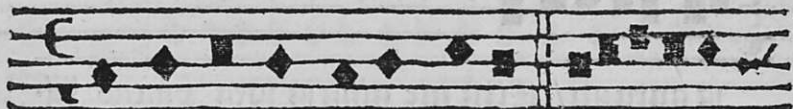
Sijtte cuin caieki on Saarnastuolilla

lopetettu / weisatan yri Psalmi eli Wersy.

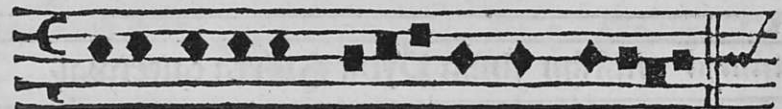
Ja cosca HERAN Ehtolinen pitä pidet-
tämän / alca Pappi näin:

HERA olcon teidän cansan. S.W.

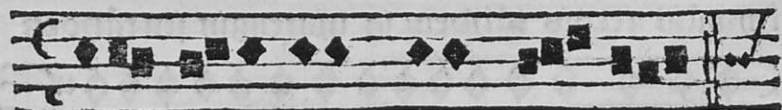
Nijn myös sinun Henges cansa. Nlökkät

teidän Sydämen Jumalan tygö. S.W.

Me ylönäm meidän Sydämem. Kijt-

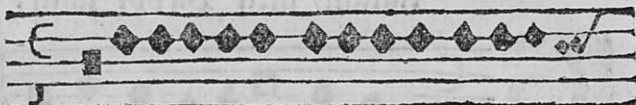

täkäm Jumalata meidän HERAN. S.W.

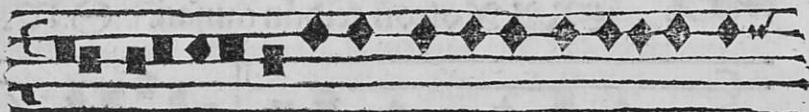
Tot

Se on oikeus ja cohtuus.

Otisesti on se cohtulinen oikein

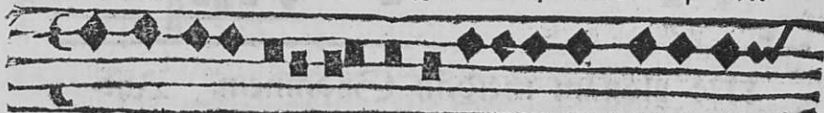
ja autuasti/ Että me aina ja joca paicas kii-

täm ja ylistäm sinua Pyhä Herrä caicekwal-

dias Issä ijancicekkinen Jumala/ caicekein sinun

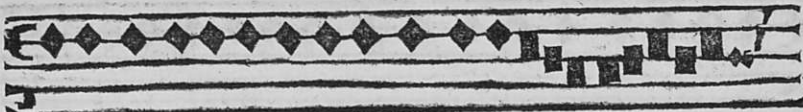
hywain tecois tähden/ ja lijatengin sen tähden

jongas meille osotit/ cosea me caicei synnin tähden
niin

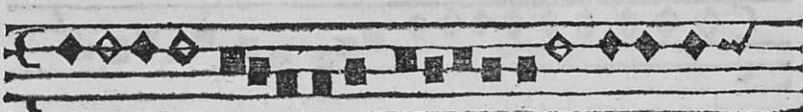
nijn pahasti ulostullet olimme/ ettei meille muuta

edes seisonyt/ cuin cadotus ja hancacikinen Cuos

lema/ ja ei yrittän Luondocappale/ taikka Taiwaas eli

Maan päällä/ woinut meitä autta. Niin sinä ulos

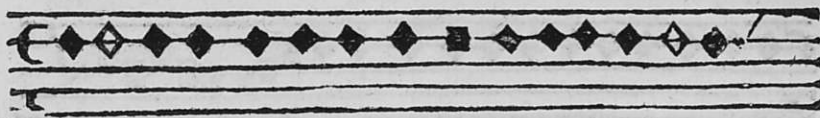
änoit sinun ainocaisen Poicas / Ihesuxē Christuxē /

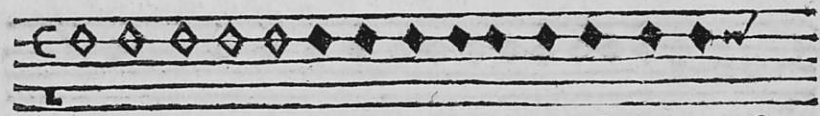
cuin oli yri Jumaluden Luondo ynnä sinū canpas

añoit hänē Jhmiseri tulla meidän tähtem/ panit

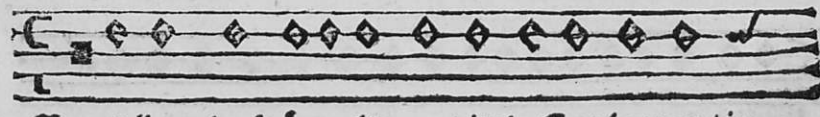
meidän syndim hänē päällens/ ja añoit hänen cuole-

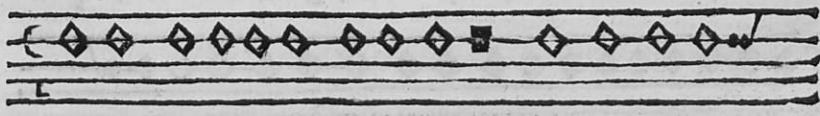
mata kārsiä/ siinä siasa/ josa meidän

caikein hancackisehti Cuoleman piti.

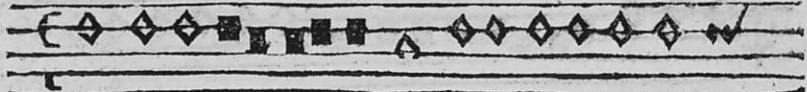

Ja niñcuin hän yligewoitti Cuoleman/ ja

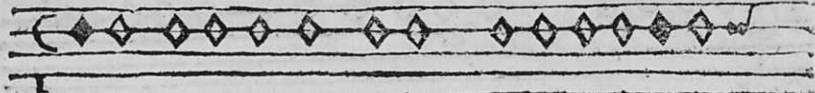

jällens ylösnouši elämähän/ ja ei ikä-

näns

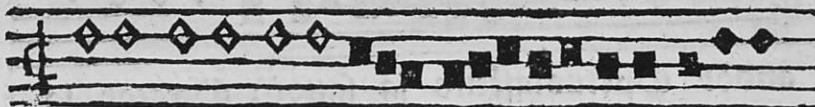
näns enämbi cuole. Niin myös caicki ne jotta

hänen päällens izens luottawat / pitä ylitze

woittaman synnin ja cuoleman / ja saaman

hänen cauttans hancuickisen elämän. Ja meille

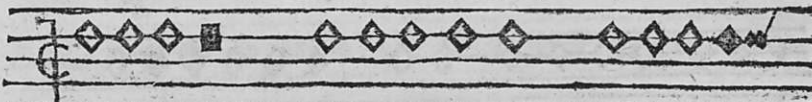
manauzeri / ettem me sencaidaista hänen hywäte-

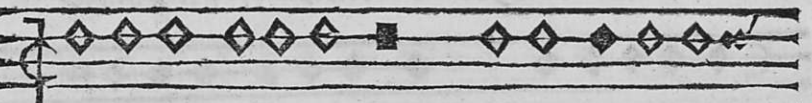
consa costan unhotaisi / mutta aina mielesäm pi-

däisimme ja muistaisimme. Niin sinä Yöinä jotta

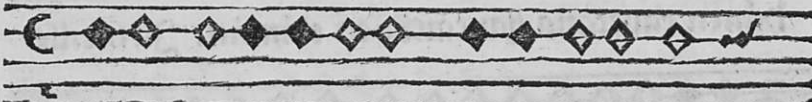
hän petettiin / piti hän yhden Ehtolisen /

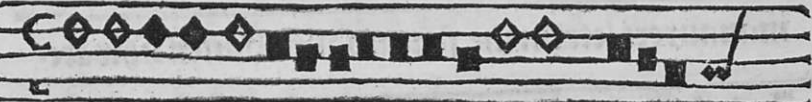
jota hän otti Leivän / kätti / mursi ja

andoi Opetuslastens ja sanoi : Ottacat ja

syökät ; tämä on minun Ruumin / jota tei-

dän edestän ulosannetan / Se tehtät mi-

nin muistoxeni.

Amallamyoto otti hän myös Calkin/ kätti,

ja andoi Opetuslastens ja sanoi: Ottacat ja juo-

cat tästä caicki/ Tämä on uden Testamendin

Calcki minun Weresäni/ joca teidän ja monen

tähden uloswodatetan syndein anderi andami-

seri/ Nijn usein cuin te sen teette/ njin tehkät

minun muistoreni.

Wielä Lyhemmin:

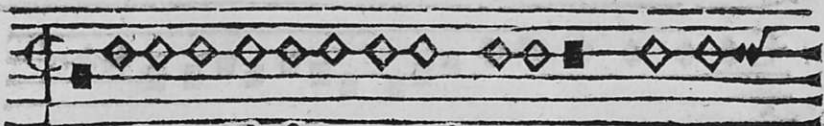
Otifesti on se cohtulinen/ oikein

ja autuast/ että me aina ja joca paicas/ Eij-

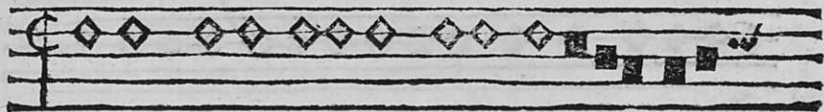
täm ja ylistäm smua Pyhä HERRA

caickiwaldias Isä / yhancaickinen Jumala /

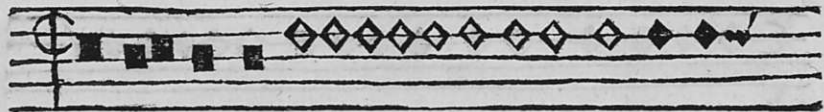
IESUREN CHRISTUREN CAUTTA MEIDÄN HERRAM /

joca sinä Nōnā jona hān petettiin / otti

Leivān / kätti / mursi ja andoi Opetuslastens

ja sanoi : Ottacat ja syökät / tämä on minun

Kuumin / joca teidän edestän ulosannetan /

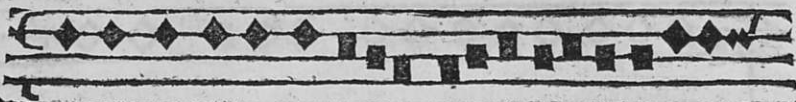

Se tehätte minun muistorent.

Amallamyoto otti hān myös Ealkin / kijeti

ja

ja andoi Opetuslastens ja sanoi: Ottacat

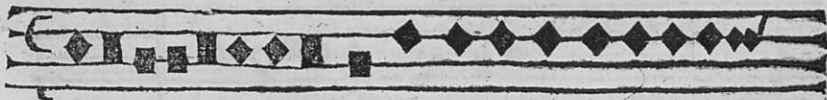
ja juocat tästä caicki/ tämä on sen llden Testa-

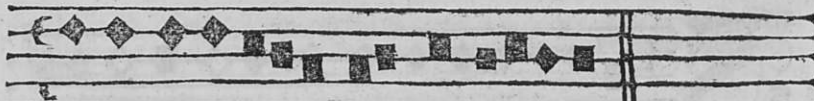
mendin Calcki/ minun Weresäni/ joca teidän ja

monen tähden/ uloswuodatetan syndein an-

deri andamisexi/ niin usein kuin te sen teette/

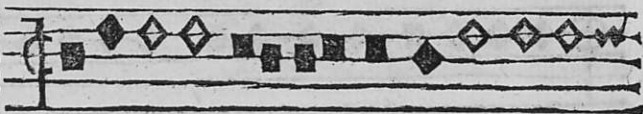

niin tehkäte minun myistoreni.

Sitte luetan eli weisatan Pyhä:

Pyhä/ Pyhä/ Pyhä HERRA Ju-
mala Zebaoth/ tähdet owat tai-
wat ja Maa sinun HERRauttas:
Hosianna corkeudes! Kijtetty olcon se
cuin tule HERRan Nimeen/ Hosianna
corkeudes!

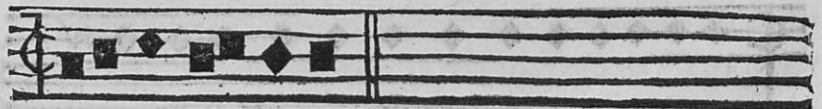
Sen jälkeen weisa Pappi.

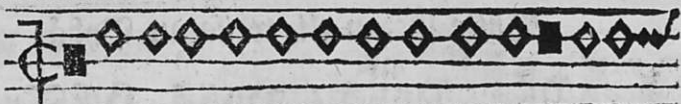
Ucoilcam nyt caicki/ niñcuin meidän

HERRA Iesus Christus on meitä opetta-

nut/ näin sanoden:

Sä meidän joca olet Taiwaija.. Pyhi-

tetty olcon sinun Nimes. Lähestulcon sinun

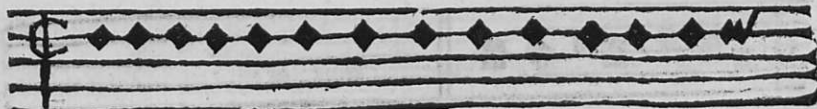
Waldacundas. Oleon sinun tahtos niin maasa

cuin taiwaisa. Anna meille tänäpänä meidän

jocapäiwäinen Leipäm. Ja anna meille meidän

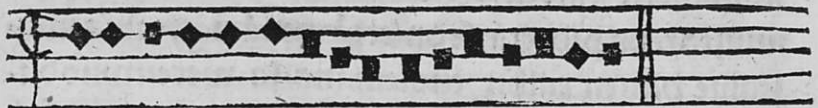

tyndim anderi/nijncutin me myös meidän welwol-

listem

listem ander aīame. Ja älä johdata meitä tiusau-

reen. Mutta päästä meitä pahasta / Amen.

Sitälikin käändä hän izens. Cansan puolehen/
ja pitä heidän tygöns tämän Manaurin.

Näkat ystävät: että täsä pidetän Christu-
ren Ehtollinen / ja totisesti ulosjaetan ja
nautitan Leiwän ja Wijnan alla / hänen
totinen Ruumin ja Werens / ylönluonnollisella
ja tutkistelemattomalla muodolla ; Jumalan o-
man wiisauden / totuden ja caicciwaldiaisuuden jäl-
ken / joca sen izen on säätännyt ja asettanut : niin on
tarpellinen (niñcuin Pyhä Pawali meitä opetta)
että me igecukin cohdaftam / coettelem igem / ja
sijte syömme tästä leiwästä ja juomme tästä Kal-
kista : ja silloin me oikein igem coettelem / cosca me
tuunem meidän ricorem ja syndim / isomme ja ja-
nomme wanhuriscautta / ja syndein. anderi saami-
sta / joca meille täsä Sacramendis taritan / ja tah-

domme edespäin meitäm parata/ lacata pois syn-
 nistä ja elä hywäs ja hurscasa elämästä. Sentähden
 on myös meidän HERRAN IESUS Christus eri-
 nomaisesti kästentyt tämän Sacramendin hänet
 muistorens pidettä/se on/ että me tämän cansa mu-
 stamme hänen callin cuolemans ja werenwuoda-
 turen: ajattelemme ja täydellisesti usomme/ että se
 on meidän syndein anderi andamiseri tapahunut.
 Sentähden/ jos me nyt syömme tästä Leiwästä ja
 juome tästä Calkista/ sencaldaisell wahwalla uscol-
 la näiden sanain päälle/ niñcuin me tästä cuolem/
 että Christus on cuollut/ ja hänen Weren uos-
 wuodatettu/ meidän syndein tähden/ saamme
 myös totisesti meidän synnin anderi/ ja sen can-
 sa wäldämme cuoleman/ joca on synnin palcka/
 ja saamme uancakaisen elämän Christuren cansa.
 Mutta joca kelwottomast/ se on/ catumattoman
 sydämen cansa/ ja ilman uskota Jumalan lupuren
 päälle/ syö tästä Leiwästä ja juo HERRAN Cal-
 kista/ se tule wicapääri HERRAN ruumisen ja We-
 reen/ ja syö ja juo hänellens duomion/ ei eroittain
 HERRAN ruumista. Tästä meitä caickia armol-
 listest warjelcon/ Jää/ Poica ja Pohja Henzi/ Amen.
 Sitte

Sijtte sano Parvi Cansalle:

HEKran Rauha olcon teidän cansan.

S. W.

Nijn myös sinun Henges cansa.

Senjälken hän anda cansalle Leiwän/ kertoim
ithecungin edes nämät sanat:

Meidän H&EKran Jesuren Christus-
ren Ruumis/ kätkeön sinun ruumis
ja Sielus ijancaickisehen elämähän/
Amen.

Sijtte Calkin/ sanoden:

Meidän H&EKran Jesuren Chri-
sturen Beri/ kätkeön sinü Ruumis ja
Sielus ijancaickisehen Elämähän Amen.

Sillä wilillä weisa Chuori Seuracungian cansa
nämät seurawaiset Wirret.

S Jumalan Carika / joca pois o-
tat Mailman synnit / armahda
meidän päällem. O Jumalan
Carika / joca pois otat mailman syn-

nit / armahda meidän päällem. O Jumalan Carika joca pois otat mailman syñit / anna meille rauhas jasiunaures.

S Puhdas Jumalan Carika / cuin ristin puusa pijnattin / meille sinä armos tarike / waickas silloin cowan pijnattin / meidän syndim sinä cannoit / ja Elämän meillen añoit / armahda meidän päällem! O Jesu!

O Jesu wiatoin Carika / cuin surman ala annettin. Meitä sinä fõyhä räwiße / Eht wäärin päälles cannettin / meidän tähten sinä cuolit / ja synnit meild pois wuolit / Armahda meidän päällem / O Jesu!

O Jesu nuhtetoin Carika / cuin tahdot armos warista / meidän nyt
syn-

synnisten päällem / Guin asum alhall
 täällä / Helwetin sinä voitit / Ja Pi
 ruld wallan pois otit / suomeille nyt
 rauha / O Jesu!

Jesus Christus Lunastajan.
 Kättäkäm HERRa Jumald ylhäld Tawast/
 HERRa Jesu ainoa auttajan/
 Kytet olcon Jesuren Nimi/
 Jesus Eunian Eruumun canda /
 Edäll ajall autual ylistämme/
 Mikä silloin taita puuttu /
 Tygös HERRa Jesu Christe /
 Minun Sielun kättä HERRa /
 HERRa Jesu Christ / minun wapahtajan
 Kehu Kielen / muista mielen
 Walitta waikiast mahdam /
 Jesusta tahdon kättä /
 O Jesu Piinas cautta.

Eytte hän käändä ihens Eansan puolen ja sanow
 HERRa olcon teidän cansan.

S. W.

Nijn myds sinun Henges cansa.

Rucoilcam.

S HERRA CAICFIWALDIAS Jumala /
 joca meitä osallisxi teit sinun Sa-
 cramendisias / sinua me rucoi-
 lem / ettäs meitä myös sinun / yñä caic-
 fein sinun walittuiden Pyhäis cansa /
 sinun ijancaicfifest Guñiastas ja HERR-
 raudestas osallisxi tekisit meidän HERR-
 Kan Jesuren Christuren sinun Poi-
 cas cautta / joca elä ja hallixe ynnä si-
 nun ja Pyhän Hengen cansa / yhdes
 Jumaludes ijancaicfifest ijancaicfise-
 hen / Amen.

Toinett.

M E kytäm sinua Caicfiwaldias
 ijancaicfinen Isä / joca tämän
 Pyhän ja terwelisen Ehtolisen /
 Jesuren Christuren sinun Poicas caut-
 ta me.

ta meidän hywärem säättänyt olet. Si-
 nua me rucoilem / laina meille Pyhiä
 armojas sinun muistos täsä niijn pitä /
 että me sen oikein ymmärtä taidaisim /
 mitäs meidän tähtem tehnyt olet / sa-
 man sinun Poikas Jesuxen Christu-
 xen meidän HERRam cautta / Amen.

Toinen.

Saikeiwaldias isancaiekinen
 Jumala / meidän racas Taiwa-
 linen Isäm / sinä cuin meille ai-
 na hywydes ja Laupiudes osotat / anna
 meille köyhille Lapsilles armojas / niijn
 nautitasinun Pyhää Sacramentijs / et-
 tä me sen Hengelisen tarwaran / jonga
 he myötäns pitäwät / alati nautita sai-
 simme / jasinua aina ylistäisim ja kiittäi-
 sim.

sim/ sinun Poikas J Esuren Christuren
meidän HErran kautta/ Amen.

Toinen.

Sinä jalo Herra Jesu Christe/
joca meitä tähän Ehtolliseen cu-
kunut olet/ me kaikesta sydämme
stäm sinua kistämme/ että meille sij-
hen ymmärryksen ja mielen andanut o-
let: me kistäm sinun Laupiuttas/ että
meidä Uscolla ja rackaudella walaisnut
olet/ ja meitä Kuumillas ja Werelläs
rawiñut/ sinun hywydelläs täyttänyt
ja ymbäri piyrittänyt olet. O rackain
Herra Jesu Christe/ ole meidän
canham / sillä me annamme meitäm si-
nun käsijs/ ja luotam sinun päälles/
että me uancaickisest sinun tykönäs
pysyisim / Amen.

Me

Toinen.

ME kistäm sinua caickiwaldias
 Jumala/ ettäs meitä tämän
 terwellisen Lahjan cautta wirwottanut
 olet/ ja rucoilemme sinun laupiuttas/
 ettäs annaisit sen meidän hywärem ja
 uscon lisämisexi tulla/ ja että me keske-
 nām palawan rackauden pidäisim/
 Jesuxen Christuxen meidän Herram
 cautta/ Amen.

Nijn hän jällens kääändä iges cansan
 puolen ja sano.

HERRa olcon teidän cansan.

S. w.

Nijn myös sinun Henges cansa.

Kiittäkäm ja cunnioittacam HERRa/

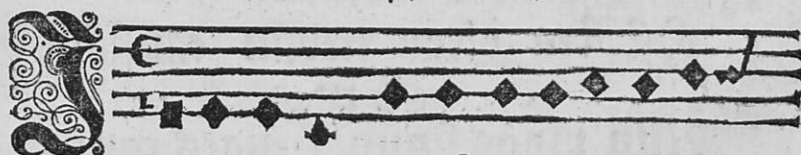
S. w.

Jumalan olcon kistos ja cunnia.

Eumartacat teidän sydämen Jumalan tygö/
ja ottacat sinaus.

HERRA siunaton teitä ja warjel-
con teitä! HERRA walistacon
castwons teidän päällen ja olcon
teille armollinen! HERRA käändäkön
castwons teidän puolehen/ ja andacon
teille ijancaikkisen Rauhan! Nimen J-
sän/ ja Pojan/ ja Pyhän Hengen!
Amen.

Pro exitu weisatan / Suo meille rauha
HERRA nyt/ ensimmäinen Werjy/ ja sätte seura-
wainen Kucous-Psalmi eli jocu mnu.

umala anna meidän Cuningal/ ja

saikell Esirwallal/ Rauha ja hyvä hallitus/

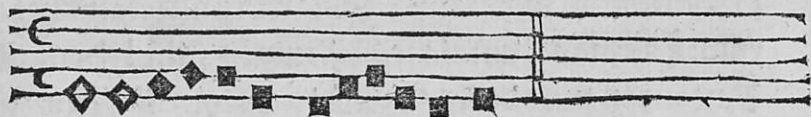
Letta

Etä me hänen allans / lewos ja Rauhas

aina eläisim / catkes Jumalisudes / ja

cunnialisudes / A men.

Jos myös niin tapahtu / ettei yhtän **HER-**
 ran **Uhtolliselle** tulewata ole / silloin ei pidetä
Mesua : waan Saarnan edellä / pitä ainoastans
 weisattaman yri **Namu** : eli muu sowelias **Wirsi** :
 senjälken **Rucous** / **Epistola** / **Uscan Wirsi** ; ja si-
 tälikin **O Pyhä Hengi** tule nyt tämm / re. eli jocu
 muu **Bersu** / **Pyhän Hengen** awusta. Mutta saar-
 nan jälken / pitä weisattaman sen **Päiwän** späälle
 asetettu **Uwangeliumin Wirsi** / ja wijmein päätetään
 sunnaurella.

A:

Uhto

Ehto Saarnan ruvetan siihen päivän ja
 Textin jowelialla wirrellä: sitte weisatan yri
 Wersy Pyhän Hengen arwusta Jumalan Sanan
 tutkistelemiseen. Saarna pidetän Sunnuntai-
 eli Juhla Epistolaista/ eli myös cosca Juhlapäi-
 wä lange Sunnundai päivän päälle/ nijn Sun-
 nuntaisest Ewangeliumist: waan Paaston aicana
 Christuxen Pijnan Historiasta/ joca maalla silloin
 Perjandaina saarnatan. Saarna päätetän rucou-
 rilla: Laupias Jumala ic. Nijn myös sillä lyhemällä
 Rucouren muodolla/ ja Ehto rucourilla/ item Isä
 meidän ic. Saarnan jälkeen weisatan Ehto Wirsi/
 ja päätös tapahTU rucourella ja sunnaurella Al-
 tarin edes.

Saarnain Textit/ cosca Hoffrätin: Lagmannin-
 Naastuwan ja Käräjän oikeuteen isutan:

Erod. 23. v. 8. Lev. 19. v. 15/17. Deut. 1. v. 16/ 17.
 Cap. 17. v. 19. Cap. 27. v. 19. 2. Chron. 19. v. 6/ 7.
 Psalm. 82. v. 2/3/ 4/5. Psalm. 106. v. 3. Esa. 1. v. 17. Jer.
 22. v. 3. Zach. 8. v. 16/17. Syr. 16. v. 14. Cap. 20. v. 3.
 4/ 5. Cap. 21. v. 5. Cap. 31. v. 18. Matth. 5. v. 20.
 Cap. 7. v. 2/ 12. Ja muita sencaldaisia.

CAP. V.

Quinga niiden canffa pitä teh-
tämän / jotca igens Uwioskästyyn
tahtowat anda.

Enfif / nijncuin tapa aina on ollut /
pitä coline Sunnundaita järjestäns Saarnastuo-
lista euulutettaman / että fencaldaiset Personat / aicowat
Pyhän Colminaisuden nimeen / anda igens Uwioskästyyn;
ja cofca fe on tehty / ja he tulewat Kirckoon / Ju-
malan Seuracunnan eteen / on tarpellinen et-
tä Pappi pitä manauxen heidän tygöns /
tällä feurawaisella tawalla.

Ruokat yftäwät N. N. ja myös N.
N. teidän pitä täfä wifufiti ttetä-
män / että Jumala ike on Uwios-
kästyyn fäättännyt / ja on pañnut Miehen
Waimon pääxi / että hänen pitä olemän
fen esimiehen / halligeman händä par-
haxens Jumalan pelwos / ja myös
racastaman händä / nijncuin Chriftus
Seur

Seuracundans racasti / ja annoi igens
 cuolemaan hänen edestänsä. Ja Mie-
 hen tule sen tietä ja ajatella / että waic-
 ka hän on pandu Waimolle Esimiehe-
 ri / ei ole hänelle cuitengan sallitu / että
 hänen pitä pahasti sen cansa mene-
 män / oman pahan mielensä jälkeen /
 nijncuin (sen pahembi) nyt usein näh-
 dän ja cuullan / mutta pitä händä ra-
 castaman ja cunnias pitämän / usein
 hänen heickouttans kärkeimän / ja an-
 daman / (nijncuin P. Pietari sano:)
 Waimollisel astialle / (nijncuin heicom-
 malle:) hänen Cunniansa. Ja nijn-
 cuin Mies on lahjoitettu suuremmalla
 Wissaudella ja wahwemalla Luonolla
 cuin Waimo? nijn pitä hänen myös
 käyttämän sencaldaisen Jumalan Lah-
 jan

jan hänelle awurt/ ja ei sortamiseri. Hän
 nen pitä igens sitä wastan nijn laitta
 man/ nijn cuin sitä/ joca pitä saaman
 yhdencaldaisen perimisen/ Jumalan
 Waldacunnas/ hänen canşans: Si
 lä Christus on nijn callist Waimon o
 stanut cuin Miehen/ ja on Waimo
 nijn hywin Christuren jäsen cuin Mies.
 Nijn cuin Mies on Waimon Pää/
 nijn myös Christus on Miehen pää/
 sentähden pitä hänen sen canşa Juma
 lan pelwos elämän.

Samallamuoto pitä myös Wai
 mon cuuleman miestäns/ racastaman
 händä/ pääänäns ja esimiehenäns pitä
 män/ ajatellen/ että hän miehen apu
 laiseri luotu on/ ei hänen pidä pnytä
 män hallita hänen yligens. Sillä

Waimo on luotu Miehen tähden/ ja
 ei Mies Waimon tähden. Hänen pi-
 tä ottaman esicuwan pyhistä Waimoi-
 sta/ jotca wanhas Testamendis olit/
 niincuin Saara / joca Miehens A-
 brahamin cugui Terraxi. Hänen pi-
 tä caiketi niin hänens kätymän/
 että hän Miehellens kelpais/ jolle hän
 on apulaiseri annettu / waimo on
 Miehen cunnia sano P. Pawali/ ja
 sentähden pitä hänen igens laittaman
 sen jälken/ ja ajatteleman/ että hän on
 Miehen haldun annettu. Pääldäiske-
 in/ Miehen ja Waimon pitä kesse-
 nans toinen toistans racastaman/ ja
 wielä enämin cuin Isä ja Uittiä. Sil-
 lä Raamattu sano/ että Miehen pitä
 ylöndaman Isäns ja Uitins / ja
 Wai-

Waimoons ſidottu olemä. Pitä heidän
 myös ſen hywin ajatteleman / että he ſi-
 hen Säätyyn idzens andawat / joſa Ju-
 mala Miehen ja Waimon on niin yh-
 teen ſowittanut / ettei yrifän Ihminen
 taida niitä eroitta. Si pidä myös Mie-
 hen epäilemän / että niincuin Jumala
 annoi Adamille Swan Waimori /
 niin myös hän jocaidzelle Michelle
 anda Waimons / ja jocaidzelle Wai-
 molle Miehens. Sentähden on tarpel-
 linen / että he molemin puolin rucoile-
 wat Jumalalda ſencaldaiſta puolifota /
 jonga canſa he eläiſit ſowinnos / rac-
 faudes ja Jumalan pelwos. Niin et-
 tä heidän Uwioſkäſkyſs Jumalas al-
 jetaiſin / ja Jumalan mielen jälken / ja
 ei jongun haureuden jälken / eikä ihmi-

sen mielen jälken/ niin heidän Auios/
käskyys pitää oleman onnelinen / ja
autuaallinen / jonga me myös caieki yhy-
teisesti tälle Paricunnalle sydämeistäm
toiwotam / Amen.

Sitte kysykän Pappi heidän molembain tahtoans
näin sanoden / ensist Miehelle.

Minä kysyn sinulda N. Pyhän Colminaisi-
den Nimeen / ja Jumalan Seuracunnan läsnä ol-
les / jos sinä tahdot otta tämän Ihmisen N. N.
Auiowaimores / ja racasta händä myötä ja wa-
stoin käymises ?

Wastaus. Tahdon.

Sitälkin kysy hän Morsiamelda samalla muoto.

Minä kysyn sinulda N. Pyhän Colminaisiuden
Nimeen / ja Jumalan Seuracunnan läsnä olles /
jos sinä tahdot otta tämän Miehen N. N. Auiow-
mieheres / ja racasta händä myötä ja wastoin
käymises ?

Wastaus. Tahdon.

Costa se on tehty / sanocan Pappi:

SCaiekiwaldias Isäijancaiekinen
Jumala / joca miehen ja Bai-
mon

mon ſitá warten laonut olet / että
heidán pitá oleman yxi Liha ja Beri/
caſwaman ſinun ſiunauxes jálken /
enänemán ja maata täyttámán. Un-
na náille ſinun palweliolles armoja /
että he ſinun pyhán tahtos ja ſáátns
jálken / niin mahdaisit yhteen tulla /
että ſe olis ſinulle yliſtyxeri ja cunnia-
xi / ja heille hyödytyxeri ja hywári / ja
ijancaickiſeri autuderi. Sinun rackan
Poicas JEsuxen Chriſtuxen meidán
H&Kram cautta / Amen.

Sítte otta Pappi Sormuxen ja ſano :

Rucoilem.

Sumala JſáCaickiwaldias / joca
ſinun káſittámättömáſt hywyde-
ſtás caicki cappalet luouit olet / et-
tá ne ihmifen hywári oleman pitá / me
rucoilem ſinua / ettäſ armollifeſt lähe-
táſit

täisit tälle Piscalles / joca tämän Sormuren Awioškäskyns merkixi canda-
man pitä / sinun pyhän siunaures / et-
tä hän nuhtetoina eläis siinä pyhäs
Säädys / johongas hänen cugunut o-
let / Sinun Poicas I. Esuren Christu-
ren meidän H. E. X. ram cautta / Amen.

Senjälken otta Ylkä Sormuren ja sano
Morsiamelle.

Minä N. otan sinun N. nyt minun Awiowai-
moyeni / racastareni sinua myötä ja wastoinkäy-
mises / ja yhderi merkixi annan minä sinulle tä-
män Sormuren.

Morsian wasta.

Minä N. otan sinun N. nyt minun Awiomie-
hereni / racastareni sinua myötä ja wastoin käy-
ses / ja yhderi merkixi otan minä sinulda tämän
Sormuren.

Sitte pane Ylkä Sormuren Morsiamen wa-
sembaan Käätecn / ensist ensinäiseen Sormeen / nln
pissimbähän / ja sitte siihen joca sitälikin on / ja sij-
hen Sormus jää / ja pannesä
sano Pappi näin.

Ni.

Nimeen Isän / ja Pojan / ja Py-
hän Hengen / Amen.

Sätte Pappi sano:

Uttä nyt nämät Personat jotca täsä edes owat/
toinen toistans awiorens pyhtäwät / ja sen täsä
julkisest Jumalan ja Christillisen / Seuracunnan
edes / njncuin todistajan wjmeisnä Päiwänä/
tunnstawat / ja senpäälle Kihla-Sormus annet-
tu on / sentähden minä / njncuin Christuren
palwelia / tämän päälle heitä awioštáskyn Sää-
ryyn ja lüttoon / yhteen annan / Nimeen Isän / ja
Pojan / ja Pyhän Hengen / Amen.

Senjälken luetan:

Sä meidän joca olet taiwaisa. Py-
hitetty olcon sinun Nimes. Lä-
hestulcon sinun Waldacundas.
Olcon sinun tahtos njn maasa cuin
taiwaisa. Anna meille tänäpäiwän
meidän jocapäiwäinen Leipäm. Ja
anna meille meidän syndim anderi /
njncuin mefin meidän welwolistem
anderi

andexiannaime. Ja älä johdata meitä
 kiusaukseen. Mutta päästä meitä pa-
 hasta. Sillä sinun on Waldacunda/
 ja woima/ ja cunnia/ ijancaickisest/
 Amen.

Taas sano Pappi.

Teitä caickia hywät Christityt Ihmiset/ jotca
 tässä oletta/ otan minä todistajri mitä tässä teh-
 ty on/ maanaten teitä/ että te tätä muistaisitta.

Pappi sano edespäin:

Cuulcam sitä P. Euangeliumi jonga pyhä
 Matthens kirjoitta 19. Lugus.

Sitten aican tulit Phariseuret
 Jesuren tygö/ ja sanoit hänelle:
 Saaco Mies eritä Waimostans
 caickinaisen syyn tähden? niin hän wa-
 stais ja sanoi heille: Että ö te ole lufenet/
 joca alusta Ihmisen teki / Mieheri ja
 Waimori hän heidän teki? ja sanoi: sen-
 tähden pitä Ihmisen ylönnandaman
 Isäns

Iſäns ja Aitins / ja Waimons ſidot-
 tu oleman / ja ne cari tulewat
 yhderi lihari / niin ei he ole enä cari
 waan yri Liha. Mitä ſijs Jumala
 yhten-ſowitti / ei pida Ihmisen ſitä
 eroittaman. Niin ſanoit he hänelle: mi-
 ri Moſes käſki anda Erofirjan ja hyl-
 jätä hänen. Sanoi hän heille: Tet-
 dän ſydämen cowuden tähden / ſallei
 Moſes erittä teitä teidän Waimon:
 waan ei aluſta niin ollut. Mutta mi-
 nä ſanon teille: Guca ifänäns hylkä
 Waimons muutoin kuin huoruden täh-
 den / ja nai toisen / hän teke huorin / ja
 joca ſen hyljätyn otta / hän teke huorin.

Ja niin ſano Pappi heille:

Uſeocat nämät HERRan Chriſturen ſanat ja
 oleat wahwat ſen päälle / että Jumala meidän
 racas taiwallinen Iſäm / on teitä yhten-ſowitta-
 nut tähän pyhän Uwioſtääſtyn Säätyyn. Ja ſen-
 tähden

tähden ottacat kät orell ja karsimisell wastan/ mitä tässä pyhä Säädyt teidän päällen taita tulla/ niincuin Jumalan kädestä/ joca teitä on yhten sovittanut.

Senjälken sano Pappi.

HERRA olcon teidän canhan/ ja kätkeön teidän sisälle/ ja ulostäymisen nyt ja ijancaickisest / Amen.

Eosca he Altarin eteen tulewat/ ja siitte cuin Saarna ja Herran Ehtolinen on pidetty/ sano Pappi.

S Abrahamin Jumala/ Isachin Jumala/ ja Jacobin Jumala/ wuodata Pyhä Henges/ mäiden palweliais Sndämihin/ ja täytä heittä caickinaisella hengellisellä siunauxella/ että he niin eläisit Awioskästysäns/ johonga he owat nyt izens andaneet/ ettei he jollain saastaisudella si. uua wihoitais/ joca Awioskästyn saatannt olet. Mutta paremin/ niincuin Awioskästy on caikille cunniallinen ja hywä/ että he myös mahdaisit siinä cunnialisest ja hywästä elä/ sinulle cunniari ja ylistyxi/ ja idzellens ijancaickiseri autuderi/ Jesuren Christuren meidän HERRAM cautta/ Amen.

Eosca he Waatten alla owat/ sano Pappi.

Rucoilcam.

S HERRA Jumala cadzo armol-
lisest meidän rucourem puolen/

ja ole Uwioškästyyn apu ja turwa/ ja et-
 täs sen olet Jhmisen lisämisexi säätä-
 nyt/ niin warjele nyt se/ jongas ike yhä-
 ten sowittanut olet/ Jesuren Christu-
 ren meidän HERRam cautta/ joca
 elä ja halliße/ sinun ja Pyhän Hengen
 canşa ijancatkefifest/ Amen.

Senjälken weisa Pappi seurawaiset sanat/ niiden Nuor-
 ten canşa / cuin tapa on Morfiamen sunaures.

HERRa olcon teidän canşan!

Seuracunda wasta:

Niin myös siun Hengescanşa!

Plötkä teidän sydämen Jumalan tygö.

Seuracunda wasta.

Me ylönnäm meidän Sydämem.

Kiittäkäm Jumalata meidän HERRam.

Seuracunda wasta.

Se on oikeus ja cohtuus.

Sotifesti on se cohtulinen / oikein
 ja autuast/ että me aina ja jo-

capaicas/ kistäm sinua Pyhä HER-
 ra/ caicfiwaldias Jsa/ ijancaicfinen
 Jumala/ joca sinun woimasas caicfi
 Cappalet tyhjästä luonut olet: Sinä
 joca myös cosca caicfi Cappalet luodue
 olit/ loit Jhmisen niiden **III** Kraxi/
 Ja sanoit/ ettei Miehen ollut yrinäns.
 Hyvä olla: sentähden sinä teit hänelle
 Waimon awuri yhdest Luusta/ jon-
 gas otit hänen Kyljestäns. Ja annoit
 sen cansa tietä/ että nijncuin Waimon
 alcu oli Miestä; nijn heidän pitä
 myös aina yhdes oleman. O Juma-
 la/ joca tahdoit Awioskäskyllä merki-
 tä sen suuren salaisuden: Että nijn-
 cuin Mies ja Waimo yhteen Liban tu-
 lewat/ nijn on myös Christus yri py-
 hän Seuracundans cansa: O Juma-
 la/

la / joca Miehen ja Waimon olet yhten
 sowittanut: ja andanut heille senca-
 daisen siunauxen / ettei Aldamin syndi-
 eikä Noen Weden: paisumus taitanut
 sitä cadotta. Nijn cako nyt laupiaffi
 näiden puoleen / jotca igens Uwiofkä-
 skyn säätyyn andanct owat: Ja pyytä-
 wät sinulda warjelda. Anna armos D
 Gumala / että he täytetäisin rackau-
 della ja rauhalla: ja olisit uscolliset ja
 puhtat: Ja annaisit igens Uwiofkä-
 skyn Christuren mielen jälken: ja että
 he mahdaisit elämäsäns seurata sinun
 pyhä tahtoos. Älä salli Perfelen hei-
 dän cansäns mitän tehdä / mutta että
 he mahdaisit waswana pysyä sinun
 pyhisä käskyisäs. Anna armojas / että
 he Uwiofkäskyisäs Christillifest yhdes

eläisit: **S**a caieki luvattomat secano-
ret wältäisit: **S**a peittäisit heickoudens
siweydellä ja cunnialla. Anna heidän
olla hedelmälliset / siidiös ja Lapsisa:
Sa että he mahdaisit oikian ikähän tul-
la. Että he näkisit Lastensa Lapsset / col-
manden ja neljändenpolween: **S**a sijtte
tämän elämän jälkeen tulisit ijancaic-
kisen ilohon.

Tämän luke Pappi.

Meidän **H**ERran **J**ESuren **C**hristuren si-
nun Poicas cautta/ joca elä ja halliße / ynnä sinun
ja Pyhän **S**engen cansa ijancaikkiseß/ Amen.

Lesti. **M**orsianen ylitze ja niiden joilla ei ole toi-
wo Ruumin Hedelmäsi/ ei weisata **M**orsian-Mesua/
waanluetan seurawainen **R**ucous.

Rucoilcam.

SCaiekiwaldias ijancaikkinen **J**umala/ joca
sanoit **M**iehest/ coicas hänen ensist loit/ ettei
hänen ollut yxinäns hywä olla/ ja sentähden
loit myös **W**aimon hänelle apulaiseri/ ja niin hei-
tä yhtensowitit/ että ne cari piti oleman yri **L**ihä/
me rucoillem sinua racas taivalinen **J**sa/ että s
Py-

Pyhällä Hengellä nämät sinun palwelias täytät-
 sit / jotcas Uuio stästyyn lüttöhon yhten-
 sotwittanut olet / että he sen oikein ja nuhtetomast pitä
 mahdaisit. Ja anna sinun sinnaures heidän pääl-
 lens / ja warjele heitä O laupias Isä / kaikest per-
 kelen haucutorest / nänkuin sinä Engelis cautta
 palwelias Tobian warjelit / ettei he wietelläs jongü
 riettan ja haurellisen hinon cautta / waan mahdai-
 sit oikeas uscos ja yhteises rakkaudes elä / hy-
 wään ikähän asti / sinulle kütöxeri ja cunniari /
 sinun ainocaisen Poicas Jesuxen Christuxen
 meidän HXRram cautta / joca elä ja hallige / ynnä
 sinun ja sen Pyhän Hengen cansa / ijancaikkise-
 hen / Amen.

Etäs käändä Pappi ihens Altarin päin / ja päättä
 Jumalan palweluren.

Cojca Utkä ja Norsian tulewat Norsiamen huo-
 nesen / nän weisatan näistä Wirsiä toinen.

Süle Pyhä Hengi Luoja / ; Ja kyluään sydänden
 suoja / Täytä ne Rinnat Armollas / Euin sinä
 loit sinun woimallas.

Sinä olet Lohduttaja / Ja runsas Pahjain andaja / Si-
 nä cowat Rinnat pehmität / Tulell ja wotteell heit läm-
 mität.

Sinä olet Isän sormi / Ja Colminaisuden solmi /
 Sinä walistat sokiat Mitelet / Ja wottelet tyhmität
 Kielet.

Ymmärrys sinä meille laina / Rakkaus sydämin paina /
Eihän heikkous pois estä / Caikkest pahudest meitä päästä.

Wiholinen carcot cauwas / Suo meidän olla myös rauhas /
Mut että me niin eläisim / Että me waarast wälbäisim.

Isä meidän tuta anna / Ja Pojan pääll turwam panna /
Sinusa myös kiini rippu / Joca heistä ulos liicut.

Isän oleon aina kiitos / Pojan cunnia samas kiitos /
Cuin Pyhän Hengen meill anda / Ja Taiwast Lahjoi meill canda.

Psalm. CXXVIII.

Naltuas se cuin pelkä HERRA Ja hänen käsitys
aina seura / Kätes työ sinun elättä / Ja onnen tygös wädättä.

Emänd on sinull uscollinen / Cuin wiyna-Puun O-
ra hedelmällinen / Lapses cuin Oliupuun wesat / Pöy-
täs ymbärill seisowat.

Caços / cuin se mies sunatan / Ja caikell hywäll lahjoitetan /
Cuin HERRA pelkäpi aina / Hänen sa-
nans rindans myös paina.

Minä sanou sinull totutta: Sionist Jumal sinua lohduutta /
Anda sinun nähda ilopäiwän / Jerusalemin myös hnwin kähwän.

Näkewät myös sinun Silmäs / Ett Lapses sinull lufandywät ilmeis /
Jotca rauhas sitt saawat elää / J-
sraelin cans Maan päällä.

Cosca

Coſca Utkä ja Morſian owat poluillens langennet/ ja
Pſalmi loppunut / nñ Pappi luke ſeura-
waiſet Rucouret.

SCaickiwaldias ijancaickinen Ju-
mala/ anna ſinun ſiunauxes tub-
la tämän Morſiamen Huonen
ylize/ että caicki jotca täſä owat/ rau-
has oliſit/ ſinun mieläs nouдайſit/ ja
ſinun rackaudesas eläiſit / **J**Eſuxen
Chriſtuxen meidän **H**E **X**ram cautta/
Amen.

Edespäin ſano Pappi.

JU mala caickiwaldias ſiunaton
Teidän Ruumin/ ja teidän Sie-
lun/ ja andacon ſiunauxens tulla
teidän päällen/ niñcuin hän ſiunais
Abrahamin/ **I**ſachin ja **J**acobin. Ju-
malan Käſi warjelcon teitä / ja lähet-
täfön pyhän **E**ngelins/ joca teitä war-
jele

jele/ caicekna teidän elinaicanan/ Isä
 Jumala/ ja Poika/ ja Pyhä Hengi an-
 dacon siunauxens tulla teidän pääl-
 len/ Amen.

Sitte Weisatan.

Jumala cuin caicki loi/ Omari cummiarens/ Me-
 hen hän myöskin edes toi/ Ja Waimon turwa-
 rens. Hän käski heit yhdes pyhy/ Cuin Beren ja
 Eihan/ Suosios toimen toistans kysh/ Carttain tora ia
 wiha/ Kytös Jumalan.

Jumal myös sanoi Miehest: Ei taida hän yrin ol-
 la/ Dtti siis Luun sen Kolyest/ Jong Waimor annoi
 tulla/ hywäst sitt siunais heitä/ Sanoi sanall täällä: Te
 mahdat nyt enändä teitän/ Ja caswa Maan päällä/
 Kytös Jumalan.

Mies siis poses luopucan/ Isäst ja Aitistans/ wai-
 mohons wahwast suostucon/ Se on hänen lähimmäis-
 sens/ Cowutta ja pehment/ He keskenäns kärsikän/
 Mitä Jumal on wahwar tehnyt/ ällön cucan särke-
 kö/ Kytös Jumalan.

Rucoilecam caikest sydämeist/ Tämän parieumän puo-
 lest/ Ett Jumal heit päästäis hädästä/ Ja pirun pahast
 juonest/ heitä myös alati auttais/ Edisäns ja menoi-
 fans/ Wähmein sitt taivasen saattais/ Jesuren Chri-
 sturen cans/ Kytös Jumalan.

Sitte

Sitte Pappi päättä.

HERRA ſiunatcon ja warjelcon tei-
tää/ HERRA walitſtacon Caſwons
teidän päällen/ ja olcon teille armol-
linen/ HERRA käändäkön Caſwons tei-
dän puolehen/ ja andacon teille ijan-
caickiſen Rauhan/ Nimeen Iſän/ ja
Pojan/ ja Pyhän Hengen/ Amen.

VI.

Waimoin Kirckoon ottamiſeſt.

Tämä rucous pitää luettaman coſca Uuio-
Waimo Lapsen jälken Kirckoon otetan.

SCaickiwaldias ijancaickinen Ju-
mala/ joca ſen ſiunauxen aňoit iſh-
miſen yliſe/ coſcas hänen luonut olit/
että hänen pidäis liſändymän ja enä-
nemän. Sinä joca myöſ ſaman ſiuna-
uxes jälken olet tämän ſinun piſcas he-

Hedelmällisxi saattanut/ cago armollisest
 hänen päällens/ ja niincuin sinä olet
 hänen hedelmällisxi ruumilisen siun-
 nauksen kautta saattanut/ niin anna
 hänen myös hedelmällisen olla hen-
 gellises siunauksen/ että hän aina li-
 sännyis sinun tundemisesas/ ja si-
 nun pyhain käskyis jälken aina eläis/
 Jesuren Christuren meidän HERR-
 ram kautta/ Amen.

Sütte rupe Pappi hänen kateens/
 sanoden:

HERRa kättekön sinun sisällekäy-
 misen/ ja uloskäymisen nyt ja ijan-
 caickisest/ Amen.

Euinga Waino/ joca Kihlauren ajalla ennen Wihkimi-
 stä on Lapsen siittänyt/ pitä Kirckon
 otettaman.

 Caickiwaldias ijancaickinen Ju-
 mala/ joca olet Awioskäskyn HERR-
 ra/

ra/ ja idze sen asettanut/ tahtoet myös/
 että se cunnialisest ja puhtast caicein
 Ihmisten seas pidettämän pitä: Eako
 armollisest tämän Waimon puoleen/
 joca on ajattomalla secannoxella erhet-
 tynyt/ ja sinun/ joca puhtauden HEr-
 ra olet/ sen canssa wihoittanut/ ja Seu-
 racundas pahendanut: Anna hänelle
 tämä syndi anderi/ ja laina hänelle
 armos/ että hän aina sinun tunnosas
 caswais/ ja pyhain Käskysanais jäl-
 ken eläis/ Jesuren Christuren meidän
 HExram cautta/ Amen.

HErra kätkeön sinun sisäll ja u-
 loskämises nyt ja ijancaiceisest/ Amen.

Euinga Uiti/ joca Lapsens tucabuttanut on/
 pitä Kirkkoon otettaman.

S Caiceiwaldas Jumala/ racas Taiwalinen
 Isä/ että tämä köyhä Waimo on siihen suu-
 ren

ren suruun / ahdistukseen ja murheeseen joutunut /
 että hän epähuomiosta / cuitengin wastoin toivo
 oman Lapsens on tucahuttanut / ja nyt sen ylitze
 sydämeštäns sure / että hänen Lapsens on sillä
 tavalla pois tullut ; sentähden rucoilemme sinua
 racas Taiwalinen Isä / ettes / suuren armon ja
 laupiudes tähden tälle murheliselle Waimolle sitä
 syndiä tngö lufis / waan armolisest anderi andai.
 sit / että hän ricorens sydämeštä catur itke / ja lupa /
 että hän tästälähin Jumalan armon cautta pa-
 rennan waarin pitä tahto. Osota siis hänelle
 sinun pitkämielisyhdes ja laupiudes / että hän si-
 nua pyhydes ja totises parannures / caikkena elin-
 aitanans palwelis / sinun Boicas meidän HXR-
 ram ja Wapahtajam Jhsuren Christuren cautta /
 Amen.

Tällä tavalla pitää niiden cansa teh-
 tämän / jotca rickowat salawuoteudella ja huoru-
 della / nijn Niehen cunn Waimongin ; nijn myös mur-
 den jotca cauhioita syndejä tehnet ja Kircon rän-
 gaisstoreen duomitut owat / mutatis mutandis,
 cosca he sisäll otetan Jumalan Seura-
 cunnan yhteyteen.

Ensi / cosca ymmärretän että hän
 catur ja tahto parata hänens / pitää hän asetettaman
 Kirfordningin jälken rangastus sialle / ja sitte Puoli-
 päi-

päiwän Jumalan palveluxen lopulla Sunnundaina/
 kuhuttaman edes keskelle Kirkon Bermondo/ja Seura-
 cunnan läsnä olles/ hänen cansans tehtämän tällä ta-
 walla/ cuin nyt seura:

Nrwät Christityt/te tiedätte että tämä eteen-
 asetettu ihmine Perkelen yllityxen ja haucuto-
 xen cautta/ ja hänen oman turmellun luon-
 dons harjoituxesta/nijtä manauria wastan/cuin hä-
 nen ja meidän catkein tule otta Jumalan sanast/on
 langeñut salawuoteen ja saastaisuteen/ ja luvatto-
 man secantoren cautta sijttänyt ja synnyttänyt La-
 psen/ ja sen cansa wihoittanut Jumalan/ ja hänen
 Pyhän Seuracundans pahendanut/ ja olis sen-
 tähden ansainnut/ että hän Jumalalda ja hänen
 Seuracunnaldans pidäis ulos syöskämän ja pois
 hyljättämän.

Mutta että hän on andanut ymmärtä/ että
 hän tästedes hänen elämäns parata tahto/ ja sen-
 caldaista syndiä wältä/ mahdan händä sen cansa
 coetella/ sillä toiwolla/ että hän parañuren teke/
 mutta jos hän tämän erän jälken/ sencaldaisen
 syñin cansa igens jällens saastutta/nijn täyty sijtte
 ajallans tehdä hänen cansans/ sen woiman jälken
 cuin Christus (Math.18.) hänen Seuracunnallens/
 catumattomia syndisiä wastan on andanut. Mut-
 ta hänelle muistori/ cartamiseri ja manaureri oran-
 minä

minä teitä caickia todistajari/ siihen mitä hän nyt
tästä tunnusta.

Sitälikin kysy Riipi Isä hänelä.

Tunnustacos/ että sinä sinun haurendes ja sala-
wuotendes synnillä/ olet Jumalan suurest wihoit-
tanut?

Wastaus. Tunnustan.

Cadutcos sitä sydämeštäs?

Wastaus. Cadun.

Uscotcos/ että se Laupias Jumala Christuren
tähden tahto sen sinulle anderi anda?

Wastaus. Uscon.

Rucoiletcos että Jumalan Seuracunda/ jon-
gas wihoitanut ja pahendanut olet/ andais si-
nulle Christuren tähden sen anderi?

Wastaus Rucoilen.

Lupatcos että tästedes tahdot/ caickell ahke-
rudella sencaldaissta syndiä carta/ ja parata sinun
elämäs/ racasta Jumalata/ mielelläs cuulla Juma-
lan sana/ rucoilla Jumalalda Pyhän Hengen apua
ja hallitusta/ Berkelen/ Mailman/ ja sinun pahan
Lihäs coetellystä ja kiusausta wastan?

Wastaus. Minä lupan.

Jumala caickiwaldias sinua siihen auttacon/ Amen.
Rucoilecan.

Caickiwaldias ijancaickinen Ju-
mala / että Perfele näin on saa-
nut

nut wallan tämän Ihmisen cans-
 sa / että hän on langenut niin suu-
 ren syndiin / ja hän nyt sinun armos
 cautta tunde ja catu syndiäns / ja ano
 Christuren tähden anderi. Niin me si-
 nua rucoilem / O HERRa / ettet sinä
 händä pois hyläis / uijncuin hän an-
 sainnut on / mutta ottaisit händä ar-
 mois / sen saman sinun rackan Poi-
 cas Jesuren Christuren tähden / si-
 nun suuren ja määrättömän laupi-
 des cautta. Ja anna hänelle Pyhä
 Hengi / joca waicutta hänen sydäme-
 säns ja elämänsäns oikian parañuren /
 ylöswalaise ja hallike händä / että
 hän tästedes wäldäis caiekie syndiä /
 cawahdais suruttomutta ja syñin tila /
 sotis Perfelettä / hänen oma paha Li-

hans/ tämän Mailman ylltystä ja pa-
 ha esimerkkiä vastaan/ ja ne ylike woi-
 tais/ ja niin eläis pyhydes sinū edesäs/
 caickena elinaicanans/ ja siette ynnä
 caickein meidän cansam ijancuickifesti
 tulis sinun lapses/ ja perillises/ sen
 saman sinun Poicas Jesuren Christu-
 ren meidän H&Kran cautta/ Amen.

Sitte sano Riippi Isä hänelle synnin päästön
 näillä sanoilla.

Sitä sinä täsä Jumalan ja hä-
 nen pyhän Seuracundans edes
 julkifest olet tunnustanut syndis/ ja
 luwannut oikian catumuren ja paran-
 nuren. Sentähden minä myös Ju-
 malan ja meidän H&Kran Jesuren
 Christuren käskyn jälken/ joca sano/
 Toille te synnit andexi annatte/ niille
 ne andexi annetan/ annan sinun syn-
 dis andexi/ ja sanon sinulle Jumalan

armon ja ystäwyden / Nimeen Isän /
ja Pojan / ja Pyhän Hengen / Amen.

Mene rauhan / ja älä sillen tästedes
syndiä tee / sihen Jumala Pyhän
Hengens Armon sinulle andacon /
Amen.

Senjälken waroi Pappi Causa seurawaisel-
la tavalla.

Etä tämä Ihminen on syndins tunnusta-
nut ja catunut / ja on nyt julkisest ripitetty;
Sentähden ei mahda yrittän olla niin ajat-
telematoin / että hän soima sitä caturwaista syn-
distä / että hän on Kircon rangaisiuren ulossei-
sonut / ja niin Jumalan edes izens nöyryttänyt:
teke joci sen / hänen pitä ansaitun curitiuren ja
rangaisiuren saaman.

Muoto parannukseen cuulutta.

Alle Jumalan Seuracunnalle on kyllä tiet-
täwä / cuinga suuren synnin ja pahemmu-
ren yri catumatoin syndinen cauwan aica
hänen Ehriftittömän menons tautta täsä tehnyt
on. Ja että hän caiten manauren / cuin Saarna-
Wirca on monda kerta jala ja julkisest Jumalan
pyhästä sanast hänelle tehnyt / hlöncagonut ja hyl-
jän-

jännyt. Sen syyn tähden tähty minun nyt ensimmäisen (toisen / colmannen) kerran / Jumalan ja minun wircani puolesta todella neuwoa händä / että hän vielä / costä aica on / igens käändä ja catur sydämeštän sitä cauhiata syndiä / näyttäin Jumalan pyhälle Sanalle ja Saarnawiralle sen cuuliaisuden ja cunnian / cuin hän welcapää on / me toiwotam ja sydämeštäm rucoilem / että Jumala tahdois hänelle lainata armon totiseen käändymiseen Christuren tähden / Amen!

VII.

Cuinga pitä tehtämän Sairasten ja niiden canşa / jotca heidän syndeins ja uscons heickouden tähden ahdistetut owat.

Costä Pappi tule Sairan tygö / pitä hänen ensist lohduttaman händä tällä tawalla / taicka muulla taincaldaisella.

Racas Weljen (Sisaren) että Jumala on sinun sairaxi tehnyt / niin älä mitän siitä epäile / että se on tapahtunut sinun hywäres. Sillä hän on sinun racas Isäs / tietä myös kyllä hywässi sinun tarpees. Sentähden anna sinus hänen käsi-

Käsiys / ole hänelle euuliatinen / ja kärsi tätä kipua kärsivällisesti / niñcuin hänen Isällistä Widzansa : Ja kytä händä sen edest / että hän tahto anda tämän curiturun tundemisen sinun parhaxes / ja ei sallii ruumista lihallisen himons jälkeen elä / josta Sielu sijtte tulis cadoteturi.

Tästä sinä myös kyllä mahdat hymnärtä / cuinga surkia ja wiheijäinen elämä on tässä Mailmasa / sillä niñ me ricom meidän Taitwällisen Isäm mielen / meidän alnomaisilla synneilläm / että hän Isällifestä laupiuudesta waaditan toisimans paneman meidän päällem senealdaisista sairautta ja kipua / cuin sinä nyt kärsit / ettei Sielu tulis cadoteturi. Niñ myös Berkele aina / Nötä ja Bätwä / niñcuin yri kiljuwa Jalopenra / käy sen jälkeen / että hän meitä cadotais / niñ etten me cosean ole hänestä wapaat / niñcuuwan cuin me täällä eläm. Sentähden mahdamme sängen iloita / että me täällä toiseen elämään pian pääsisim / cusa emme niñ meidän laupian ja hywän Isäm mielidä rico / ja wapaat olisim Berkeleen carwalurista ja petorista. Sentähden hywä Weljen (Eisaren) anna sinus Jumalan halduun / ja anna hänen tehdä sinun cansas / hänen pyhän tahtons jälkeen / hän kyllä tietä sinun aicas / cosea sinun on soweltias eritä tästä elämästä.

Sijtte neuwocan Pappi sairasta:

Ensist että hän sopi niñden cansa / joita wastan händellä jotakin on / ja rucoile heildä anderi / joiden mielen

hän rickonut on / jos hän muutoin tahto Jumalan
ystävyyttä.

Sitte mahta hän toimellisesti kysyä häneldä / hänen
omasta tunnostaans / jos se waiwa händä / ja opetta händä
/ cuinga hänen pitä luottaman Jumalan Armon
päälle Jesuren Christuren cautta. Sen hän tehkän
tällä tawalla.

Racas Weljen (Sisaren) cuinga sinun mieles nyt
on / ahdistawatco sinun syndis sinua?

Ja cosca hän sen tunnusta / mahta Pappi händä
lohdutta tällä tawalla / useimmilla taicka ly-
hemmillä sanoilla / cutn hän näke sen sai-
rall olewan sovelian.

Racas Weljen (Sisaren) ole hywäs turwas / ja tun-
nusta sinun syndis Jumalan sinun Taitwällisen Je-
säs edes / hän on laupias ja armollinen kaikille niel-
le / jotca idzens tunnustawat / langewat nöyryteen ja ano-
wat armo; hän sano idze / ettei hän tahdo syndisen cuole-
mata / mutta paljo enämin / että hän paranda hänens /
ja elä. Sentähden tunnusta hänen edesäns ja sano:

SCaickiwaldias Jumala ja racas
Jsä / cako / minä waiwainen
syndinen tulen täsä sinun etees /
täynnäs syndi ja heicoutta. Sillä ei mi-
nulla

nulla yhtän muuta ole / jonga ty-
gö minä taidan turwallisemasti pae-
ta / cuin sinun tygös: Sinä olet Isä/
ja nijn paljo hywä minulle tehnyt / ja
monilla sanomattomilla hywillä töil-
lä osottanut / ettäs olet minua racasta-
nut / ja minulle Sielun ja Hengen /
Tärjen ja Mielen andanut: Sinä o-
let ruockinut ja waatettanut minua
caickena elinaicanani: olet myös an-
danut sinü ainoan Poicas cuolemaan
minun edestäni / että minä ijancaicki-
sen elämän saisin. Mutta minä wai-
wainen syndinen en ole totellut näitä
sinun hywiä tecojas / waan olen aina
ollut kistämätöin ja tottelematoin si-
nua wastan / nijn etten minä ole mah-
dollinen Lapses cuhutta. En ole mi-

nä sinua racastanut ylise caiecia/engä
 ole luottanut sinun pyhäin sanais
 päälle/ niincuin minun tulis. En mi-
 nä ole racastanut lähimmäistäni / en-
 gä käyttänyt izeni händä wastan/
 cuin minun pidäis / ja en yhtäkän si-
 nun käskyäs pitänyt. Caieci ne lah-
 jat/ jotcas minulle olet andanut/ olen
 minä pahasti käyttänyt / ja olen niin
 Jumalatoim ollut ja sofia/ etten minä
 hywäsä woimasani coscan ole taitanut
 oikein ajatella ja ymmärtä / cuinga
 rascasti minä sinua wastan riekonut
 olen/ ja mitä minä pahalla elämällä-
 ni ansainut olen. Mutta nyt ettäs o-
 let minua taudilla ja heikkoudella edzi-
 nyt / ymmärrän minä sen ja hawai-
 hen/että se tule minulle sangen rascari/

jollet ſinä armo tee minulle. Ja ſen-
 tähden en tiedä nyt yhtäkän muuta
 neuvo / waan pakenen ſinun tygös /
 joca niin laupias ja armollinen / ja oi-
 kia Iſä olet / tunnustaden minun wi-
 cani ja ricopeni / ja caikeſta ſydämeſtä
 rucoillen / ettet ſinä oikeudelle käwis
 minun waiwaiſen ſyndiſen canſani /
 minä rucoilen armo / ja en oikeutta /
 ole minull armollinen / cuins luvannut
 olet / ja älä rangaiſe minua cowin /
 niincuin minä ansainnut olen. Minä
 annan idzeni / O racas Taitwalinen
 Iſä / ſinun pyhiin Köſijs / älä ſijs
 cako minun suurten ſyndein ja ricoste-
 ni päälle / mutta ſinun rackan Poi-
 cas Iſuren Chriſturen cowan cuole-
 man ja catſeran pijnan päälle / jonga

Hän minun ja caiken mailman edestä
 wiatoinna kärsinyt on / ja anna mi-
 nulle caieki minun syndin anderi / si-
 nun laupiudes kistorexi ja cunniari /
 Amen.

Jos Sairas on ylöu heikko / nñn lufecan Pap-
 pi yhden näisä rucourista.

Minä waiwainen syndinen Jh-
 minen / joca synnis sekä sijn-
 nyt että syndynyt olen / ja wie-
 lä sijttekin caiken elinaicanani / synni-
 stä elämätä pitänyt olen / tunnustan
 caikesta sydämestäni sinun edesäs / O
 Caiekiwaldias ifancaiekinen Zuma-
 la / minun racas Taitwallinen Jsän /
 etten minä ole sinua racastanut ylige
 caiekiä / engä minun Lähimmäistän
 nijncuin igeni. Minä olen (sen pahem-
 bi) mi-

bi) minun Iſäini canſa / monella
 muodolla rickonut ſinua / ja ſinun py-
 hiä Käſkysanojaſ waſtan / ſekä ajatu-
 xilla / ſanoilla ja töillä. Ja tiedän iſe-
 ni ſentähden anſainnen Helwetin ja
 iſancaickiſen cadotuxen / joſ ſinun pi-
 däs minua niſn duomikeman cuin
 ſinun cowa oikeudes waati / ja minun
 ſyndini anſainnet owat. Mutta nyt
 ſinä racas Taiwallinen Iſä luwan-
 nut olet / ettäs tahdot armon ja lau-
 piuden tehdä / caickein waiwaiſten ſyn-
 diſten canſa / jotca heitäns parata tah-
 towat / ja wahwalla uſcolla paeta ſi-
 nun käſittämättömän laupiudes / ja
 wapahujan Iſuxen Chriſtuxen an-
 ſion tygö / niſlle ſinä tahdot armolli-
 nen olla / ehkä millä muoto he owat ſi-

nua vastaan rickonet/ ja et ikänäns e-
nämbe heidän syndiäns soimata. Siis-
hen minä myös waiwainen syndinen
isäni luotan/ ja rucoilen turwallisest/
että sinä sen saman sinun lupauks jäl-
ken olisit minulle armollinen ja lau-
pias/ ja annaisit minulle caikki mi-
nun syndini anderi/ sinun pyhän Ni-
mes kistorexi ja cunniari.

Caikkiwaldias ijancaickinen Jumala
la suuren käsittämättömän laupiudens
ja wapastajan Jesuren Christuren
ansion tähden/ andacon caikki meidän
syndim anderi/ ja andacon armojans/
parata meidän syndistä elämätäm/ ja
saada hänen cansans ijancaickisen elä-
män/ Amen.

Toinen.

Saupias Jumala ja Taitwalli-
nen Isä/ jonga laupitudella ei-
yhtän

yhtän loppua ole / ſinä joca olet kärſi-
 wäinen / pitkämielinen / ja suureſt ar-
 moſt annat caicki ricoret / yllike käymis-
 ſet ja ſynnit anderi / me olem (ſen pa-
 hembi) meidän Iſäim canſa ſyn-
 tehnet / me olemme wäärin tehnet / ol-
 let jumalattomat / ja ſinun mieles ric-
 fonet ; ſinulle ainoalle olemme ſyn-
 tehnet / ja ſinun edesäs pahoin tehnet.
 Mutta älä ajattele / meidän ſuuria pa-
 hoja tecojam / armahda ſinuas nopia-
 ſti meidän päällem / ſillä me olem ſan-
 gen wiheſjäiſeri tullet / auta meitä Ju-
 mala / meidän wapah-
 tajam / ſinun Ni-
 mes cunnian tähden / wapahda meitä /
 ja aña meille caicki meidän ſyndim an-
 deri. Sinun Poicas Iſuxen Chriſtu-
 xen meidän HERRam cautta / Amen.

Jos Sairalla on jocu syndi/ joca händä wiellä
 waiwa/ sen hän mahta Papiin edes tunnusta/ ja ripittä
 hänens/ ja anoa hywä neuwo ja synnin päästö/ ja
 sitte cum hän on hänens ripittänyt/
 sanocan Pappi.

Jumala olecon sinulle armollinen/
 ja wahristacon sinun Uskos/ Amen.
 Ja wiellä edespäin sanocan Sairan tygö.

Uscotcos että Jumala on andanut Saar-
 nawiralle woiman Seuracunnasans/ hä-
 nen sanans cautta/ synnit anderi anda/ ja
 että minun anderi andamisen on Jumalan ande-
 ri andamus? Wastaus. Uscon.

Senpäälle sano hän:

Alpahstucon sinulle niincuin sinä
 Uscot/ ja minä myös meidän
 Herran Jesuxen Christuxen käskyn
 jälken annan sinun syndis anderi/ Ni-
 meen Isän/ ja Pojan/ ja Pyhän Hen-
 gen/ Amen.

Jos Pappi ymmärtä/ että Sairas wiellä nyt on ra-
 scautettu/ ja ei taida siihen tytyä/ niin lohduuttacan
 händä wiellä nyt tällä tawalla.

Nleas Weljen (Sifaren) cuiu ſinä nyt olet ripit-
 Etänyt iheſ / ja minä myöſ Jumalan puoleſta /
 olen ſinun ſyndis anderi andanut / niin pane
 wahwa uſco ſen päälle / ja älä ſillen ſynnistäſ lucua
 pida / ehkä cuinga ſuuret ne ſinun mieleſtäſ owat: Sil-
 lä Jumalan armo on paljo suurembi / cuiu ſinun ſyn-
 dis / ja wielä suurembi / cuiu caiken Mailman ſynnit / et
 ſinä ole ſe ainoa / joca niin on ſyndiä tehnyt Jumala on
 monda suurta ja cauhiata ſyndiſtä armonſ ottanut ja
 wielä nyt jocapäiwä otta / niin hän on tehnyt / David
 Cuningan canſa / pyhän Petarin / Rhöw. irin r. ſtin pääl-
 lä / ja monen muun epäluceiſen canſa. Niin myöſ hän
 tahto ſinun canſaſ tehdä / ſe on jo caicki anderi annettu
 mitäſ rickonut olet. Chriſtus Jeſus ſinun wapahataſ /
 on ſen ſowittanut pyhällä piinallanſ ja cuolemallaſ ;
 ſillä että ſentähden hän on kärsinyt / että Jſän Juma-
 lan pita ſinulle / ja caikkille ſyndiſille / ſynnit anderi an-
 daman. Ole ſentähden nyt hywäſ turwaſ / ja kiitä Ju-
 malata / joca ſinulle hywä on luwannut : hän myöſ kyl-
 lä ſen pita / ja ei tee ſanans tyhjäre ſinun ſyndis tähden /
 waicka cuinga ſuuret ja cauhiat ne owat. Sinulla on nyt
 yri Laupiaſ Duomari Jeſus Chriſtus / ſe ſama joca
 ſinun edeſtäſ cuoleman on kärsinyt. Ei ſinun tarwita
 pelkämän / että hän ſinun duomiſe / ſillä ei hän cackerata
 kärsimittäſ ja cuolematanſ tyhjäre tee. Ja toſin ſinä
 mahdat paremmiin iloiſen olla / ja ilon canſa täiſtä
 ſurkiataſ ja wiheleäſeſtä Mailmaſta eritä. Ainoaſtanſ
 ettäſ

ettäs panet wahwan Uscon sen päälle/ mitä sinulle sanot-
tu on: sillä että ne owat Jumalan omat sanat/ joten minä
hänen läskyns jälkeen sinulle sanonut olen: Niinuin
sinä nyt uscot/ niin sinulle myös tapattu/ rucoele siis
Jumalaida wahwa ja luja Usco.

Sitte mahta Pappi manata niitä joten siinä läs-
nä owat/ että he langewat polwille/ ja rucoile-
wat Jumalata hartast/ että hän tahdois wah-
wista ja lisätä hänen Uscons/ ja Pappi
lukecan tämän rucoupen.

Rucoelcam:

S Caickiwaldias ijancickinen Jumala mei-
dän HERRan Jesuren Christuren Isä/ si-
nä joca Ihmisen heickouden parahin tun-
net/ sinä joca yrinäns Wäen ja Woiman anda-
taidat: Me sinua yrimielisesti rucoilem/ että Py-
hän Henges/ tämän sinun Palweljas (Pijcas)
sydämeen wuodataisit/ joca tässä hänen tautiwuo-
tesans/ sinun kōyhänä fanginas maca. Me ru-
coilem sinua/ niinuin sinun pyhät Apostolis u-
scon edest owat rucoilet: O HERRa lisää hänen U-
scons / ja wahwista händä/ että waicka mikä kii-
saus hänen päällens taita tulla/ että hän oikias
uscos wahwana pysyis/ Jesuren Christuren mei-
dän HERRam cautta/ Amen.

Sitte kysy Pappi Sairalle/ jos hän halaja Chri-
sturen Ehtollista nautita/ ja otta hänen Ruumin ja
Werens. Ja jos hän sitä ano/ maht a Pappi händä o-
petta/ ja neuwo / mitä se Ehtollinen merkise/
tällä tavalla.

Ra.

Niclas Welien/ (Sisaren) ettäs nyt mielit pi-
 etä meidän **H**erran **J**huren Christuren
 Ehtollista/ josa hänen pyhä Ruumin/ ja
 callis Werens/ Sielun wahwisturexi jaetan; on
 cohtulinen/ ettäs ensin itzes coettelet/ niincuin P.
 Pawali sano/ ja sijtte syöt ja juot tästä: sillä ei yri-
 kån sitä oikein tehdä taida/ eikä tätä pyhä ja cor-
 tiata Sacramenti mahdollisesti tygõns otta/
 waan isowa Sielu/ joca pelkä Jumalan wiha
 ja cuolemata/ sentähden että hän on syndiä teh-
 nyt /ja sen cansa iso ja jano wanhurscautta/ jota ei
 hän cuitengan idzeståns taida matcan saatta/
 waan si hen pitä hänen luottaman/ että Chri-
 stus on armahthanut hänen meidän päällem/ sij-
 nã että hän Jhmiseri tuli/ kärsi piñnan ja cuole-
 man/ ja teki täyden meidän syndeim edest/ jota hän
 myös wñmeises Ehtollises opetta tahdoi/ cosca
 hän Leiwån otti/ kñtti ja sanoi: Ottacat ja syökät/
 tämä on minun Ruumin/ joca teidän edestån an-
 netan/ cuin hän tahdois sano: Että minã olen Jh-
 miseri tullut/ se on teidän tähten tapahunut/ ja
 caikki mitã minã teen ja kärsin/ se on teidän: sen
 wahwisturexi minã annan teille minun Ruumin
 syötã. Samallamuoto myös cuin hän otti Calkin/
 ja sanoi: Ottacat ja juocat te tästä caikki/ tämä on
 Uden Testamendin Calki minun Weresåni/ &c. Cuin
T
hän

hän tahdois sano: Että minä olen teitä armah-
tanut/ ja teidän syndin minun päälleen ottanut/
niin minä tahdon uhrata itzeni teidän edestän/
vuodatta minun Wereni/ ja ansaita teille armon
ja syndein anderi saamisen/ ja tällä muoto Uden
Testamendin asetta/ cusa synnit pitä ijancaikkisest
unhotetut oleman. Sen wahwistureri annan
minä minun Wereni teille juoda. Joca nyt näin
syö tästä Leiwästä/ ja juo tästä Calkista/ ja pane
wahwan Uscon näihin sanoin/ hän pysy Christu-
res/ ja Christus hänesä/ ja hänellä on syndein an-
deri andamus ja ijancaikkinen elämä. Sen simul-
le ja caickille meille suocon Isä Jumala/ Poica/ ja
Pyhä Hengi/ Amen.

Sätte kysy Pappi hänen Uscoisans ja sano:

UScotco sinä Jumalan päälle/ Ijancäicki-
waldian/ Taiwan ja Naan luojan? Se on
uscotcos/ että hän on caicki luonut/ ja et-
tä hän on caickiwaldias Jumala ja laupias Isä/
joca sinua taita ja tahto autta?

Wastaus. Minä Uscon.

UScotcos Jesuren Christuren päälle/ hänen
lainoan Poicans meidän HERRam/ joca on
sijnyyt Pyhäst Hengest/ syndynyt Neizestä
Mariasta/ pünattu Pontius Pilaturen alla/ ristin-
nauhlittu/ cuoletettu ja haudattu/ alasastui Hel-
wettin

wettin / colmandena päivänä ylösnouſi cuolluiſta / aſtui ylös Laimaſen / iſtu Iſän Jumalan caice-
kivaldian oikiällä Kädelä. Siellä on tulewa
duomigeman eläwitä ja cuolleita? Se on / uſcot-
cos että Jumalan Poica on caikki nämät kärfi-
nyt ja tehnyt ſinun tähtes?

Waſtaus. Minä uſcon.

Uſcotcos Pyhän Hengen päälle / yhden py-
hän Chriſtillisen Seuracunnan / pyhän Ih-
miſten yhteyden / ſyndein anderi ſaamiſen /
Ruumin ylösnouſemiſen, ja hancackiſen elämän?
Se on / uſcotcos Jumalan Pyhän Hengen päälle /
että hän on ſe ſama / joca Chriſtityt Ihmiſet wah-
wiſta ja kiinnittä ſanan ja Sacramentein cautta
caikſa / cuin Jumalalle on otollinen: Ja että hyi
Chriſtillinen Kirke ja Seuracunda on / jonga
Jumala on walinnut / omiſtaman nää hänen can-
ſans hancackiſta Ilo / ja että ſijnä ſamas Seura-
cunnas ſynnit anderi annetan / ja että ſe Ruu-
miſ / joca meillä on / pitä cuolemaſt jälleſ ylös-
nouſeman hancackiſeen elämän. Uſcotcos caikki
nämät tähdelliſeſti?

Waſtaus. Minä uſcon.

Sitte luke Pappi julkifeſti Chriſturen ſanat Sa-
cramendin aſetureſſa / niſineuin Ewangeliſerit ja
P. Pawali kirjoittawat / ſanoden:

Meidän HERA Iesus Chri-
 stus / sinä yönä jona hän pe-
 tetin / otti Leiwän / kist-
 ti / mursi / ja annoi opetus Lapsillens /
 ja sanoi: ottacat / syökät / tämä on mi-
 nun Ruumin / joca teidän edestän u-
 los annetan / se tehkät te minun mu-
 storeni.

Samallamuoto / otti hän myös Cal-
 kin Ehtollisen jälken / kistti / andoi
 heille / ja sanoi: Tuocat tästä caicki /
 sillä tämä on minun Vereni / sen Uden
 Testamendin / joca teidän ja monen
 tähden wuodatetan syndein anderi an-
 damiseri. Nijn usein kuin te sen teette /
 nijn tehkät minun muistoreni.

Sitte Pappi kysy Sairalda Sacramendistä:

Uscoteos tähdellisest / että tämä on Iesus
 Chri-
 stuksen Christuksen totinen Ruumin ja Veri /
 jonga sinä tässä nautizet?

Wastaus. Uscon.

Meidän

Meidän HERRan JESuxen Chri-
stuxen Kuumis/ kätkeön sinun
Kuumis ja Sielus ijancaickiseen Elä-
män.

Meidän HERRan JESuxen Chri-
stuxen Beri/ kätkeön sinun Kuu-
mis ja Sielus ijancaickiseen Elämän.

Sitte Pappi rucoile tämän Rucouren.

SHERRa caickiwaldias Juma-
la/ joca meitä osallisxi teit/ si-
nun Sacramendistäs/ sinua me
rucoilem/ ettäs meitä myös / yn-
nä caickein walittuiden pyhäis
canſa/ sinun ijancaickisesta cunias-
ja herraudestas / osallisxi tekisit / mei-
dän HERRan JESuxen Chri-
stuxen si-
nun Poicas cautta/ joca elä ja hallise
ynnä sinun ja Pyhän Hengen canſa/
yhdes Jumaludes ijancaickisest ijan-
caickisehen/ Amen.

Herra siunatcon sinua ja warjel-
 con sinua: Herra walistacon ca-
 swons sinun päälles/ ja olcon si-
 nulle armollinen: Herra kääändäkön ca-
 swons sinun puoles/ ja andacon sinul-
 le ijancatetisen rauhan. Nimeen Isän/
 ja Pojan/ ja Pyhän Hengen/ Amen.

Cosca tämä on tehty/ manatcan Pappi taas Saira-
 sta/ että hän anda hänen peräti Jumalan Käsiin/
 ja anda hänen tehdä hänen cansans/ mitä hän tah-
 to/ joco hän tahto hänen täälldä pois cuchia/ eli an-
 da hänen täällä pidemäldä elä. Ja mahta Pappi
 taas händä neuwo ja opetta/ että Jumala on hänel-
 le armollinen ja laupias/ jongun lohdullisen Puhen
 canssa Jumalan sanasta. Ja lijatengin että hän nyt
 on yhdistetty Christuren canssa/ sentähden että hän
 on mahdellisesti syönyt Christuren Ruumin/ ja suonut
 hänen Werens. Sitälikin myös manatcan Pappi niitä/
 jotca sairasta walwowat/ että he aina ja erinomaisest
 hänen wihmeisellins muistiuttawat hänelle sitä sama/ ja
 lohduttawat händä/ ja niija alati nimittäwät hänen
 edesäns Jesuren nimen/ että Jesus Christus on hänen
 Wapahtajans jc. Ja sijtte totwottacan hänelle armo ja
 autuutta/ ja andacan hänen Jumalan haldun ja huomian.

Quinga niiden cansa / jotca heidän
 heicon uscons tähden ahdistetut owat / tehtä-
 män pita / näkywät langewan epäilyheen Ju-
 malan armosta ja syndein anderi
 saamisesta?

Uosca Saarnamies tule sencaldaisen waiwatun
 ja heikomielisen tygö / ja on ymmärtänyt hänen
 tilans / mahta hän seurawaisella eli muulla tain-
 caldaisella muodolla häändä puhutella ja lohutta.

Racas ystāwä / minä olen ymmärtänyt / että sinä
 olet joutunut suuren ahdistukseen / ja surulisuteen sinun
 tehtyjen syndeis tähden / ja sen ylixen walitat / ettei si-
 nulla ole sitä uscallusta Jumalan tygö / cuin tulis; jol-
 la sinun ja caickein meidän wihollisemme Berkele ehi si-
 nulle tehdä suurta waiwa / ja wiedä sinua epäilyheen:
 Mutta ole hywis turwas / sillä ei sinulle tapahdu joi-
 tain uutta / waan monelle pyhälle Jumalan Ihmi-
 selle on se sama ennen tapahunut.

Job tunnusta ihestäns ja sano Cap. 9. v. 16. **Ehkä**
 minä wielä häändä auxi huudaisin ja
 hän cuulis minua / niin en minä u-
 scois / että hän cuuldelis minun äändäni.

Moses epäili / jos hänen piti taitaman saada Wettä
 Calliosta Jumalan Käskyn jälkeen. Exod. 17. v. 6. Num.
 20. v. 12 Dawid / joca oli Mies Jumalan mielen jäl-
 ken //

ken/walitta myös Psalmeisans monesa paicasa/ ja
 surcuttele uscon heickoud:n ja pehmeiden ylise: 13. Psal-
 misa osotta hän suruns sittä/ näillä sanoilla: Cuinga
 cauwans H&E Kra peräti tahdot mi-
 nua unhotta? cuinga cauwans peität
 Caswos minusta? Cuinga cauwon mi-
 nä neuwo pidän Sielustani? ja ahdi-
 stetan sydämesäni joca päiwä? Caho
 siis/ ja cuule minua/ H&E Kra minun
 Jumalan/ walista minun Silmäni/
 etten minä coscan cuolemaan nuc-
 kuis. Item Psal. 31. v. 23. Minä sanoin e-
 päyresäni: Minä olen sinun silmäis
 edestä syssätty pois; cuitengin cuulit si-
 nä minun rucoureni änen/ cosca mi-
 nä sinun tygös huudin. Ja tosin hän jou-
 dui ja seisatti toisins suuren uscon heickouteen/ nñn et-
 tä se näkyi/ cuin hän olis Jumalan Sanan/ caiken U-
 scon ja kärsimisen cadottanut.

Abraham Jumalan suuri Patriarcha / joca cuhutan
 uscowaissten Isäri/on myös ollut ahdisturen ala annettu/
 cuin on nähtäwä Moseren ensimmäisestä Kirjasta Cap. 15.

v. 2. (Usiambia esimerkeiä taita Saarnamies Raas-
matusta edes tuoda / senjälken cuin hän löytd sen wai-
watun ja heikko uscoisen tarwitsewan.)

Sitte mahdat sinä myös sen tietä / ettei se paha
kiusaja Berkele taincaldaisilla kiusauren Nuolilla wai-
wa ja ahdista jumalattomia ja suruttomia Ihmisiä /
mutta hurseaita / jotca pitäwät Jumalan sanan hei-
dän parhana ja callina tawaranans / ahdista hän ja
rohkene johdatta epäilyreen. Sentähden hän myös si-
säll anda sinulle nämät ajatukset / cuin sinulla wähä /
taicka ei ensingän Usco olis: Mutta et sinä mahda sen
syyh tähden ensingän epäillä / waan usco se turwallisest /
että tämä ahdistus on wahwa mercki siihen / että sinun
Uscos / waicka se on heikko / niin on se cuitengin oikia
turwa ja uscallus HERRan Jumalan päälle.

Meillä on Jumalan sanasa juuri paljo lohduituria /
joillaa taidat sinuaslohdutta / wahwista ja tueta : niin-
cuin Prophetan Esaj. Cap. 42. v. 3. **Särjettyä**
Kuoco ei Jumala mureña / ja suikewai-
sta Kyntilän sydändä ei hän sammuta.
Se on: hänen pitä jencaldaisen heicon uscon lissimän ja
wahwistaman. Ja Psalm. 145. v. 14. **HERRa tu-**
ke caickia caatuwaisia / ja nosti caickia
sullostuita. Nämät caatunet ja sullostut owat heicot
Uscosa: Nämät tahto hän armollisest ojentä ja autta /
ei

ei sallen hei tã peräti sullottuna maata **Sillä ei
meillä** (cuiñ seſſõ Hebrerein lähetyſ Kirjas:) ole
ſeylimäinen Pappi / joca ei taida meidän
heickouttam armahtha; waan ſe joca cai-
ſis kiuſattu on / niñcuiñ mekin / cuiten-
gin ilman ſynnitä. Ja Eſajan tykönä jano Ju-
mala iheſtäns Cap. 56. v. 13. **Minä tahdon teitä
lohdutta / niñcuiñ Äiti Poicans loh-
dutta.** Nyht holho / elättä ja ylös pitä Äiti heickoa ja
wähä Laſtans suuremalla wiyendellä / waiwalla ja wal-
womifella / cuiñ muuta caſwaneita Laſtians / niñ myöſ
Chriſtus iſälliſeſti menettä ihens niſtä heickouſcowaifia
cohtaan. **Sillä** Ewangeliumin Hiftoriasta on meille tiet-
täwä / cuiñga kärkeſwälliſeſti Chriſtus on kärkeſnyht Ope-
tuſlaſtens puutoria ja heickoutta uſcoſa. Sen yhden
epänewäiſen Thomaren tähden ilmoitti hän taas ihens
Opetuſ!apſillens cahderan Päiwän peräſti / coſca he coo-
ſa olit / ſenpäälle että hän olis händä wahwiſtanut / ja
caiken epäilyren tilan hänen Sydämeſtäns ottanut.
Wymein HERa Jumala ei millän muoto ſalli / että
ſinun uſcoſ aina pitä oleman niñ wähä ja heicko: **Sil-
lä** ſe on ja pyſy epälemätä ſijnä / **ettei Jumala ſal-
li wanhurſcan / joca händä racaſta / cul,**

fiana olla ijancaickifest. Psalm. 55. v. 23.
 Sentähden ole hywäs turwas / ja ker-
 ssa isias heickoudestas / sen päälle että
 Christuren woima olis sinus wäkewä.

2. Cor. 12. 9.

Caiken armon ja lohduituren Jumala/
 joca meitä on cuginut ijancaickisehen
 cunniahans Jesures Christures / hän
 myös sinua / joca wäbän aica täsä färsit /
 lupaurens jälken P. Pietarin cautta.
 1. Epist. 5. on walmistapa / wahwistapa ja
 perustapa / hänelle olcon cunnia ja wä-
 kewys ijancaickifest / Amen.

Jos Saarnamies tarpelisey i löytä / mahta hän
 weisata hänen edesäns jongun lohdullisen wirren / niin
 myös Jumalan Sanasta / erinomattain Davidin Psal-
 tarist muutamia soweliatta Psalmeja hänen edesäns lu-
 kea / siinä sinus myös manatan läsnä olewaisia huone-
 sa / ettei he salli hänen olla yrinäns / waan että ama-
 joen on saapuilla / joca hänen edesäns taicka luke jon-
 gun soweljan r ucouren / eli weisa jongun lohdullisen
 wirren. etc.

CAP. VIII.

Euinga Ruumis haudatta=
man pitä.

Ensist coſca Ruumis tuodan Haudan tygö / pan-
nan ſe cohta Hautaan / ja Pappi otta Lapiou / ja
heittä colmaſti Mulda Ruumin päälle /
näin ſanoden :

Mästä olet ſinä tullut / ja Maa,
Meri pitä ſinun jälleſ tuleman /
Jeſus Chriſtus ſinun wapah-
tajas / pitä ſinun wiimeinä päiwänä
ylös herättämän.

Senjälken luke Pappi tämän rucouren.

Rucoileam.

Saickiwaldias ja laupias ijan-
caickinen Jumala / ſinä joca ſyñin
tähdē / olet ihmisen päälle ſen pan-
nut / että hänen cuoleman pitä / ſinä jo-
ca myös (ettei meidän ijancaickiſeſti cuo-
lemas oleman pidäis) olet pañnut cuole-
man ſinun ainocaiſen Poicas Jeſu-
ren

xen Christuxen päälle / jolla ei yhtän syn-
 di ollut / ja olet niin sinun Poicas cuo-
 lemas / meidän cuolemam muuttanut /
 ettei se saa meitä wahingoitta / käännä
 nyt sinun Isällinen castos / meidän
 sinun köyhäin Lastes puolen / ja anna
 meille sinun pyhä armos / että tämä
 meidän palweluxem olis sinulle otol-
 linen / ja me igecukin tämän hautami-
 sen niin käytäsim / että me sen aina
 mielesäm pidäsim / cuinga myös mei-
 dän (cosca sinun pyhä tahtos niin on /
 että meitä cukua tahdot) pitä maari
 jälleis tuleman / ja sen wisusti miele-
 säm pidäsim / ettei meillä täsä wiheljai-
 ses elämäs / yhtän wahwa asuma sia ole.
 Anna armos O laupias Isä / että me
 sen ijancaikisen jälken ehisim / ja niin
 sinun pyhän tahtos jälken täsä surkeu-
 des waellaissim / että mekin tämän me-

Dän Christi Welssem (Sisarem) canssa/
 wijsmeisnä päiwän ylös nousisim ijan-
 caickiseen elämän. Einun Poicas JES
 suxen Christuxen meidän HERRam
 cautta / Amen.

Sitte cosca mulda heitetän Ruumin päälle / weisa-
 tan tämä Wirsi taicka joku muu.

ME cuin eläm Maan päällä / Olemme cuole-
 man salwos / Keldä muald apu saam meil-
 le / Tästä surkias alhos / Mutt sinuld HERRa
 yrinäns / Me mahdam itke kyll hartasti / Ett
 me sun wihoitim carwast : Pyhä HERRa Jumal / Py-
 hä wäkewä Jumal / Pyhä laupias wapajtaja / Ja
 wahwa auttaja / älä ann meit caatu coscan / Cuoleman
 catkeran tuscan / Armahda meidän päällem.

Me cuin synnild waiwatan / Mahdam suuresti
 huolla / häneen aina turwatcam / Cuin tahdoi edestäm
 cuolla. Sen Christus teki yrinäns / Hän otti pääl lens
 cuoleman / Jong all meidän piti oleman ; Pyhä HERRa
 Jumal / Pyhä wäkewä Jumal / Pyhä laupias wa-
 pajtaja / Ja wahwa auttaja / älä anna myös meitä /
 Helwetin tuleen heitettä / Armahda meidän päällem.

Me cuin häyyst meitäm käytämme / Ja aina syn-
 nis eläm / Euca riettaudet peittäne ? Cuin owat tullet
 päällem : Se Pyhä Hengi yrinäns / Synnit sydämeist
 pois

pois pyhki/ Hyvät halut sian lyeki: Pyhä HERRA Ju-
mal/ Pyhä wäkewä Jumal/ Pyhä laupias wapah-
ja / Ja wahwa auttaja/ Alla meit pois cadota/ Eik
cuollon hautan wajota/ Armahda meidän päällem.

Haudateamme Kuumis tämä/ Usco wahwa pitä-
kämme/ Hänen pitä ylösnuuseman/ Ja HERR-
ran edes seisoman.

Maan on hän ja maasta tehty/ Maahan hän myös
jällens ehti/ Maast pitä hänen edes tuleman/ Eose tai-
wan Torwi rupe cuuluman.

Kuumis Maasa mätäne tässä/ Sielu HERRAA pyh-
tä olla lässä / Euin hänen hädässä tahdoi autta/ Poicans
cowan cuoleman cautta.

Hänen tuscans ja surunsa / Owat nyt saanet lo-
punksa/ Hän cannot Christuren cuorman/ Eateais nyt
cuoleman nuoran.

Sielu elä HERRAN huomas/ Kuumis haudatan sen
suomas / Duomipäiwän ylösnostetan / Ja Taiwan
cunniall kirstastetan.

Me olem tääl menos turhas/ Mutk hän on hy-
wässä turwas/ On cunnias/ ei misän pilcas/ Paista
cuin Auringo kircas.

Lewitän hän wahwas rauhas / Mutk me cuin
olem tuonen caahas / Pyhtäm aina walmit olla/ Tu-
se meidängin wuorom cuolla.

Christus meidän lunastajam/ Ja tuskis wahwa
lohduttajam/ Uscoon meitä wahwistacon/ Ja taiwan
Jloon saattacon.

SE Christityt cuulcat nyt caicki/ Cuing tule kãyt-
tã teitãn rattki/ Cuin te teidãn cuollettãn hau-
tat/ Mõnpaldinen murhe ei auta.

Teidãn itkun te hillitã mahdat/ Toivos oleat
oikias ain wahwat/ Christus cuin nous cuollustã/
Cuollet ylös herãttã maasta.

Jotca erin owat oikias Uscos/ Ei ole ne misãkãn
tuscas/ Eik hucu/ ne lepãwãt hetker/ Meidãn HER-
ran Christuren kãtkys.

Se cuin Ruumis paiz henge on nyt/ Hãnen hywã-
rens on Jumal suonut/ Jãllen nousu paramban pãã-
nãns/ kircasna ja cunniat tãynãns.

Tãmã suru suur surkia pois pangam/ Ei tai tats
ne olla cautwar sãngen/ Ennen cuin Hengi haluillens/
Oman ruumisens rattk tule jãllens.

Sen saman meill tiettãwãr teke/ Hautain cau-
nisturet/ cuin nãky/ Ett me meidãn toiwom nãin nãy-
tãin/ Cuollet lewos lewãwãn lõytãin.

Meidãn wihollisem on sen wallin/ Ett olem lan-
gen hymin all niin/ Jost cuoleman cowan caut tãllãns/
Tãnty tulla Maan Mullari jãllens.

Cuitengin alkãn peljãtkõ kengãn/ Tule tãll Maan
mullall cunnia sãngen/ Ruumin ylös kãyda tãst tãnty/
Joll cunnian cunnung Jumall nãnttã.

Niincuin me kylwãin ja heitãin/ Maahan Sie-
men jywãt ja peitãin/ Eng pelkã siin huckuwan nytã/
Sijt jãll enã hedelmãt nytãin.

Niin myös Jumalan Sanast tiedän/ Kuunis
 cuin tääll Maan powen wiedän/ Nouse kirkan/ Kij-
 dawän pääänäs/ Hengelläs yhdistet/ Ilo täynnäs.

Wastan ota Maa Kuunist tätä/ Jong tähän toi-
 wos laskein jätäm/ Kätke hywin cuin annet on halbus/
 A maalewofas lewätä aldis.

Hän Hengen asuinsia on ollut/ Jumalald eläwäx
 sijen luotu/ Hänell suuremman cunnian wiel tehnyt
 on/ Omix asumarens pyhittän on.

Kätke nyt mitä pandu on tähdell/ Eule HERRa/
 cuin sanoi todell: Hänen cuin usco minun päällen/
 Nössherätän wjmeisnä päwän.

Sen cuolles silloin jäll saane/ Ystärwäs caick
 cuin Maasa maanne/ Meit caicki hän elämän wiene/
 Eusa ilo käinen liene.

Simeonin kytös Wirsi/ Luc. 2.

Suhas ratki täälä nyt lähden/ Jälken Jumalan
 tahdon/ nyt er äit ilon cans caickein nähden/ Täst
 Matlmast mahdan/ Sen puhen perän/ cuin Ju-
 mal minull lutwan on/ Cuolema minull uni olewa on.

Sen niin teke JESUS Christus/ Se wahwa wa-
 pahtajan/ Jong minun Silmän owat nähnet wisust/
 Sen uscon olewan/ Meidän aino autuum ja elämäm/
 Hädäs että keskel cuolemat.

Tämän HERRa olet asettanut/ Armost caickein
 cansain eteen/ Ja hänen Waldacundans andanut/ Caikist
 X
 cuxua

cuhua tieten / Sanas cansa callin ja pyhän / Cuin ilmoitta synnin ja hädän.

Hän on autuas kirkas walo / Cuin walaise Mailman caiten / Ja sen wie Jumalan jaloon Huonesen / pimeydestä poies. Hän pandu on Iraelin corktiar / Nox / Aurtuur ja cunniax.

Cosca weisattu on / sano Pappi.

Cuulcam mitä P. Pawali sano cuolleista hänen Epistolasans Thehalonicerein tngö /

1. Theff. 4: 13. &c.

WUtta en me myös tahdo teildä salata rackat Weljet / niistä jotca nuckunet owat / ettet te murhedis / nijncuin muut / joilla ei toivo ole / sillä jos me uscom / että JEsus on cuollut ja ylösnohnut / niin on myös Jumala ne jotca nuckunet owat / JEsuren cautta edes tuopa hänen cansans. Sillä sen me sanom teille nijncuin HExran Sanan: että me jotca eläm ja jälken jääme HExran tulemijeen / emme suingan ennätä niistä jotca nuckunet

funet owat: Sillä ike H&Kra astu
 alas Tawahast/ suurella huudolla / ja
 ylimmäisen Engelin äänellä/ ja Zuma-
 lan Basunalla / ja cuollet Christures
 ensin ylösnousewat/ sitte me jotca eläm-
 me ja jälken jämme/ temmatan ynnä
 heidän cansans ylös pilwihin/ H&K-
 ra wastan tuulihin / ja niin me aina
 H&Kran cansa olem. Lohduttacat
 siis teidän kessenen näillä sanoilla.

Sitte pitäkän Pappi tämän manauksen Cansan
 tygö/ jos hänen niin mielestän on/ ja paljo Cansa on
 siinä tykönä/ ja sitten lastecan Can-
 san menemän.

Nackat ystävät/ tässä me caicki nyt näemme mei-
 idän Speilim/ mingäcaldainen loppu täällä wai-
 wat'ella ja wiheliäisellä elämällä on/ että niin-
 cuin me maasta ja mullasta tullet olem/niin pitä myös
 meidän sijhen jällens tuleman Etten me taida muutoin
 ymmärtä/ meidän tuscaam ja waiwam/niin me mah-
 dam tästä ymmärtä / että meidän niin cuolemaa
 pitä/sentähden tule myös meidän kyllä walitta ja itke/
 sillä että Ihmisen luondo niin perdti turmeldu on/ ettei
 hän muutoin tainut autetta jällens sijhen cunniahan

ja caunuteen / johonga hän ensin luotu oli / jollei Sielu ensin ruumista erkani / ja Ruumis maari ja tyhäri jällens tulis.

Mahdanne myös tästä kyllä märkitä / cuinga rascasit Jumala synnin kautta wihoitetan / että hän meidän päällem näin suuren pñnan ja muuttamisen on pannut. Sillä cuolema joca on synnin palca / on wahwa merki siihen / ettei Jumala taida syndi kärsiä / cuitengin on Jumala ihe sencaibaisen meidän itkun ja surum asettanut ja pois ottanut / siinä että hän meidän päällem arwahiti / ja meidän aurem lähetti / hänen ainocaisen Poicans / Jesuren Christuren / annoi hänen cuoleman kärsiä / senpäälle / että cuolema piti hänen yllise woi-tettaman / ja hänen woimans cadottaman / niin ettei hänellä woima ole meitä pitä: Mutta nyñcuin Christus ylös nousi cuolluista / niin pitä myös meidän jällens ylös nousemän: Ja tämä nyt on meidän lohduksen. Sentähden myös sano Pñhä Pawali tässä Epistolas / ettei meidän pida murhettiman nyttä edes menneitä / nyñcuin pacanat ja jumalattomat tekewät / joilla ei yhtän touwo ole. Sillä jos me uscom / sano hän / että Jesus on cuollut ja ylös noshut / niin myös Jumala ne / jotea nuckunet owat / Jesuren kautta edes tuo hänen cansans. Nyñcuin hän tadhois sanoa; jos me uscom / ettei cuolema woinut Jesusta Christusta pitä allans / waan että hän jällens ylös nousi / ja osotti / että hän oli wakewämbi cuolemata / jonga hän niin yllise woi-

woitti; niin tek e myös Jumala meidän cansam / jotca
 JEsuren Christusuren Ilcos cuolemine / nimitään / edes-
 tuo meitä hänen cansans jällens / että me ylihen woi-
 tam cuoleman ja tulem eläwäri. Ja tämän pitä toti-
 fest tapahduman Ja sentähden myös P. Pawali sen e-
 des pane niñcuin HERran Sanan / josa ei yhtän wil-
 piä ole. Hän sano myös / cuinga senealdainen ylös nou-
 semus tapahdu; Me jotca elämme ja jälken jäämme
 HERran tulemiseen / en me ennätä niitä jotca macawat /
 se on / ne Ihmiset jotca silloin eläwät / ei ole ennen walmit /
 cuin ne jotca aica ennen cuollet owat. Niin äkistä pitä
 heidän ylös nousemman / että ne / jotca monda tuhatta aja-
 staitca owat cuollet ollet / pitä niñ pian walmit olemän /
 cuin ne jotca eläwät. Sillä että ihe HERra (sano hän)
 pitä alas astuman Taiwahasta suurella huudolla / ja
 ylimmäisen Engelin Anella / ja Jumalan Basunalla /
 ja ne cuollet Christusures pitä ensin ylös nousemman / sen
 jälken me / jotca eläm ja jälken jäänet olem / ynnä heidän
 cansans ylöstemmätan pilwihin HERra wastan tuu-
 lihan / ja niñ HERran tykönä aina oleine Niñcuin P. Pa-
 wali tahdois sano: Ei se ihme ole / että se niñ äkistä
 tapahdu / sillä että ihe HERra tule alas taiwahasta /
 suurell huudolla ja paubinalla / niñcuin jalo Cuningas
 Sotahan / huhulla / ylimmäisen Engelin äänellä ja Juma-
 lan Basunalla / niñ että caieki Luondocappalet wäri-
 sewät ja wapisewat hänen edesäns / ja jällens andawat
 ne cuollet Ruumit / jotca he owat tygöns ottanet. Ja

ne cuollet pitä ensin ylösnouseman / se on / ennen kuin me ylösotetan Christusta wastan / ja senjälken ne / jotca silloin eläwät / muutetan heidän cuolewaisesta menostans cuolemattomutehen / ja sitte / ynnä eläwät ja cuollet / yri toisens caussa ylöstemmatan HERRA wastan tulihin / ja sitte aina hänen causans olemaan. Ja silloin on woitto saata yllise cuoleman ja helwetin. Ja näillä sanoilla käske P. Pawali meitä keskenäm lohdutta / ja me mahdam myös sen kyllä tehdä / ja sitä wähemmän nyt cuolemata peljätä / ja waitca hän on carwas / ja cowa kärsiä / ei cuitengan hän ole nyt cauhia ja wahingollin / waan hän on paremmin tarpellinen / siinä että hän teke lopun / tämän Mailman turun ja wihelijäisyyden päälle / ja wie meitä meidän oiktahan Isän maahan jälle. Sentähden ei pida meidän ylönpaljon murhettiman / meidän edesmenneitä ystäwitäm. Sillä he owat nyt eroitetut tästä wihelijäisyydestä ja tuseasta / josa me wielä nyt olem / ja owat tulleet Christuren lepohon / josa he lepäwät wäijmeiseen duomioon asti. Silloin meidän ynnä heidän causans pitä jälle nhten tuleman / ja niin Christuren caussa loppumata oleman / jenga meille suocen Isä ja Poica ja Pyhä Hengi / Amen.

Joca niin tahto / mahta toisinans / muutoin pitä jongun muun textin Jumalan Sanasta / taincaldaisen kuin tästä seura / niin cuitengin että jos jocu manaus pidetän / että se laitetan sen jälken.

Joh. 11, 21. &c.

Nijn sanoi Martha JEsuxelle;
 H&Kra/ jos sinä olisit täällä
 ollut/ nijn ei minun Weljes olis
 cuollut. Mutta minä tiedän wielä/ et-
 tä caieki mitä sinä anot Jumalalda/
 ne Jumala sinulle anda. JEsus sanoi
 hänelle: sinun Weljes on ylösnousewa.
 Sanoi Martha hänelle: minä tiedän
 hänen nousewan ylösnousemises wij-
 meisnä päiwänä. Sanoi JEsus hänel-
 le: Minä olen ylösnousemus/ ja elämä/
 joca usco minun päälleni/ hän elä/ eh-
 kä hän olis cuollut: Ja jocainen cuir-
 elä/ ja usco minun päällen/ ei hänen
 pidä cuoleman ijancaiekiisest/ Usotcos-
 sen? sanoi hän hänelle: Ja H&Kra/
 minä uscon sinun Christuxeri Jumalan
 Pojari/ joca tulewa oli Mailmaan.

Rackat

Näät ystäwät / se on meille kyllä luonnolli
 nen / että me murhedim meidän ystäwitäm /
 cosca he ertanewat meistä tästä mailma-
 sta / ja me tiedäm Jumalan sanasta / että pyhät
 Niehet ja Waimot / meidän edelläm niin owat
 tehnet / ja ei ole sinä asias laitetus. Sentähden
 on se myös meille luwallinen / niin cuitengin / että
 me cohtullisest murhedim / ettei meidän murhem
 olis pacanoitten murhen caldainen / jotca eikä Ju-
 malan armosta / eikä ylös nousemisesta mitän tien-
 net. Sillä me / cuin Christityt olem / sen toiwomme /
 että meidän pitä elämäri jällens tuleman / niin
 että tämä catowainen ja syndinen elämä / joca caic-
 kinaisen murhen ja surun ala annettu on / pitä muu-
 tettaman ijancaikkiseri elämäri. Ja tämä ruumilli-
 nen cuolema / ei ole muu cuin synnin ja murhen
 loppu / jonga cansa me täsä mailmasa rascantetus
 olem / ja cugutan Jumalan sanas uueri / ja ne Chri-
 stityt / jotca cuollet owat / sanotan macawan wi-
 meiseen Duomion asti. Silloin he caikki pitä jäl-
 lens ylös nouseman / ja niin ijancaikkises ilos Ju-
 malan cansa oleman. Ja että me jencaldaissta toi-
 wom ja odotam / sentähden ei pidä meidän ylön
 paljo murhettiman meidän edes menneitä ystäwi-
 täm ; Waan kättämän ja ylistämän Jumalata / jo-
 ca meille tämän lohdutoren on andanut / ja sen
 täydellisest luwannut / että meidän ynnä heidän
 cansans

canfans ylös nousseman pitä / ja nijn ilman lop-
pumata aina yhdesä oleman.

**Euulcam mitä Esajas / Hesekiel / Job /
Salomon / Syrach / P. Johannes / P.
Pawali etc. Kirjoittawat Euolleista.**

Esaj. 26. v. 19.

Mutta sinun euolles eläwät / ja minun euollet
Kuunini noussewat jälleens euolluisa. Herättäkät
ja kersatecat / te jotea macatte Maan alla: Si-
jä sinun castes on wiherjäisen kedon caste / ja Maan on
euollet hänestäns andatwa.

Esaj. 57. v. 1. 2.

Wan Wanhurscas huoku / ja ei aiattete kengän si-
tä sydämmesäns: Pohät Wiehet temmatan pois /
ja ei siitä kengän pidä waaria: Sillä wanhur-
scat otetan pois onneistomudesti / ja jotea toimellisesti wa-
eldanet owat / tulewat rauhaan / ja lepäwät heidän
Caunniolisäns.

Ezech. 37. v. 1. &c.

HERRAN Käsi rupeis minun / ja HERRA wei-
minun hengesä lakialle kedolle / joca oli luita täy-
näns. Ja hän johdatti minun nijdän cautta om-
bärins: Ja cako / siinä oli sangen paljo luita kedolla /
ja cako / ne olit peräti cuiwetut. Ja hän sanoi minulle:
sinä Jhuusen Poica / luuleteos nämät luut jälleens elä-
wäri tulewan! Ja minä sanoin: Sinä sen tiedät HERRA
HERRA.

Ja hän sanoi minulle: ennusta näisiä luita / ja sano heil-
le:

le: te euiwetut luut / eulcat HERran sana. Näin sano HERra HERra näistä luista: caho / minä annan tulla teihin hengen / ja teidän pitää eläwäri tuleman. Ja annan teille Suonet / ja casiwatan Liban teidän päälleen / ja wedän nahän teidän päälleen / annan teille hengen / että te jällens eläwäri tuletta: Ja teidän pitää tietämän / että minä olen HERra.

Ja minä ennustin nyneuin minulle käsketty oli: nyin tuli hyminä / costä minä ennustin / ja caho ne rupeisit ličkunnan / ja luut tulit jällens yhten cükün jäsenehens. Ja minä näin / ja caho / siihen caswoit Suonet ja Liba päälle / ja hän peitti ne nahalla / mutta ei heitä wielä henge ollut Ja hän sanoi minulle: ennusta hengelle / ennusta sinä Ihmisen Poica / ia sano hengelle / näin sano HERra HERra: Sinä hengi tule tähän neljästä Tuulesta / ja puhalla päälle / että he jällens eläwäri tulisit. Ja minä ennustin nyneuin hän oli minun käskeny / silloin tuli hengi heihin / ja he tulit eläwäri / ja seisoi: jalwoillans / ja heitä oli sangen suuri joucko.

Ja hän sanoi minulle: sinä Ihmisen Poica / nämät Luut owat coco Iffraelin huone: caho / he sanowat: meidän Luum owat euiwanet / meidän toiwom on cadonnut / ja me olemmia huckunet. Sentähd n ennusta / ja sano heille: näin sano HERra HERra: caho / minä annan teidän hautan / ja tahdon teitä / minun Eansan

Eansan/sieldä tuoda ulos / ja saatan teitä Israelin maalle. Ja teidän pitää tietämän / että minä olen HERRa / koska minä olen teidän hautan awannut / ja teitä / minun Eansan / sieldä tuonut ulos. Ja minä tahdon anda minun Hengeni teihin / että te jälleens wicotte / ja saattu teitä teidän Maallen / ja teidän pitää hymnärtämän / että minä olen HERRa. Minä sen puhun / ja minä myös sen teen / sano HERRa.

Job. 19. 25. &c.

Minä tiedän minun Lunastajan elävän / ja hän herättä minun wännein Maasta. Ja minä puettetan tällä minun Nahallani / ja minä saan Eibasani nähdä Jumalan. Hänen minä olen näkewä / ja minun Silmäni eahowat händä / ja ei kengän oato.

Eecl. 7: 2. &c.

Suolema päivä on parempi kuin syndymä päivä. Parempi on mennä murhe huoneseen / kuin ilohuoneseen: toisessa on caickein Ihmissen loppu / ja elävä pane sen sydämeens. Parempi on murehtia kuin naura: Sillä murhen cautta sydän parane. Wyfasten sydän on murhe Huonesä / ja tyhmäin sydän ilo Huonesä.

Eecl. 11: 3.

Sosca Puu caatu josose caatu Etelään eli Pohjaan: cubunga hän caatu / sinne hän jää.

Syr. 7: 36. 39.

Sota myös hyvät työs cuolluitten päälle/ Ja mitä sinä itkänäs teet/ niin ajattele loppua/ ja niin et sinä coscan syndiä tee.

Ibid. 10: 9. &c

MItäs coreilet sinä waiwainen Tubca ja muldas/ Joca et cuitengan mitän muuta ole kuin ilkiä loca eläisäs. Ja waicka läkärit caurwan heitäs siitä waiwawat. Niin se cuitengin sih n loppu: tänäpän Cuingas/ huomena cuollut. Ja cosca Ihmisen on cuollut/ niin hänen syöwät Madot ja Toucat.

Joh. 5. 25. &c.

Sihen aicau/ sanot JEsus Judalaisille: Totifest/ totifest sanon minä teille/ hetki tule ja nyt jo on/ että cuollot saawat cuulla Jumalan Pojan Äänen: ja jotea sen cuulewat ne saawat elä. Sillä niincun Isälli on elämä ihesäns/ niin andoi hän myös elämän Pojalle ihesäns oleman: Ja on hänelle myös andanut wallan duomita/ sillä hän on Ihmisen Poica/ Mikät tätä ihmetelö: Sillä hetki tule/ jona caicki ne jotea haudois owat/ saawat cuulla hänen ämens. Ja pitä edes tuleman/ ne jotea hywä tehnet owat/ elämän ylösnousemiseen. Mutta jotea paha tehnet owat/ huomion ylösnousemiseen.

Rom. 8. 10. &c.

Jos sijs Christus trisiä on/ niin Ruumis tosin on cuollut synnin tähden: Mutta Hengi on elämä wanhurscauden tähden. Jos nyt sen Hengi/ joca JEsus

ca Jesuren cuolluista ylös herätti/ asu teisi/ niñ myös
se/ joca Christuren cuolluista herätti/ on teidän cuoles
waiset Ruumin eläwäri tekewä/ sen teisi asuwaisen
Hengens cautta.

Job. 14. v. 1.

S Hminen wainuosta syndänyt elä wäähän aica/ ja on
täynnäs lewottomutta: Caswa niñ cuin cukat-
nen/ ja lange/ pakene niñcuin warjo/ ja ei pysh.

Ibid. v. 5.

D Anelle on määrätty aica/ hänen cuicauttens lu-
eu on sinun tyköns: sinä olet määrän asetta-
nut hänen etens/ jota ei hän täida kändä ylise.

Dan. 12. v. 2. &c.

T A monda/ jotea maan tomus macawat / heräjä-
wäit/ muuttamat hancatiseen elämään/ ja muuta-
mat hancatiseen pilkkan ja häpiään. Mutta opetta-
jat paistawat / niñcuin taiwan kirkaus / ja jotea mon-
da opertawat wanhuriseauteen / niñcuin T. ihdet alati
ja hancatiseesti.

Pfal. 39. v. 5. &c.

K Era opeta minua ajatteleman minun loppu-
ani / ja mikä mitta minun elämälläni on/ tietä-
pent että minä ercanen täällä. Casjo/ minun päiwäni
owat kimmeneen lewens tyköns / ja minun elämäni
on niñcuin ei mitän sinun edes: Euin aiwan turhat

owat caieki Jhmiset/ jotea euitengin nijn suruttomast
elawát. Sela. Waan he menewát pois nancuin
warjo/ ja tekewát heillen: huckan suuren murhen/ he
cocowat/ ja ei tiedá eua sen saa. Ja nyt HERR-
ra/ mihingá miná iheni luotan? sinuun miná touwoi.
Wapahda minua caieki sia synneistáni/ ja álä minua sal-
li hulluden pilcari.

Pfal. 90. v. 12.

Beta meitä ajatteleman/ että meidän pit.ä cuo-
leman/ että me nimmártawáiseri tulisin.

Eccl. 9. v. 12.

Jhmisen tiedá hänen aicans/ waan nijnucuin
Calat saadan wahingollisella ongella/ ja nijnucuin
Linnut kástitet in paulalla/ nijn myös Jhmiset
temmattan pois pahalla ajalla/ cosca se ákistá tule hei-
dán päällens.

Syr. 5. v. 8. 9.

SEntáhdén álä wihwyttele sinuas káändámást
HERran tygö/ ja álä lycká yhdestá wáiwáista
toiseen: Sillä hänen wihans tule nopiast ja costa si-
nulle/ ja cadotta sinun.

Syr. 17. v. 21.

Nijn káänná siis ni t sinuas HERran tygö/ ja hyljá
synninen elámás: Rucoile HERra/ ja lacta pa-
hasta: Pidá sinuas sen corkeiman tygö/ eria
wáaryhdestá.

Syr. 38. v. 16. &c.

WDican/ cosca jocu cuole/ nijn itke hánda/ ja wa-
lita nijnucuin se joca suuren surun on saanut/
ja káátri hänen Ruuminis cohtullisest/ ja anna há-
nen

nen cunnialisesti tulla haudaan. Sinun pitää catkerasti itkevän / ja sydäimesti murhelinen oleman / ja walitus itcua pitämän / senjälken kuin hän on ollut / wähiinmärikin hyri päivä eli cari / ettei sinua panetellais. Ja ota jälleus lohduitus / ettes murhella täytetäis: sillä murhesta tule cuolema / ja sydämen abdistus teke woi-mattomari. Murhe ja köyhys saattawat sydämen wä-littämän ylitse määrän kuisaures. Mä päästi murhetta sydämees / mutta estä händä tykö: Ujattele loppua / ja älä unhotata sitä. Sillä ei siellä ole palautta / eikä se auta händä mitän / mutta sinä teet ihelles wä-hingon. Muista händä / niñcuin hän on cuollut / niñ pitää myös sinungin cuoleman : Eilen piti minun / tänä-pän sinun.

Syr. 40. 1. &c.

Wihelijäinen ja surkia meno on caickein Ihmisten elämällä / hamast Nitin Eohdusta / niñ syhen asti cuin he jälleus maahan haudatan / joca on meidän caickein Nitin. Täällä on aina Murhe / pelco ja wä-mem cuolema odottaminen : Niñ sen cuin suures cunnias istu / cuin halwimmangin Maan päällä : Niñ sen joca Silkiä ja Erunua canda / cuin sengin joca rohti-mihin on puetettu.

Joh. 5. 24. &c.

Stisesti / totisesti sanon minä teille : Joca cuule minun sanani / ja usco sen joca minun lähetti / hänellä on iñancaickinen elämä : Ja ei hän tule duomioon / wäan mene cuolemast elämähan.

Rom.

Rom. 5. 12. &c.

Sincuin yhden Ihmisen kautta on syndi Mailman tullut / ja synnin kautta cuolema / ja nyin on cuolema tullut caickein Ihmisten päälle / että caicki ovat syndiä tehnet.

Rom. 14. v. 7. &c.

Kyrrikän meistä itsellens elä / eikä kyrrikän itsellens cuole. Sillä jos me elämme / nyin me HER. ralle elämme: Jos me cuolemme / nyin me HER. ralle cuolemme. Sentähden joco me eläm eli cuolem / nyin me HERran omat olem. Sillä sentähden on myös Christus cuollut ja ylös nousut / ja jälleens eläwäri tullut / että hän olis cuolluitten ja eläwitten HERra.

1 Cor 15. v. 50. &c.

Mutta minä sanon / rackat weljet / ei Liha ja We. ri taida Numalan Baldacunda peridä / ja ei tumeldu pidä turmelematoinda perimän. Caho / minä sanon teille salaisuden: en me tosin caicki nucu / waan caicki me ajan rahdusa muutetan / silmän räpä. yres / wäimeisellä Basunalla: Sillä Basuna soi / ja cuollet pitä turmelematoinna ylös nouseman / ja me tulemme muuteturi. Sillä tämä catowa puke päällens catomattomuden / ja cuolewa puke päällens cuolemattomuden. Mutta cosca catowa puke päällens catomattomuden / ja cuolewa puke päällens cuolemattomuden / silloin täytetän se sana kuin kirjoitettu on: Cuolema on niesty woitosa: Cuolema / cusa on sinun otas? Helwetti

cusa on sinun woittos? Mutta cuoleman ota on syndi/
 syntin woima on laki. Mutta kytos olcon Jumalan /jo-
 ca meille woiton andanut on meidän HERRAN JESU-
 ren Christuren cautta.

Ebr. 9. v. 27.

Suickein Ihmisten pitä wihdoin cuoleman /
 mutta senjälken duomio.

Apoc. 14. v. 13.

SA minä cuulin änen Tairwasta minulleni sano-
 wan / kirjoita: Nutuat owat ne cuollet / jotca
 tästälähin HERASA, cuolewat: Ja / Hengi sano:
 Heidän pitä lewämän heidän töistän / sillä heidän te-
 cons noudattawat heitä.

Apoc. 20. v. 6.

Nutuas ja pyhä on se / jolla on osa siinä ensimmäises y-
 lös nousemis: Näden päälle ei ole toisella cuole-
 malla yhtän walda: Waan he tulewat Jumalan
 ja Christuren Papiiri / ja hallitewat hänen cansans tu-
 hannen Wuotta.

Apoc. 21. v. 1. &c.

SA minä näin uden Tairwan ja uden Maan / sil-
 lä ensimmäinen Tairwas ja ensimmäinen Maa ca-
 tois / ja ei Meri sillen ole. Jaminä Johannes näin
 pyhän caupungin / uden Jerusalemin alas astuwan
 Tairwasta Jumalalda valmistetun / nkncuin morsia-
 men caunistetun hänen miehellens. Ja cuulin suuren Ä-
 nen Tairwasta sanowan: Eako / Jumalan Maja Ih-
 misten seas / ja hän on asuwa heidän cansans / ja he
 tulewat hänen Cansarens / ja ihe Jumala on olewa
 heidän cansans / ja heidän Jumalans. Ja Jumala on
 pyhkiwä pois caicci khynelet heidän Silmistän / ja ei

cuolemata pida sillen oleman: Eikä itkua/ eikä parua/
eikä kipa pida sillen oleman: Sillä ne endiset pois-
meit.

APOC. 21. v. 7.

T Oca woitta/ hänen piti caicki nämät verimän/
ja minä olen hänen Jumalans/ ja hänen pita
oleman minun poican. Mutta nyille pelcureille
ja uscottomille/ ja hirmuisille/ ja murhaille/ ja salawuo-
teisille/ ja welhoille/ ja epäjumalisille/ ja caickille walhet-
telijlle/ pita osa oleman sinä järwesä/ joca tulesta ja
tuli kiwestä pala/ joca toinen cuolema on.

Castamattomain Lasten hautamises/ heitetän Mul-
da heidän päällens/ ja luetan ainoastans Isä meidän/
ja Siunaus.

CAP. IX.

**Quinga niiden canssa tehtä-
män pita/ joca mestatan ja päi-
wildä pois otetan.**

**Ensist mahta Pappi mennä sen tygö/
cuin mestattaman pita/ cusa hän fangiudes
istu/ ja lohduitta händä tällä tawalla.**

R Acas Weljen (Sisaren) ettäs nyt olet kün-
niotettu ja fangiuteen pandu/ sinun pahain
etecois tähden/ niin ylistä ja kättä Jumalata
sen suuren armon edestä/ ettei hän sinua sinun
ansios

anſios jälken iſe tuoren työn päälle/ ſinun ſynnifäs ja Jumalattomudeſas rangaiſiut ole/ mutta on ſallinut ſinun cableiſa ja ſangiudeſa curitetta; ſenpäälle että ſinulle mahdais olla aica ja neuwon Tila/ ſillä tavalla tuta ſinun pahatecoſ/ catua ſinun ſyndiäs/ ja moninaista yliſekäymifitäts/ ja paeta ſen laupian Jumalan tygö/ armollifelta (ſynnin) anderi ſaamifeita/ joca ei tahdo yhdengän ſyndifen cuolemata/ mutta että hän käändä iſens ja ſancaiſiſeſt elä.

Eſi ſinun pidä myöſ epäilemän/ että Jumala cuitengin on ſinulle/ yri laupias ja armollinen Iſä/ ja teke caiſti ſinun parhāres. Sillä että yri hyvä Iſä toiſinans otta wiſan/ coſca Lapsi ricco/ nijn on myöſ Jumala ſinun canſas tehnyt/ ja lyönyt ſinua hänen Iſäliſellä wiſallans/ ſijnä/ että ſinä pahain tecois tähden olet künniotettu/ ja ſangiuteen pandu/ ja waicka tämä on ſinun cowa ja carwas kärſiäres: Nijn cuitengin on ſe ſinun Sielulles tarpellinen. Sen ſinun Taiwallinen Iſäs paremin tietä/ cuin ſinä. Sentähden anna ſinus hänen halduns/ ja anna hänen ſinun canſas tehdä/ cuin hän tahto/ hän kllä ſinua rangaiſe/ mutta keta hän rangaiſe/ ſano Raamattu/ ſitä hän racaſta. Sinä olit Berkeleen paulaan tullut ja ſijhen ſyndyn langennut/ jonga tähden ſinä olet nyt künniotettu. Berkele ſinun petti ja ſaatti ſinun ſitä tekemän/ a tahdoi ſinua ſen cautta wiedä ſancaiſiſeen cadotureen/ ſinun waaras on Jumala ſinun Taiwallinen Iſäs armollifeti

cahonut/ ja sinun perkeleen käsist ottanut/ ja pane nyt ajallisen rangaisturen sinun päälles/ joca wähä on sen sichten/ cun sinun edesäs seisoi/ ja wähy wähan aica. Jollei Jumala olis näin sinun puolehes cahonut/ ja andanut sinua kynniotetta/ olis suuri waara ollut sinun Sielustas/ ettei Perkele olis enämbihin ja suurembihin pahatecoihin sinua wetännyt/ ja sen cautta/ suuremmat ja wahwemmät siteet pannut sinun päälles. Nyn että hän olis ilman caiketa awuta eli newwota / wienyt sinun ifancaicikiseen cadotureen. Sentähden älä tätä ylönpaljo peljässty ja murheti/ waan ole Jumalalle cuulainen/ ja kärsiwäinen/ ja kytä händä/ ettei hän andanut sinun käyda oman mieles/ ja Perkeleen haicuturen jälken synnisä ja cadoturen tiellä/ anna sinus Jumalan käsijn/ ja tydy siihen. Tämä elämä on täynnäs syndiä ja murhetta/ mutta se jonga hän meille jällens anda/ on pyhäi/ wanhurskas/ autuas/ ja pyssy ifancaicikisesti.

Sytte kysykän Pappi hänelle/ jos hänen syndius ahdistawat händä/ ja jos hänellä jotakin on toista wastan/ ja manatean händä/ että hän ano nyltä anderi/ joita wastan hän on rickonut/ ja erinomaisesti nyltä / joita wastan hän tämän synnin on tehnyt/ jonga tähden hän nyt rangaistan. Ja pitä händä manattaman/ että hän pane pois sydämeftäns/ caiken wihan ja wainon/ joca hänellä on nytä wastan/ jotea hänen andawat päiwildä pois otta. Ja ehkä cuca se olis/ joca hänen mielens on rickonut/ nyn pitä hänen anda-

andaman hänelle anderi / jos hän muutoin tahto Jumalan ystävyyttä saada. Ja pitää händä myös neuvottaman / että hän pane pois sydämeensä / kaikki maailiset murhet ja ajaturet / ja pitääkin hänen / hänen taitvollisen Isäns tygö / joca tahto hänen tästä maailmasta pois cuchia. Ja mahta Pappi pitää hänen tygöns sen manauksen / joca tässä edellä seisoo Satraista / cuinga niitä pitää manattaman / ja näin alca:

Kacas Weljen / cuinga sinun menos on / ahdistaco sinun syndis sinua? Pag. 1 3 7. seqq.

Ja siette pitääkin Pappi hänen edesäns sen manauksen / tunnustoren ja ripin / joca siinä jälken seura / ja jos hän tahto otta Christuren ehtollisen tygöns (joca sangen tarpeellinen olis) niin pitääkin hänen edesäns sen manauksen / joca sen päälle tehty on / ja tässä edellä seisoo / että hän juuri hywin tietä / misä aitoimisessa hän sen teke. Ja cosca hän ulos wiedän / mene Pappi hänen cansjans / lohduutta ja mana händä / ettei hän mitän sittä epäillis / että hänen syndis owat anderi annetut / Christuren pñnan ja cuoleman tähden. Ja cosca hän sinne tule / cusa hän pitää mestattaman / niin lohduuttacan Pappi händä tällä tawalla.

Kacas Weljen / se on nyt niin lähes joutunut / että sinun pitää tästä maailmasta lähtemän / sinun taitvollisen Isäns tygö / niin ole nyt hywäs turwas / sinun syndis owat sinulle anderi annetut / ja ota nyt esimerki Christurest / joca

ca oli hänen taiwaliselle Isällens cuuljainen haman
 ristin cuoleman asti / jonga hän kärkei ei hänen /
 waan sinun / minun / ja coco mailman syndein e.
 dest. Nijn ole myös sinä hänelle cuuljainen täsä
 cuolemasa / jonga sinä karsit sinun omain pa-
 hain tecois tähden. Ja waikka tämä cuolema
 jongas nyt karsit / mailman edes on häpiällinen /
 nijn ole cuitengin karsiwäinen: Christuren cuo-
 lema oli myös häpiällinen; cuitengin oli se tarpelli-
 nen / nijn että sytä tuli caicki meidän autudem. nijn
 on myös sinun cuolemas häpiällinen / ja ei ole cui-
 tengan ilman hedelmätä. Sinä olet tehnyt julki syn-
 nin / joca Jumalan oikeuden jälkeen pitä rangaista-
 man. Sen waati myös yhteinen tarwe / että sen-
 caldaiset synnit rangaistan. Sentähden ei ole si-
 nun cuolemas nyt ilman hedelmätä ja hyödytyst /
 Ensisit / ylistetän Jumalan oikeus / sinä että se jo-
 ca pahoin tehnyt on rangaistan / nijneuin hän on
 käskenyt Esiwallan sencaldaista rangaista. Sillä
 se on Jumalan cumiari / että hänen käskyns jäl-
 ken tehdän. Nijn sinä myös palwelet sinun Chri-
 stiweljes sinun cuolemas cansa yhteiseri tarperi /
 sijnä että he ottawat pelwon sinun cuolemastas /
 jotea tahtowat paha tehdä / että he mahtawat
 sitä cartta / josta sitte tule rauha ja lepo yhteiseri
 hywäri. Sentähden ole hywäs turwas / ja kii-
 tä

tä Jumalata/että hän ſinun pahau menos/hyvään
loppuun on laittanut/että ſinä taidat palwella ſekä
händä että ſinun lähimäiſtäs/ ſinun cuolemallas.
Kärſi cuolemata iloiſeſti/ſiſtä ſeuva hedelmä. Anna
nyt nähdä yri caturwainen ia uſcowainen ſydän/
ja älä epäile / että Jumala / joca ſinun cuolemas
jongas olet anſainut/on kääändänyt hänen cunnia-
rens ja yhteifen Canſan parhari/ei ole ſuingan ſinua
unhottanut/mutta otta ſinun tänäpänä Paradij-
ſin. Niincuin hän teki ryöwä rille/joca hänen canſ-
ſans riſtinnaulittin. Ja cuule nyt tämä P. Ewan-
gelium ſinun uſcos wahwiſtoreri:

Sihen aican riſtin nauliſit he ca-
ſri Ryöwäritä JEsuxen canſa/
yhden hänen oikſalle / ja toifen
hänen waſemalle puolellens. Ja niin
tuli Raamattu täytetyri / pahoin te-
kiſtten ſecan hän on luettu. Mutta yri
niſtä pahointekiſtä/ jotca olit ripuſte-
tut/pilcais händä ja ſanoi: Gos ſinä
olet Chriſtus/ niin auta iſe ſinuas / ja
meitä. Niin ſe toinen waſtais/ ja nuh-
teli händä ſanoden: etkö ſinäfän pelkä

Jumalata/ joca olet samas cadotures.
 Ja tosin meille tapastu oikein/ sillä me
 kärsim sen cuin me olem ansainnet/
 mutta tämä eij ole mitän paha tehnyt.
 Ja sanoi Jesuxelle: HERRa/ muista
 minun päälleni/ coscas tulet sinun
 Baldacundaas. Nijn sanoi Jesus
 hänelle: Totifesti sanon minä sinulle:
 Tänapänä pitä sinun oleman minun
 canhani Paradissis.

Sütte sano Pappi läsnä olewaisten tygö.

Wackat ystävät Christures Jesuxes/ joca
 olette tähän ulostullet tämän meidän Wel-
 jem cansa/ joca nyt cuoleman cautta/ pitä
 meistä ercaneman/ minä manan teitä/ että te
 langetta polwillen/ ynnä hänen cansans/ ja ru-
 coillet hänen edestäs Jumalata/ että hän wah-
 was uscos nyt cuolis Jesuxen päälle.

Rucoilcam.

Satekivaldias ijancatekkinen Ju-
 mala/ meidän HERRan Jesu-
 xen Christuren Isä/ joca annat
 sinun

ſinun laupiudes paista ylike caickein
ſinun tecois/ caſo nyt armollifeſt tä-
män ſinun kōyhän ſangis päälle/ jon-
gas tänäpäiwän tahdot cuſua täſtä
waitwaiſeſta/ ſurkiasta ja ſyndiſeſt elä-
mäſtä: Anna hänelle Pyhän Henges
armoja hänen ſydämehens/ että hän
uſcos wahwana pſyis/ ja cuolis niin-
cuij autuas Ihminen/ anna ſinun
rackan Poicas Ieſuxen Chriſtuxen ſa-
noa hänelle/ niincuij hän Ryöwäriſſe
Kriſtin päällä ſanoi/ tänäpäiwänä pi-
tä ſinun minun canſani oleman Pa-
radifiſſi. Älä caſo hänen suurten ſyn-
diens puolen/ waan ſinun suuren lau-
piudes päälle/ ja ſen catteran ja cowan
cuoleman päälle/ jonga ſinun Poicas
hänen edeſtäns on kārſinyt. Anna hä-
nen täſtä Mailmaſta niin eritä/ että
hän wijmeiſellä Duomiolla/ mahdais
ylös.

ylösnosta wanhurscasten ylösnouse-
mises/ ja pyyhä sinun canhas ijancaie-
kifest: sen saman sinun rackan Poicas/
JEsuren Christuren meidän HEKram
cautta / Amen.

Senjälken mahdetan weisata / Ne cuin eläm
Maan päällä &c. Laicka jocu muu Jumalinen
Psalmi. Sijtte sanocan Pappi hänelle.

Nacas Weljen (Sisaren) älä mingän muun
päälle ajattele/ mutta JEsuren Christuren
päälle/ joca sinun edestä on kärsinyt cuo-
leman. Älä epäile/ että hän totifest on sinun can-
has / ja autta sinua/ ja waikka sinä kärsit cuole-
man/ niñcuin pahoin tekiä/ niñs mahdat cuiten-
gin olla iloinen / että Ryöväriin cansa Ristin
päällä / tämän sinun kärsimises alla tunnet/ mi-
tä sinun pahatteeos ansainnet owat; Ja että si-
nä cuolet Christurelle / se on / yhdesä totisesa usco-
sa JEsuren Christuren päälle/ ja epäilemättömä-
sä wahwisturesa JEsuren Christuren täydellisestä
marosta/ sinun ja caiken Mailman syndein edestä;
Sentähden pitä myös sinun tuleman hänen wal-
dacundans hänen cansans. Ja minä sanon sinul-
le täydellisesti JEsuren Christuren puolest/ että
sinun Sielus pitä tuleman tänäpäiwänä Paradi-
sijn

ſiin. Anna ſinus ſen tähden Jumalan haldun/
ja ſano ſinun Taiwalliſen Iſäs tygö/ niñcuin ſinun
Wapahťajas ja Lunahťajas Iſus Chriſtus riſtin
päällä ſanoi: Iſä/ ſinun kásijs minä annan minun
Hengeni.

Eoſca nyt niñ lähes joutunut on/ että hän pitä meſtat-
taman/ alca Pappi Wirren: O Pyhä Hengi tule
nyt tänñ etc. eli jongun muun ſowe-
lian Wirren.

NOs myös niñ olis / cuin toisinaan tapahtu/
etta ſe/joca ſurmatan/ teke izens peräti wiatt-
tomari ſiihen aſiahä/cuin hänen päällens on
cannettu / ja jonga tähden hän pois hengeldäns
duomittu on/ niñ mahta hänelle muitten ſeas mui-
ſtutetta/ että waicka hän luule izens wiattomari
täſä aſias/ cuin hänen päällens ſanotan/ tietä Ju-
mala cuitengin ſyyñ hänen canſans. Andacan ſen-
tähden hänens Jumalan kásiñ/ ja ſaldican hänen
meidän canſam tehdä pyhän tahtons jälken. Ja
waicka me wielä Ihmiſten edes oliſim wiatto-
mat / niñ emme cuitengan ikänäns taida niñ elä/
ettei meillä ole ſyndiä Jumalan edes / jonga täh-
den hän taita meitä vangaiſta/ jos hän niñ tahto.

Toinen Tapa.

I. Kuſytän Fangilda/ mungä tähden hän on pan-
du fangiuteen? Jos hän ſano ja tuunusta ſyndins ja ſuu-

ren erhehtyensä Jumalan käskyä vastaan/ ja ei pyhää sitä peittä/ edeswastata ja wähetä/ niin se on merkki ihken/ että hän on caturwainen/ ahdistetan tehtyen syndeins ylise/ tahtoen sowitta ihens Jumalan cansa. Ja sen päälle että hän sitä paremmin pidäis tuleman ihkins tundoon/ rupeis äkäyndymän ja cauhistuman sitä paha/ cuin hän tehnyt on/ ja sitte Jumalan Sanasta lohduiteturi tulis/ pitä Pappin

II. Kysymän häneldä/ jos hän on mielelläns cuullut Jumalan Sana/ pannut sen sydämeens/ ja ahkeroinnut ihens nöyrydestä/ ja cuultaisudesta Jumalata ja hänen käskyjäns vastaan? Jos hän wasta ja tunnusta ihens suureri syndiseri ja lain rickojari/ joca wäähän/ taicka ei ensingän/ huoli Jumalasta ja hänen pyhästä Sanastans/ niin alca Pappi/ cuitengia sowelioilla ja suloisilla sanoilla hänelle mieleen johdatta/ mikä suuri syndi se on/ ilön cahoa Jumalata/ ja hänen käskyjäns/ ja sencaldaisella syndisellä menolla wäärin käyttä Jumalan lahjat/ hänen terweydens/ jäsenens/ jotca Jumala luonut ja hänen hywydens cautta woimas pitänyt/ elättänyt ja waatettanut on. Tästä selitetän/ mutstutetan ja teroitetan se käskysana/ jonga hän ylise käynyt on/ ja hänelle näytetän/ mikä cuolettawainen ja cauhia syndi se on/ cuin hän tehnyt on.

III. Jos niin tapahtu/ että jocu caturmatoim ei anna hänen ihkins käyda sydämeens/ mutta seisowahwasti sen

ſii ſen päälle / että hänelle tapahtu wäärſys / ei myöſ
muutoin lucua pida eli tottele yhtäkän manauſta ja wa-
ramiſta ſancaiſteſta cadotureſta. Niin ei ole ſencaldai-
ſen ylönannetun Jhmisen canſſa enä wäimeifeldä yhtän
muuta wälicappaletta / ein että täydellä todella hä-
nelle näytetän ſe waara / cuin taincaldaiſille lain ylihe-
känwille lähety / nimittäin / enſiſtä corkian Eſiwallan
rangaiſtus / jota hän langennen duomion jälken ei tai-
da wälttää / mutta hengens tähty anda. Sittte cuin ſe
on tapahtunut / ſeiſo hänen edeſän Jumalan anga-
ra ja oikia duomio / ja ſancaiſinen cadotus / ſilloin thecul-
lengin annetan ja maretan töidens jälken: Sillä ei ole
yhtän muuta uloſkäymiiſi odottamiſta / cuin kerran
cuolla ja ſitte duomio. Ja on tämä duomio jo par-
hallans Chriſturelda caickein jumalattomain ja catu-
mattomain Jhmisten ylihe uloſ ſanottu tällä muoto:
Mengät pois minun tyköni / te kirotut ſancaiſi-
ſeen tuleen / joca on walmiſtettu Perkelelle ja
hänen Engeleillens. Matth 25. v. 41. Jos et ſinä tah-
do catuwaiſeſta ſydamieſtä tunnuiſta ja catua ſinun ſyn-
diäs / ja rucoilla Jumalata ſyndein anderi ſaamiſeſta /
tulla nlös auteturi / ja lohduſteturi Jumalan ſanaſta / ja
HERRän corkiaſi Ehtollieſta / niin ei ſinun ole muuta
odottamiſta / cuin ſancaiſinen waiwa ja piina Helwe-
tiſ / cuſa ſinun tules ei pida ſammuman / eikä ſinun
matos coſcan cuoleman. Likeminä ei taida kändä /
elickä cowemunilla ſanoilla liicutta yhden ſuuren ſyudi-
A a 3
ſen

sen syhdändä. Jolleikä hän käännä itsens/ nijn pitä hän jätettämän Jumalan oikian duomion ala: Cuitengin ei pidä Saarnamiehen suuttuman manamast händä parannooreen wijmeiseen aicaan asti.

IV. Mutta jos se köyhä ja wihelijäinen syndinen/ joca hengelsbäns pois duomittu on/ tunnusta/ syhdänestäns catu ja itke syndiäns/ pitä händä cahdella tawalla loh- dutettaman/ niimitäin/ ensist hänen surullisen ja ah- distetun omantundons puolesta/ sytte wastoin sitä häpiä- listä rangastusta ja cuolemata/ cuin hänen täyty kār- siä. Omatumnon lohutus on tämä/ että Jumala otta caicki syndiset armoins Jesuren Christuren ansiontä- den: Nijn että cusa syndi on suureri tullut/ sijnä on Jumalan Armo ja Laupins ylönpaaldiseri tullut. Rom 7. v. 20. Sillä Jumalan Armo on suurempi cuin caicki synnit / Sillä ei Jumala tahdo yhdengän syndisen cuolemata/ mutta että hän käändä itsens ja elä. Ja waicka yhden Ihmisen synnit taitawat olla monet ja cauhiat/ cuitengin on Jumala nijn suuri ar- mosta ja laupudesta / että jona päiwänä ja hetkenä hän eatu syndiäns/ ja yhdellä oikialla parannurella kää- ndä itsens Jumalan tygö/nijn hänelle seisoi armon o- wi Christuren tähden/ joca on sowindo/ ei ainoastans meidän/ waan caiken Mailman syndein edest. Esimerki on Rnōwäris/ joca Christuren cansa ristii- naulittin. Tästä taitan usiambia Raamatun sanoja ja

Esi.

Esimerkijä edes tuoda Jumalan mittamattomast Armost ja Laupiudest.

V. Odotetan hänelle/ hänen omasta esimerkistän/ että Jumala on ehinyt hänen parastans ja hancatckista hywyttän: Sillä/ jollei Jumala olis näyttännyt hänelle niin suurta pitkämielisyttä / hänen caubioisa pahoisa tegoisans / niin olis hän jo aica ennen ollut cadoturen Lapsi/ että hän oli ansainnut sekä ajallisen että hancatckijän cuoleman.

VI. Estä Sielun Painen/ niin paljo kuin mahdollinen on/ sangan surulliset ajatoret / joilla hän waitwatan / sen häpiällisen cuoleman ylise / jonga hänen täyty kärsiä / sillä: että Christuren / joca wiattomasti kärsi / tämän pahaneckisen Mailman syndein tähden / täydyi sen häpiällisen ristin cuoleman ala käydä / ja ristiinraulitta cahden Rindw. irin keskellä / joista toine sanoi sen oikein olewan / mitä he pahain tecoins tähden kärsiit / niin on myös sinun cansas / sinä olet tämän cuoleman hywin ansainnut / sentähden kytä Jumalata / että sinä tämän cautta taidat kärsiä / sinun hywin ansaitun rangaitstures ajalliseit / ja sillä tawalla wälttä sen hancatckisen rangaitsturen ja waitwan Helwetiis. Tämä häpiä saa pain lopun / mutta se tulewainen pyis hancatckisesti caikille eatumattomille syhdisille: Näin sinä myös mahdat syhäimestäs iloita / että sinun omatundos taitan paljota paremmiin tämän cgutta lewolliseri tehtä / sinä
että

että sinä olet pahoin riekonut Jumalata ja sinun läht-
mäistäs vastaan / ettäs niin tulet Jumalan oikian duo-
mion jälkeen / omalla esimerkilläs muillen, cartanniseri/
ajatellen tämän kautta sinulles tapahtuwan suuren
armon Jumalaltda / ettet sinä keskellä sinun catumatto-
muttas / ja caubioisa synneisäs ole tullut pois temmatu-
ri / sillä että Jumala saldi hänen oiktaasta duomioistans
ja costostans mouda epäluicuista tuhatta huclua / silloin
cosca he enimmästi synneisäns upotettuna macawat: Ja
täytyt niin kirsia jancalcisen häpiän / pilcan ja häwdä-
styren waiwan siasa / jonga sinä sinun catumises ja cum-
liaisudes kautta tällä ajallisella rangaisstorella caicti tai-
dat wälttä. Ajattele nyt siis sitä / että meidän wai-
wam (meidän rangaisstoren ja cuolemam) jota ajalli-
nen ja kewiä on / saatta meille jancalcisen ja
määrättömän cunnian; Jotca emme näkywäisiä
cago / waan näkymättömiä: Sillä näkywäiset
owat ajalliset / mutta näkymättömät jancalciset /
2. Cor. 4. 17. &c.

VII. Jos Saarnamies ymmärtä / että ne päiwil-
dä pois otettawat wihoittelewat / ja owat carwalla mie-
lellä heidän päälle candajans ja waatians ylise / että
he pahain tecoms tähden pitä tuleman rangaisfuri.
Macca myös toisnans muuta heidän mielesäns / joiden-
ga canfa heillä on eripuraisuus / rista ja torat; Tätä
mahta Sielun Painmen poispoista ja estä / sillä tawal-
la / cun yhtessefti saarnatan ja waroiton näitä sopimat-
tomia

tomia Jhmifiä heidän wihaſtans ja catkerudeſtans/ ni-
mittain / että ſencaldaiſet ſynnit owat myös ſyy hän-
caicchiſeen cadotureen: Sentähden ſano Chriſtus Matth.
18. v. 34. ſitä pahanelkiſeſtä ja armottomaſta palwel-
jaſta / että hän pitä annettaman murhajan / ſe on / Ber-
keleitten käſijn. Ja njyn on meidän taiwallinen Jſäm
tekwä caickein njyden canſa / jotca ei ſydämeſtäs an-
deri anna weljellens. Ja njyncuin ſinulle waiwaiselle
ſyndiſelle on kyllä tekemiſtä ſinun murhas / huorudes
eli warcaudes / r. wicas ſowittaiſas / njyn ei ole nyt aica /
wjmieifellä hekkelläſä ajatella mielicarwauden ja coſton
pnyynnön päälle. Sillä mitäs tahdot ſen canſa mat-
caan ſaatta / ſinun pitä cuitengin henges andaman /
waan ſinä iſe eſtät ſinus häncaicchiſeſt autuudeſta ? Ja
Berkele yllnttä ſinua ſinun pahan lihas cautta ſencal-
daiſijn käytorijn ja pahoin ajaturijn : Ajattele ſiis nyt
ainoaſtans ſitä / että cubunga puu lange / ſinä ſe myös
pſy macamas. Ja njyncuin meidän HERRam löytä
ſinun ſydämes halun olewan / coſca Sielu Ruunniſt er-
cane / njyn pſy myös ſinun duomios.

VIII. Ja wjmieiferi / tehdän ſen catuwaiſen canſa /
tällä tawalla / cuin ſeura :

Tunnuſtacos tämän ſyndis Jumalan ja Jh-
miſten edes ? Waſtaus: Tunnuſtan.

Cadutcos ſinun ſyndis / ja panetcos ſydämeſtäs
pahari / ettäſ Jumalan ſinun Luojas njyn raſcaſti

wihoittanut / ja sinun lähimäiselles niin suuren
wääräden ja wäkiwallan tehnyt olet?

Wastaus. Cadun.

Rucoiletos hartasti / ja caikesta sydämeštäs /
että Jumala tahdois anderi anda sinulle sinun
syndis / ja ei itänäns enä sinulle sinun pahoja te-
cojas tygö luke? Wastaus. Rucoilen.

Rucoiletos myös caturwaiselt sydämešt / että
caikki ne / joita wastan sinä rickonut / ja jotca syn-
neilläs wihoittanut olet / tahdoisit sinulle sinun
ricores anderi anda / ja ei sinulle tygö luke sitä
wahingota ja puutosta / cuins heille tehnyt olet?

Wastaus. Rucoilen.

Uscotcos myös että Jumala tahto olla sinulle
armollinen Jesuren Christuren ansion ja maron
tähden / ja anderi anda sinulle sinun syndis?

Wastaus. Uscon.

Sens mahdat wahwasti usco / sillä Jumala
sano ize: Ezech. 18. Nijn totta cuin minä
elän / ei minulla ole yhtäkän ilo juma-
lattoman cuolemasta / waan että hän
fääändä izēs pahasta menostans / ja elä.

Uscotcos / että Jumala on andanut Saarna-
wiralle woiman / Christuren tähden / anderi anda
Ihmisille heidän syndins? Wastaus. Uscon.

Sentähden minä myös sytä woimasta / cuin mi-
nulle

nulle annettu on Chriſturen nimeen / ſinulle tygö-
ſanon ſyndein anderi ſaamisen / Jumalan arm on ja
yſtäwyden / ja ſancaiſen elämän / nimeen Iſän / ja
Pojan / ja Pyhän Hengen / Amen.

Tämän päälle jaetan hänelle HERran corkia Eh-
tolinen.

Euinga edespäin hänen canſans pitä tehtämän / co-
ſca hän teloitus paikkaan johdatetan / on caikki ennen
tätä mainittu ja eteen kirjoitetta.

CAP. X.

Bitania ja muut erinomaiset Rucouret.

Kyrrie eleeson!
Chriſte eleeson!
Kyrrie eleeson!

Kyrrie eleeson!
Chriſte eleeson!
Kyrrie eleeson!

HErza cuule meidän rucoure!
HERza Jumala taivaline Iſä.

HERza cuule / c.

HERza Jumalan Poika mailman
Wapahtaja.

Armahda mei-
dän päällem!

HERza Jumala Pyhä-Hengi.
Ole meille armolinen.

Holho meitä laupias HERza
Jumala!

Ole meille armolinen.

Auta meitä laupias HERza
Jumala!

Caikista ſynneistä.
Caikista ehyriſtä.
Caikeſta pahasta.

Warjele meitä laupias
HERza Jumala!

Berkelen petorista ja juonista.
 Pahasta äkiliisesta cuolemasta.
 Rutto taudista / ja callista ajasta.
 Sodista ja tappelurista.

Capinoista ja rydoista.

Rakehista ja waaralifesta ilmasta.
 Tulipalosta ja walkian häädästä.
 Jjancaickisesta cuolemasta.

Sinun Pyhän syndymises tähden.
 Sinun kärsimises / kilwoituses ja
 weres uuodaturen tähden.

Sinun ristis ja cuolemas tähden.

Sinun pyhän ylös nousemisest ja
 taivaasen astumisest tähden.

Cuoleman ajalla.

Wäimeisellä duomiolla.

Me waitwaiset syndiset rucoilent-
 me sinua.

Ettäs pyhä Christilistä Seuras-
 cundas halliisit ja warjelisit.

Ettäs caicki Bispat / sanan pal-
 weljat ja cuuliat / terwelises o-
 pis ja pyhäs elämäs pidäisit ja
 warjelisit.

Ettäs caicki wäärät opit ja pas-
 hennoret asetäisit.

Ettäs caicki exynet ja wietellyt
 palautäisit.

Että me Berkelen meidän jalcaim
 ala polkia mahdaisim.

Ettäs uscollisia palwelioita sinun
 eloos lähetäisit.

Warjele meitä lau-
 pias HERRa Ju-
 mala.

Warjele meitä lau-
 pias HERRa Ju-
 mala!

Auta meitä laupias
 HERRa Jumala!

Auta meitä laupias
 HERRa Jumala!
 Cuule meitä laupias
 HERRa Jumala.

Cuule meitä lau-
 pias HERRa
 Jumala!

Ettäs

Ettäs sanan canſa ſinun Henges ja
woimas annaiſit.

Ettäs caickia murhellisia ja heikko-
mieliſiä lohduitaiſit ja auttaiſit.

Ettäs caickille Euningoille ja Ruhti-
noille Rauban ja ſowinnon an-
daiſit.

Ettäs meidän hallihewaiſta Euning-
gaſtam/ Drottningeita/ Euninga-
liſia Perilliſiä/ neuwon andaita/
yhteisiä ſäätyjä ja corkeita Wir-
camiehiä armollifeſti ſuunaiſit/ loh-
dulaiſit ja warjeliiſit.

Ettäs Sotajoucon Maalla ja Me-
rellä armollifeſti ſuunaiſit/ wah-
wiſtaiſit ja warjeliiſit.

Ettäs caickia ngtä/ jotea tuſcas ja hä-
däs owat / auttaiſit ja warjeliiſit.

Ettäs caickia rascaita Waimoja ja
Lapsen ſynnyttäitä ſuunaiſit ja aut-
taiſit.

Ettäs caickia ſairaita armollifeſti loh-
dulaiſit/ holhoiſit ja auttaiſit.

Ettäs caicki kōyhät fangit pääſtäiſit.

Ettäs caickia Leſkejä ja Orwoilapsia/
kōyhiä ja ſortuja/ corjaiſit ja aut-
taiſit.

Ettäs meidän wihollifilleim/ cadeh-
tiolilleim/ ja wainomiehilleim hei-
dän ſyndins andexi annaiſit ja
heitä kädunaiſit.

Euulemeitä lau-
pias H E R ra
Jumala.

Euulemeitä lau-
pias H E R ra
Jumala!

Ettäs caickia Matcamiehiä Maalla ja Wedellä / sinun P. Engelittes cautta armollisesti johdataisit ja warjelisit. Cuule meitä laupias HERRa Jumala!

Ettäs hedelmät Maan päällä / niin myös Wuorten thöt / ja muut luwalliset elaturen walicappalet armollisesti siunaisit / warjelisit / ja armo lainaisit niitä oikein nau-tita.

Ettäs armahdaisit sinuas caickein Ihmisten päälle.

Cuule meitä laupias HERRa Jumala!

Ettäs meitä armollisesti cuulisit.

O Jesu Christe Jumalan Poika.

Armahda meidän päällem!

O Jumalan Carika / joca pois otat Mailman synnit. Holho meitä laupias HERRa Jumala!

O Jumalan Carika / joca pois otat Mailman synnit. Cuule meitä laupias HERRa Jumala!

O Jumalan Carika / joca pois otat Mailman synnit. Armahda meidän päällem.

Christe cuule meitä. Christe cuule meitä!

Kyrie eleeson. Christe eleeson. Kyrie eleeson.

HERRa älä rangaise meitä meidän ansiom jälken.

Älä myös costa meille meidän wäärain tecoin jälken.

¶ Li:

Me

Me olem syndiä tehnet meidän Isäim
canša/

Me olem wäärin tehnet / ja ollet ju-
malattomat.

Rucoilem:

HERRA caickiwaldias Jumala / joca wai-
waisten huocauria et ylöncazo / ja murhel-
listen sydänden halauria et hyljä / caho ar-
mollifesti meidän rucourem puoleen / jonga me
meidän hädäsäm edes tuomie / ja cuule meitä lau-
piast / että caicki ne cuin Perkeleldä / Jhmisldä ja
meidän omalda Lihaldam meitä wastan seisowat /
sinun armos neuwolla / estetyri ja särjetyri tulisit.
Että me ilman wahingota ja ahdistusta / sinun
pyhä Sauracunnasas / sinua alati kütä ja cunni-
oita mahdaisim / sinun Poicas Jesuren Christu-
ren meidän HERRam cautta / Amen.

Toinen.

Werran wiha wippyilmän räpänren.
Ja hän ihastu elämästä.

Rucoilem.

HERRA Jumala taiwalinen Isä / joca et
tahdo synnisten Jhmisten cuolemata / että talli
heitä mielelläs cadotetta: Mutta tahdot
että he parannaissit itzens ia eläissit. Me rucoilem
sinua

sinua caikesta sydämeſt/ettäs meidän ſyndim anſait-
 tut ragaiſtoret/ armollifeſti pois eſtäiſit/ ja anna
 meille pyhiä armojaſ/ että me meidän elämäm pa-
 rata mahdaiſim/ ſinun Poicas Jēſuren Chriſtu-
 ren meidän HERRam cautta / Amen.

Toinen.

HERRa älä duomiolle käy ſinun pal-
 weliaſ canſa.

Killä ettei ſinun edeſäs löytä yrifän
 eläwä wanhurſcari.

Rucoilcam.

HERRa Jumala taiwallinen Iſä/ ſinä jo-
 ca tiedät/ etten me niin moniſa ſuuria tuſti-
 ſa/ Ihmiſen heickouden tähden/ taida ſei-
 ſowaiſet olla/ anna meille Ruumin ja Sielun woi-
 ma/ että me caickia niitä/ cuin meitä ſynnin tähden
 waiwawat/ mahdaiſim ſinun pyhän aruus caut-
 ta ylizen woitta. Sinun Poicas Jēſuren Chri-
 ſturen meidän HERRam cautta / Amen.

Toinen.

Anna HERRa rauha caikille maa-
 cunnille.

Dnni ja terweyſ iſe cullengin ſää-
 dylle.

Ruco.

Rucoilcam.

Rucoilcam. **S**aikeiwaldias Jä äancaickinen Jumala /
 cunnian Cuningas ja HERra ylige Taiwan
 ja Naan / jota sinun Henges cautta cai cki
 halliget / sinun edes cazomises cautta cai cki
 ja hywin asetat. Sinä olet rauhan Jumala / jol-
 da cai cki suosio ja yrimielisyys tule. Me rucoilem
 sinua / meidän HERrää JEsuren Christuren caut-
 ta / ettäs cai cki meidän syndim anderi andaisit /
 ja armollisesti meille yrimielisyden ja wahwan rau-
 han lainaisit / että me sinua pelwos ja wapisto-
 res palwelisim / ja sinun Pyhä Nimes aina ylistä
 ja cunnioita mahdaisim / JEsuren Christuren mei-
 dän HERram cautta / Amen.

Toinen.

Aures huuda minua sano HERra /
 tuscan aicana.

Nijn minä tahdon sinua autta / ja
 sinun pitä minua kisttämän.

Rucoilcam.

Rucoilcam. **H**ERra Jumala / jolda pyhät halut / oi-
 tiat neuwot / ja wanhurscat työt tulewat /
 anna sinun palwelsoilles se rauha / jota
 maailma ei anda taida / että meidän sydämem si-
 nun kästys ala annetut olisit / ja cai cki wihamie-

C c

sten

sten neuwot särje; että meidän elämäm sinun war-
jellures alla lewosa olis/ **J**Esuren Christuren mei-
dän **H**ERram cautta/ Amen.

Rucous Passion Saarnan jälkeen.

S Caickein armollisin ja kärsiwällisin **H**ER-
ra **J**esu Christe/ sinun rackaudes on tosin
ollut ylön palawa coco **J**hmisen succunda
wastan/ ettäs olet meidän tähtem **J**hmiseri tul-
lut/ ja kärsinyt pilcan/ tusean/ waiwan/ ja cuole-
man/ sinä siasa/ cuin meidän ijancaickisesti cuole-
man piti. Anna meille armos / että me tämän suu-
ren ja sanomattoman hywän työn aina mielesäm
pidäisim / ja uscolla wastan ottaisim: **N**ijn myös
sinua / **J**sän ja **P**yhän **S**engen cansa sen edestä kyt-
täisimme / **C**hristillistä elämäkerta pidäisimme / ja
eaikes hädäjä ja wastoin käymisesä sühen turwai-
simme / että sinä **H**ERra **J**esu Christe meidän
wapahtajam / joca olet meitä cuolemast / **P**erke-
leldä ja **S**elwetistä lunastanut / olet meidän wih-
doin tästä wihelijäisestä **M**ailmasta wapahtawa /
ja tygös ijancaickiseen iloon ottawa / cusa me sinun
kütostas ijancaickisesti täytämme / Amen.

Rucous Sodan aicana.

S Sinä rauhan Päämies / **H**ERra **J**esu
Christe / joca meille sen hengellisen rauhan
ansainnut olet / jonga edestä sinulle / **J**sän

ja Pyhän Hengen kanssa olcon kytös jancakkeisest: Sinä olet myös tähän asti andanut meille mailmalisen rauhan / jota en me niin suuren hywän työn edestä / kuin se on / ole pitänet / ja sinua sen edestä kytänet: Waan usein meidän suruttomudessam sen wäärin kytänet / sentähden olet sinä hywästä synstä meitä rauhattomudella ja rascalla sodalla ezinyt. Anna meille anderi / O HERRA / tämä kytämättömys ja caikki synnit / torju pois se julma wihollinen / armahda meitä sinun ahdistettuja Lapsias. Sinä olet meidän auttajam / auta meitä caikesta häädästä / älä salli wihollisen kerscata / meistä sinun köyhistä palweljoistas: Cuule jumalisten rucouret; cargo / O laupias Jumala / turwattomia Lapsia / jotea myös waaras owat Anna meille rauha meidän elin / aicanam / että me sinua estämätä täällä palwelisim / ja sütte tämän elämän perästä sinua ilman lackamata ylistäisim ja kytäisimme / Amen.

Rucous Maan hedelmän edestä / wahingollista Ilma ja callista aicaa vastaan.

Siekiwaldias Jumala / armollinen Isä / joca sinun hywydes tähden / täytät Maan caickinaisella hedelmällä / josta Ihmiset ja myös muut Luondocappalet / linnut ilmas / calat meres / ja eläimet kedolla / saawat elaturens: Me rucoilimme sinua / sinun

Jsällisen laupiudes cautta / ettäs meidän rakkain Jsän-
 maam Jywillä ja ytimellä armollisesti sinuta tahdoisit:
 Anna maan castwolle tarpellinen ilma / ja warjele se rake,
 hilda ja rajuilmalda / wilulda ja kylmydeldä / ylönpaldi-
 jelda cuitwudelda / ja märkydeldä / turiloilda ja caie-
 kinaiselda turmelurelda : caunista vuoden tulo hywudel-
 läs / ja anna askeles tiuckua lihawudesta. Warjele / O
 Jumala / meitä hedelmättömistä wuofista / näljästä ja
 callista ajasta / ja caho armollisesti meidän puolehem.
 Me tunnustam meidän syndim / sinun edesäs / cuule mei-
 dän rucourem / ole Canfallen armollinen / ja alä meitä
 ylön anna / mutta suna meitä caickinaisilla / cuins
 meille rawinnoxri säätänyt olet / sinun Pyhän Nimes
 ylistoxeri ja cunniari / JEsuren Christuren meidän
 HCRram cautta / Amen.

Rucous callilla ja suuren näljän ajalla.

Caickiwaldias ja armollinen Jumala / joca caie-
 ki maasta castwatat Jhinisten ylös pitämiseri / ja
 eläinden rawinnoxri / me olemme meidän kättä-
 mättömydellä / ylönpaldisudellä ja armottomudellam-
 me köyhää wastan / sinun wihaan kehoittanet / ettäs
 olet meildä sunaures pois pitännyt / että me näljän
 tähden näännyimme. Ah HCRra Jumala / caho mei-
 dän tuscaam ja hätäämme / cuule nyden wähäisten La-
 sten surkia walitus / caicki luondo cappalet karsiwät
 meidän canham: Huojenna / O HCRra armostas tämä
 cowa

cowa rangastus / etten me peräti näänny ja epäille /
 anna kärsimistä niincanwan kuin wiha pyhy / anna wä-
 ke ja sunausta sille wähälle waralle ja huonolle rual-
 le. Siuna taas meidän maam / anna sovelias ilma;
 Suo meille armostas se eine ja rawindo / jongas Jh-
 misten tähden luonut olet: Ja cosea mie sen jällens saam-
 me / niin anna myös armos / että me sitä kytorella coh-
 tullisest ilman sinun mieles rickomata nautihisim / en-
 gä ylön annais niitä köyhiä. Anna myös meille Sie-
 lun ruoca / ynnä jocapääwäsen Leipäm cansa / niin me
 sinua kytäm / sekä täällä että hancaciksesi / JEsuren
 Christuren meidän HExram cautta / Amen.

Rucous Ruton ja muiden tarttuwaisien tau-
 tein aicana.

Sijancacikinen / wanhurscas Jumala ja HExra /
 joca olet uhanmut cacikia tottelemattomia syndi-
 siä tarttuwaisilla taudeilla / rutolla (asorilla)
 paisuunilla / ja wilutaudilla: Me hymmärräm / että me
 tämän Watwan olemme hywin ansainnet / ja panem
 sydamestäm pahari / että me taincaldaisen rangasturen
 olemme päällemme wetänet. Mutta ole meille armolli-
 nen; sillä me olem heicot; paranna meitä / sillä mei-
 dän Luumme owat peljästynet. Ach HExra / cuinga
 canwan? käännä sinuas / HExra / ja pelasta meidän
 Sielum / auta meitä laupiudes tähden: Sillä cuolemas
 ei kengän muista sinua / cuca kättä sinua Helwetis? Wa-
 pahda meitä käsittäjän paulasta ja wahingollisesta ru-
 C 3

toista. Sano murhajalle/ että hän pidäis kätens tacaperin / ja ei enä löis sinun Cansas. Waan jos näet / armo täynnäs Jumala / että me tämän sairauden cautta otetan pois suuremmasta onnettomudesta / niin tapah-
tucon sinun tahtos ! Anna meidän canda wihas kärsimises / sillä me olemme syndiä tehnet sinua wastan. Me tahdom langeta sinun käsijs / sillä sinun laupiudes on suuri. Sinä olet meidän Isäm ja pelastajam / häti on se sinun nimes. Laina Pyhän Henges armo / ettei mikän eroita meitä sinun rackaudestas / cuin on Christus-
res Jesures meidän HERRasam / Amen.

Rucous murhelliſten ja surullisten edestä.

Rickiwaldias ijancateinen Jumala / näjden loh-
dutus jotca murhelliſet owat / ja heickoin wäke-
wys : Anna tulla sinun castois eteen caickein
näjden rucous / cuin surusans huocawat ja huutawat
sinun tygös ; että he tundisit sinun apus ja lohdukses /
heidän tuscans ja murhens aicana / Jesuren Christus-
ren meidän HERRam cautta / Amen.

Rucous Heickouscoisten ja kiusat- tuin edestä.

Rickein rackain HERRa Jesu Christe / Caicki-
waldian Jumalan Poica / joca caickein meidän
wapastajam ja lunastajam olet. Me rucotiem har-
tast ja caikesta sydämestä tämän köyhän ja kiusatun Ih-
misen edestä / joca uscosans heicko ja surullinen on. An-
na

na sydämelles käydä hänen tuscans ja meidän rucourem. Käännä hänen wihelijäihsdens hänelle hywäri. Tue/wahwista/ ja lohdata händä täsä rascasa kiusaurefa: Ja älä ylönn anna händä tuscasa. Mutta paremmin opeta ja neuwo händä/ hänen suuresa surkeudesansa. Warjele händä wahwasa uscosa / ylös pida täsä kiusaurefa: Ja sytte wastan ota händä / ettei hän syhen sywemmäldä langeis. Anna hänelle oikia parannus sinun pyhän sanas cautta. Ja auta kärsiwällisesti candaman tätä ristiä / jongas olet saldinut hänen päällens tulla; että hän sittä armollisest ulos auteturi tulis: Sinulle nyh myös sinun Isälles/ ja Pyhälle Hengelle/ylisixteri/cummari / ja kxtoreri / nyt ja tancacikisest / Amen.

Rucous Christicunnan Perindö wihamiesstä Turkia wastan.

SEKra Jesu Christe / sinä ylise woittamatoim Cuningas ja woiton Pääruchtinas / joca et ylönn anna sinun Seuracundaas / jonga sinä sinun callilla werelläs ansainnut olet / mutta händä Satanan tyranniutta ja caickia hänen jouekoons wastan armollisesti suojelet ja warjelet. Sinun Cunnia-istuinnes eteen me maahan langemune nöyrällä sydämellä uscolisest rucoullen / että tahdoisit caicki sinun ja sinun pyhän Seuracundas wihollisten edes ottamiset tyhjäksi tehdä. Erinomattain alas polke ja maahanhyöda Christicunnan Perindö wihamiehen Turkin ylpeyden / joca

nyt

nyt suurella voimalla itsens ylös nosta niitä vastaan/
jotca sinun nimes tunnustawat / tahtoden heitä ulos
juuritta ja hävittä. Eukista hänen aicomisens ja julma
edes-ottamisens / rewäitse ricki hänen jouhsens / särje hä-
nen keihäns. Ja anna hänen paha aicomisens alas pai-
neturi tulla. Ja / HERRA JESU Christe / sinä olet mei-
dän pääm ja Edes- wastajam / joca wanhudesta sinun
Christityilles olet awun osottanut ja vielä nyt osotat/
sillä meidän miteckam ja meidän käsiwartem ei taida mei-
tä autta / waan sinun oikia kätēs: Ja ei yrkään taida
seiso sinun woimas vastaan. Sinun nimes on Imma-
nuel / sinun ainoaan me toiwom / ja en yhtengän mun-
hun. Sinua me aurem huudam ja rucoilem / ettes ran-
gaisis meitä / niñcuin meidän syndim ansainnet owat/
waan ymbärins päritäisit meitä sinun warjelurellas.
Sowita caickein Christillisten Euningain ja Walda-
miesten sydän / ja siuna heitä pshyväisellä menestyrel-
lä / että he sinun edesäs mahdaisit lujat ja seisowaiset
olla Lähetä heille apu sinun Byhydestäs: Päätä caic-
ki heidän Christilliset edes-ottamisens / ja wahwista
heitä sinun Byhällä Hengelläs / että he tätä cauhiata
wihamiestä mahdaisit yrimielisesti / ja miehullisesti wa-
staa seisoa. Anna heidän Päämiehillens wyssautta ja
ymundrrystä / heidän sotawäellens rohkeutta ja yrimie-
lisyttä / että he mahdaisit miehullisesti ja urhollisesti so-
tta / Christicunnan parham edestä. Erinomattain war-

jele meidän racasta Isän maatum / caikesta pahasta ja
 wihollisen sisäl tungemisesta / että me rauhas ja leuos /
 totises pelwosa / mahdaisimme sinua palwella Pyhy-
 des ja Wanhurscaudesa / niin me tahdom sinua O JE-
 su / senealdaisen armon ja laupiuden edestä / sekä sinun
 taiwallista Isäas / ja Pyhä Henge / kättä ja cunniot-
 ta / täällä ajallisesti ja siellä hancacikisesti / Amen.

Rucous / costea Cuning: sen Mat: un Säätyin
 yhten tulemus / ja cocous tapahtu.

Jumala meidän racas taiwallinen Isän /
 joca olet suuri neuwois ja wäkewä töis /
 me rucoillemme sinua hartasti ja caike-
 sta sydämeštäm / että Isällijestä armostas tahdoi-
 sit cagoo ja siunata tätä määrättyä / ja nyt seiso-
 waista Säätyen yhteistä Cocoon tulemista N.
 N. Ja sinun Pyhän Henges walisturen cautta
 lainata jumalisia ja terwellisiä neuwoja ja aiwoi-
 turia. Sido / O Jumala / caikein sydämet toti-
 seen yrimeelisyteen ja rackauteen. Edes auta ja hol-
 ho caickia luwallisia Cocouria ja tarpellisia toi-
 mituria: että me ennen caickia ojetaisin ja laite-
 taisin sinun Pyhän Nimes cunniari / Cuningan ja
 Isän-maan palwelluxeri ja onnellijuxeri / niin
 myös jocaizen hñödytyxeri ja hywäri! Sinä tah-
 doisit myös armollisesti pois poista caiken sen /
 cunin tälle työlle ja sinun Seuracunnalles jollakin

muodolla taidais olla esteri ja wahingori. Sinä tahdoisit myös armollisesti warjella caickia tänne kuhutuita ja cocoon tulleita caikesta pahasta / Ruumin ja Sielun puolesta: Nlös pidä heitä rauhas ja terweydes / ja myös muusa tarpellisest me nestyresä. Ja wihdoin hywin toimitettuin asiain jälken / edes autta ihcutakin omaistens tygö cotia jäl lens löytärens heitä caiken rackan omaisudē canpa / hywäs ja toiwotettawas tilas. O Jumala / soca cuulet rucouren / cuule sinun Seuracundas rucous armollisesti **J**Esuren **C**hristuren tähden / Amen.

Lyhembä.

Sinän hywin asetetun ja nyt päälle seisowaisen Cuning: sen Maik: in Säätnen yhteisen Coucuren edestä / rucoulem me sinua racas taiwalinen **J**sä / ettäs annaisit sishen sinun sinnaures: Senpäälle että caicki asiat hywäs hrimielishydes / suosios ja rackaudes toimitettaisin / sinun Nimes ylistöri ja cunniari / meidän armollisen corkian Esiwallan ja **J**sän maan onnellisuderi / rauhari ja lewollisuderi. Ja ettäs tahdoisit meitä caickia yhteisesti caikest onnettomudesta / wahingosta ja turmelluresta armollisesti warjella / ja ne waeldawaiset rauhas ja terweydes ja toiwotettawas tilas omaistens tygö cotia jäl lens autta. Cuule armollifest / O Jumala / sinun Seuracundas rucous! Amen.

Rytös

Kytös Cuning:sen Maj:in Säätyen pää-
tethn yhteisen Cocouren jälkeen

Jumala meidän racas taiwallinen Isämme / jo-
ca olet suuri neuwois ja wäkewä toisa / sinua
me kytäm kaikesta sydämeštäm / ettäs Isällise-
stä laupiudestas olet tahtonut armollisesti caho tämän
nyt Jumalan armon kautta yllike seisonen Cuningalli-
sen Maj:in Säätyen yhteisen cocouren päälle: Lainaa-
nut hywiä ja terwellisiä neuwoja ja aiwoturia: Aut-
tanut ja holhonut sen yllistettäwiä / ja Jumalan cunnia-
ri / niin myös Cuningan ja Waldacunnan palwelures-
ri ja hywäri asetettuja cocouria ja toimituria. Edespäin
rucoillemme sinua / tahdoisit sinä myös laupiaasti war-
jella heitä yhteisesti ja erinomaisesti / jotca Cuningan
uscollisist alannmaisista / ja yhteisistä säädyistä Walda-
cunnasa tänne asetettuna tulleet owat / kaikesta pa-
hasta Ruumin ja Sielun puolesta / ylös pitä rau-
has ja terweydes / niin myös kaikesa muusa ihe ha-
latusa menestyresä. Ja hywin toimitettuain asiain jäl-
ken heitä onnellisesti cotia omillens jäl lens autta /
andain jocaikhen löytä omans toiwotettawasa ti-
lasa. HERRA Jumala cuule armollisesti sinun Seu-
racundas rucous! Amen.

Malwo racas taiwalinen Isä meidän ylitsem/
 ja warjele meitä sildä cawalalda Riusa-
 jalda/ joca aina ymbäri käy/ ezkein ketä
 hän sais ylös niellä. Anna meille armojas/ et-
 tä me wahwalla uscolla miehullisest händä wa-
 stan seisoisim/ ja tänä yönä sinun pyhän warje-
 lures alla murhetoinna lepäisimme / Sinun Poi-
 cas Jesuren Christuren meidän HERram caut-
 ta / Amen.

Pappi käändä izens Seuracunnan puoleen
 ja weisa eli sano:

HERRa siunatcon teitä/ ja warjel-
 con teitä: HERra walistacon cas-
 wons teidän päällen/ ja olcon
 teille armollinen: HERra käändäkon
 caswons teidän puolehen/ ja andacon
 teille ijancaicikisen rauhan/ Nimeen
 Isän/ ja Pojan/ ja Pyhän
 Hengen / Amen.

Näinuin Nian siiruben ja afeterun ylige cagojan pois oleminen cautta / nyi eli toinen tewid erhetys prändätes on tapahrunur; niin sahdois hywän suopa kutia ne ike ojenja/ ja lutea

Pag. 6. l. 5. jota/ 20 l. 13. lapsen/ 29. l. 12. Math. 28. 45. l. 4. fircaff/ 50. l. 1. iloiteat/ 66. l. 12. C. N. 158. l. 4. Huonesen jaloon. Ja pag. 182. lin. 22. pian; myös muutamita muuta wiellä teweeemiä.

UNIVERSITY OF
MICHIGAN

1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

~~315. Y. 1.~~

~~51. 11. 71~~

~~Z. XVI. 2.~~

Ro. Mik. Käsik. 26

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 9015

KPL. 1.

